

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2018-2019**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2018

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 24 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
<http://www.theo.auth.gr>

Επιμέλεια Οδηγού ΠΠΣ: Γλυκερία Χατζούλη, Αν. Καθηγήτρια
Διονύσιος Βαλαής, Αν. Καθηγητής

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Συμφώνως με το Ν. 4485/2017 τα πανεπιστημιακά όργανα διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχουν ως ακολούθως:

- α) Σύγκλητος
- β) Πρυτανικό Συμβούλιο
- γ) Πρύτανης - Αντιπρυτάνεις

1. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, τους εκπροσώπους των φοιτητών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών), τους εκπροσώπους των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. και τον εκπρόσωπο των διοικητικών υπαλλήλων.

2. Πρυτανικό Συμβούλιο

Το Πρυτανικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών και τον εκπρόσωπο των διοικητικών υπαλλήλων.

3. Πρύτανης - Αντιπρυτάνεις

Πρύτανης: Καθηγητής Περικλής Μήτκας
Αντιπρυτάνεις: Καθηγητής Θεόδωρος Λαόπουλος
Καθηγητής Γεώργιος Δέλλιος
Καθηγήτρια Δέσποινα Κλαβανίδου
Καθηγήτρια Αριάδνη Στογιαννίδου
Καθηγητής Νικόλαος Βαρσακέλης

4. Σχολή

Η Σχολή καλύπτει μία ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο για τη διδασκαλία και την έρευνα συντονισμό τους. Η Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών τους. Τα όργανα της Σχολής είναι: η Γενική Συνέλευση, η Κοσμητεία και ο Κοσμήτορας.

Γενική Συνέλευση Σχολής

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα της Σχολής, τα μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής και τους εκπροσώπους των φοιτητών και των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. της Σχολής.

Κοσμητεία

Η Κοσμητεία αποτελείται από τον Κοσμήτορα της Σχολής, τους Προέδρους των Τμημάτων, τους Διευθυντές των Τομέων και τους εκπροσώπους των φοιτητών και των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. της Σχολής.

5. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει. Τα όργανα του Τμήματος είναι: η Συνέλευση του Τμήματος, το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του Τμήματος.

Συνέλευση Τμήματος

Η Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των Τομέων, τα μέλη Δ.Ε.Π. (μέχρι 30 εκπροσώπους μη συμπεριλαμβανομένων

των Διευθυντών των Τομέων) και τους εκπροσώπους των φοιτητών και των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των Τομέων και τον εκπρόσωπο των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.

6. Τομείς

Το Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Τα όργανα του Τομέα είναι: η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής.

Γενική Συνέλευση Τομέα

Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από τον Διευθυντή του Τομέα, τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα και τους εκπροσώπους των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τομέα και των φοιτητών.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής.

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Καθηγητής Θεόδωρος Γιαγκου

Η **Κοσμητεία** απαρτίζεται από:

- α) τον **Κοσμήτορα**, Καθηγητή Θεόδωρο Γιαγκου
- β) τους **Προέδρους των δύο Τμημάτων**
 - Τμήματος Θεολογίας: Καθηγητή Παναγιώτη Σκαλτσιή
 - Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: Καθηγητή Συμεών Πασχαλίδη
- γ) τους **Διευθυντές των Τομέων** των δύο Τμημάτων
- δ) εκπροσώπους των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. της Σχολής.
- ε) εκπροσώπους των φοιτητών της Σχολής

Γραμματέας: Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

I. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

A. Πρόεδρος Τμήματος: Παναγιώτης Σκαλτσής
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Χαράλαμπος Ατματζίδης

Διευθύντρια Τομέα Α΄: Αγγελική Ζιάκα
Διευθυντής Τομέα Β΄: Παναγιώτης Υφαντής
Διευθυντής Τομέα Γ΄: Ιωάννης Κουρεμπелές
Διευθυντής Τομέα Δ΄: Νικόλαος Μαγγιώρος
Διευθυντής Τομέα Ε΄: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης

B. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές κατά τις εργάσιμες ημέρες, ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματέας του Τμήματος προΐσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ρία Πήτα

Υπάλληλοι: Χρυσάνθη Κατσαρού, Αναστάσιος Τοπτσιδης, Σοφία Τοπχαναλή, Διονυσία Χατζή

Γ. Μέλη Συνέλευσης του Τμήματος Ακαδημαϊκού Έτους 2017-2018

Η Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των Τομέων, τα μέλη Δ.Ε.Π. και τους εκπροσώπους των φοιτητών και των μελών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, ως ακολούθως:

Πρόεδρος: Καθηγητής Παναγιώτης Σκαλτσής

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Αν. Καθηγητής Χαράλαμπος Ατματζίδης

Διευθυντές Τομέων:

Τομέας Α΄: Αν. Καθηγήτρια Αγγελική Ζιάκα

Τομέας Β΄: Αν. Καθηγητής Παναγιώτης Υφαντής

Τομέας Γ΄: Καθηγητής Ιωάννης Κουρεμπιές

Τομέας Δ΄: Αν. Καθηγητής Νικόλαος Μαγγιώρος

Τομέας Ε΄: Καθηγητής π. Βασίλειος Καλλιακμάνης

Μέλη Δ.Ε.Π.

Καθηγητές: Μ. Κωνσταντίνου, Ανδρέας Νανάκης Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Λ. Σιάσος, Δ. Κούκουρα, Π. Παχής, Ι. Μούρτζιος, Φ. Ιωαννίδης, Α. Κόλτσιου-Νικήτα, Ι. Κουρεμπιές, Χρ. Αραμπατζής

Αναπληρωτές Καθηγητές: Ν. Παπαγεωργίου, Ευ. Αμοιρίδου, Στ. Τσομπανίδης, Παν. Υφαντής, Χαρ. Ατματζίδης, Διον. Βαλαής, Β. Μητροπούλου-Μούρκα, Γ. Χατζούλη

Επικουροί Καθηγητές: Ν. Μυρίδης, Ελ. Οικονόμου, Χ. Τσιρώνης, Μ. Γκουτζιούδης, Μ. Ράντζου, Αθ. Στογιαννίδης, Αντ. Κυριατζή, Πέτρος Παναγιωτόπουλος

Εκπρόσωποι Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.

Εκπρόσωποι προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών

Δ. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Απ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκειολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκειολογίας και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.λπ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκ-

κλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Λειτουργικής, της Ομιλητικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

Ε. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Παναγιώτης Παχής, Ιωάννης Μούρτζιος, Άννα Κόλτσιου - Νικήτα

Αναπληρωτές Καθηγητές: Χαράλαμπος Ατματζίδης, Αγγελική Ζιάκα

Επίκουρος Καθηγητής: Μόσχος Γκουτζιούδης

Ε.Ε.Π.: Χρυσούλα Παπαδοπούλου

Ε.ΔΙ.Π.: Ευάγγελος Αναστασίου

Ε.Τ.Ε.Π.: Νικόλαος Ρόστος

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητές: Ανδρέας Νανάκης Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Φώτιος Ιωαννίδης, Χρήστος Αραμπατζής

Αναπληρωτές Καθηγητές: Ευαγγελία Αμοιρίδου, Παναγιώτης Υφαντής, Διονύσιος Βαλαής, Ηλίας Ευαγγέλου, Γλυκερία Χατζούλη

Επίκουροι Καθηγητές: Ελένη Οικονόμου, Αντωνία Κυριατζή

Ε.ΔΙ.Π.: Αικατερίνη Μπρανιώτου, Αθανάσιος Αθανασιάδης, Θωμαή Χουβαρδά, Αθανάσιος Τζιερτζής

Ε.Τ.Ε.Π.: Ελισάβετ Καπλάνη

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Λάμπρος Σιάσος, Χρυσόστομος Σταμούλης, Ιωάννης Κουρεμπελής

Αναπληρωτής Καθηγητής: Στυλιανός Τσομπανίδης

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Δήμητρα Κούκουρα, Παναγιώτης Σκαλτσής

Αναπληρωτές Καθηγητές: Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα, Νικόλαος Μαγγιώρος

Επίκουροι Καθηγητές: Μαρία Ράντζου, Αθανάσιος Στογιαννίδης

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητής: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Νίκη Παπαγεωργίου

Επίκουροι Καθηγητές: Νικόλαος Μυρίδης, Χρήστος Τσιρώνης, Πέτρος Παναγιωτόπουλος

Ε.Τ.Ε.Π.: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανάς, Αικατερίνη Στράτου

Διδάσκαλοι Ξένων Γλωσσών (Ε.Ε.Π.): Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου (Αγγλικής), Ελένη Γκίνου (Γαλλικής), Αγνή Δάφφα (Γερμανικής), Χρυσούλα Παπαδοπούλου (Νέας Εβραϊκής), Μαρίνα Κοκκινίδου, Γεωργία Γαβριηλίδου και Λήδα Τριανταφυλλίδου (Ελληνικής για τους αλλοδαπούς/αλλογενείς).

ΣΤ. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Διευθύντρια: Αν. Καθηγήτρια Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα

Τηλέφωνα: 2310 996961, 2310 996965

Το *Εργαστήριο Παιδαγωγικής του Τμήματος Θεολογίας* (ΦΕΚ, 1164, Τεύχος Β' / 14-08-2003):

- Υποστηρίζει σε επίπεδο χώρου και τεχνολογικής υποδομής τις διδακτικές ανάγκες των μαθημάτων κορμού και επιλογής τόσο του Τομέα όσο και του Τμήματος γενικότερα.
- Ειδικότερα υποστηρίζει την διδασκαλία της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών στα πλαίσια του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση» που εντάσσεται στα μαθήματα Παιδαγωγικής Επάρκειας.
- Συμμετέχει στην Πρακτική Άσκηση Φοιτητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσια και Λύκεια) και Άσκηση Διδακτικού Έργου στα πλαίσια του προγράμματος ΕΣΠΑ.
- Υλοποιεί ερευνητικά προγράμματα μέσω του ΕΛΚΕ του ΑΠΘ.
- Υποστηρίζει σε επίπεδο χώρου και τεχνολογικής υποδομής τις παρουσιάσεις προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών σε φοιτητές, καθώς και τη διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων, συνεδρίων και συμποσίων.
- Προσφέρει επιμορφωτικά σεμινάρια και δια βίου προγράμματα που απευθύνονται σε θεολόγους διορισμένους σε σχολεία, αποφοίτους του Τμήματος Θεολογίας, στελέχη Μητροπόλεων και ενοριών, κληρικούς, κατηχητές.

Z. Εργαστήριο Ελληνικής Γλώσσας της Χριστιανικής Γραμματείας

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Άννα Κόλτσιου-Νικήτα

Τηλέφωνο: 2310 997112

Το Εργαστήριο Ελληνικής Γλώσσας της Χριστιανικής Γραμματείας του Τμήματος Θεολογίας (ΦΕΚ 3060/26 -09- 2016):

- Υποστηρίζει τη μελέτη της ελληνικής γλώσσας των χριστιανικών κειμένων με στόχο να συμβάλλει στη δυνατότητα ειδίκευσης φοιτητών, προπτυχιακών και κυρίως μεταπτυχιακών, στο χώρο της γλωσσικής προσέγγισης και έρευνας των βιβλικών, πατερικών και λειτουργικών κειμένων.
- Προωθεί ερευνητικά προγράμματα για τη γλώσσα και τη μετάφραση των κειμένων της χριστιανικής γραμματείας.

- Σχεδιάζει ερευνητικά προγράμματα που αφορούν τη σύνταξη ηλεκτρονικών σωμάτων εκκλησιαστικών κειμένων καθώς και ηλεκτρονικών λεξικών και συμπραστικών πινάκων λέξεων.
- Υλοποιεί, στο πλαίσιο της Διά βίου εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., εξ αποστάσεως προγράμματα για την ελληνική βιβλική και λειτουργική γλώσσα, σε συνεργασία με καθηγητές από τα Τμήματα Θεολογίας, Φιλολογίας και Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. και του Ε.Κ.Π.Α.
- Υλοποιεί ειδικά προγράμματα διδασκαλίας της βιβλικής γλώσσας σε αλλοδαπούς φοιτητές του Τμήματος Θεολογίας και στους φοιτητές της Θεολογικής Σχολής «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης» της Κινσάσας του Κογκό.
- Προσφέρει επιμορφωτικά σεμινάρια και διαλέξεις σε κληρικούς.

Η. Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας της Θρησκείας και του Πολιτισμού

Διευθυντής: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής
Τηλέφωνα: 2310 996972, email: vkalliak@theo.auth.gr

Το «Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας της Θρησκείας και του Πολιτισμού» (Social Research Center for Religion and Culture) με ακρωνύμιο «ΕΚΕΘΡΗΠΟ» (ΦΕΚ, 3060/26 -09- 2016 τ. Β', αριθμ. 3632) του Τμήματος Θεολογίας:

- Υποστηρίζει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο τις διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος Θεολογίας και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου σε θέματα που εμπίπτουν στο γνωστικό αντικείμενο του Εργαστηρίου, όπως η σχέση Θρησκείας και Πολιτισμού, η κοινωνική θεωρία και μελέτη της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας, οι ηθικές παράμετροι των επιμέρους πτυχών του σύγχρονου κόσμου (θεσμική οργάνωση και λειτουργία, Βιοηθική, τεχνολογική ανάπτυξη, έμφυλες σχέσεις, πολιτισμικός και θρησκευτικός πλουραλισμός, θρησκευτικότητα, θρησκευτικός τουρισμός κ.α.), η κοινωνική προσέγγιση του Χριστιανισμού και της Ορθόδοξης Κληρονομίας καθώς και η ποιμαντική μέριμνα.
- Υποστηρίζει την εκπαίδευση (θεωρητική και πρακτική άσκηση) ειδικευμένων επιστημόνων στα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Εργαστήριο. Ιδιαίτερως συμμετέχει στην Πρακτική

Άσκηση Φοιτητών σε κοινωνικούς οργανισμούς, ΟΤΑ και ΜΚΟ καθώς και σε ιερούς ναούς, ενορίες και ενοριακά κέντρα.

- Πραγματοποιεί συνεργασίες με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα ημεδαπής και αλλοδαπής και διοργανώνει επιστημονικές διαλέξεις, ημερίδες, σεμινάρια, Προγράμματα Κατάρτισης, συνέδρια και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις. Οργανώνει και υλοποιεί τη διδασκαλία (με επισκέπτες καθηγητές και εξ αποστάσεως εκπαίδευση) των μαθημάτων Κοινωνιολογίας, Ηθικής και Ποιμαντικής του ΠΣ της Θεολογικής Σχολής «Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης» της Κινσάσα του Κογκό.
- Υλοποιεί εθνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα, υποστηρίζει τη διενέργεια και έκδοση ειδικών μελετών και ερευνών και αναπτύσσει τη σύνδεση με τους τομείς της κοινωνίας, και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ και τους Κοινωνικούς Οργανισμούς, την Εκκλησία και τους παραγωγικούς φορείς.

Θ. Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 στο Τμήμα Θεολογίας λειτουργεί και η Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών (ΕΚΜΣ), η οποία ιδρύθηκε με το υπ'αριθμ. 45/19 Απριλίου 2016 Προεδρικό Διάταγμα, μετά και από την με αριθμό 85/2016 γνωμοδότηση του ΣτΕ. Η εν λόγω Εισαγωγική Κατεύθυνση συναρτάται με τη διευκόλυνση των αποφοίτων των μουσουλμανικών Ιεροσπουδαστηρίων της Θράκης να ολοκληρώσουν τις θεολογικές σπουδές τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και με την ανάγκη ενός διαθρησκευτικού διαλόγου. Σχετικά με τη λειτουργία της υπάρχει ξεχωριστός Οδηγός Σπουδών.

Ομότιμοι Καθηγητές Τμήματος Θεολογίας (χρονολογική διάταξη)

Νίκος Ζαχαρόπουλος, Βασίλειος Ψευτογκάς, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Βασίλειος Γιούλτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης, Ιωάννης Γαλάνης, Χρήστος Βασιλόπουλος, Πέτρος Βασιλειάδης, Δημήτριος Καϊμάκης, Α-

νέστης Κεσελόπουλος, Ιωάννης Κογκούλης, Γεώργιος Μαρτζέλος,
Ιωάννης Πέτρου

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982, αποφάσισε στη συνεδρία 423/20-06-2014 να επιφέρει ορισμένες αλλαγές στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, οι οποίες έχουν ως εξής:

- Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας αποσκοπεί στο να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στο επιστημονικό πεδίο της Θεολογίας καθώς και στη μελέτη της θρησκείας και του πολιτισμού. Βασικός στόχος είναι να προετοιμάσει θεολόγους εκπαιδευτικούς για να στελεχώσουν τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, θεολογικά καταρτισμένους κληρικούς για να στελεχώσουν την Εκκλησία, στελέχη που να μπορούν να προσφέρουν κοινωνικό έργο και να εργαστούν σε πολιτιστικούς ή εκκλησιαστικούς οργανισμούς, επιστήμονες ικανούς τόσο να μελετούν τη χριστιανική και ιδιαίτερα την Ορθόδοξη Θεολογία όσο και γενικότερα την ποικιλομορφία του θρησκευτικού φαινομένου.
- Για την απόκτηση του πτυχίου του Τμήματος Θεολογίας οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξετασθούν με επιτυχία σε 44 υποχρεωτικά μαθήματα (75%) και σε 12 επιλογής (25%). Από τα υποχρεωτικά μαθήματα τα δέκα περιλαμβάνουν θεωρητική διδασκαλία και άσκηση. Από το σύνολο των μαθημάτων, το 30% απαιτεί πέραν των παρακολουθήσεων συγγραφή εργασίας και το 10% απαιτεί επιπλέον εξέταση προόδου και ασκήσεων. Οι τελικές εξετάσεις γίνονται προφορικά ή γραπτά ή μέσω γραπτής εργασίας.
- Οι φοιτητές συμμετέχουν ύστερα από αίτησή τους και επιλέγονται βάσει κριτηρίων στο πρόγραμμα "Πρακτική Άσκηση Φοιτητών" του Τμήματος Θεολογίας, το οποίο έχει διάρκεια δύο μηνών και περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις: α. Πρακτική ά-

σκηση διδακτικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, β. Πρακτική άσκηση ποιμαντικού έργου σε Ενορίες και Μητροπόλεις, γ. Πρακτική άσκηση κοινωνικού έργου στην Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α και σε Μ.Κ.Ο.

- Ως προς την επαγγελματική σταδιοδρομία των πτυχιούχων, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών αποβλέπει να πετύχει επιπρόσθετα και τα ακόλουθα μαθησιακά αποτελέσματα: 1. να είναι σε θέση οι πτυχιούχοι να εφαρμόζουν τη γνώση στην πράξη, 2. να επικοινωνούν σε μια δεύτερη γλώσσα, 3. να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες κάνοντας χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας, 4. να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις και να παίρνουν αποφάσεις, 5. να εργάζονται αυτόνομα ή σε ομάδα σε διεθνές ή/ και διεπιστημονικό περιβάλλον, 6. να σέβονται τη διαφορετικότητα, την πολυπολιτισμικότητα και το φυσικό περιβάλλον, 7. να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και ευαισθησία σε θέματα φύλου, 8. να έχουν ικανότητα κριτικής και αυτοκριτικής, 9. να προάγουν την ελεύθερη, παραγωγική και επαγωγική σκέψη, 10. να δρουν με κοινωνική υπευθυνότητα και ευαισθησία προς τα κοινά.
- Η βαθμολογική κλίμακα με την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των φοιτητών/τριών είναι δεκαβάθμια (0-10).
 Άριστα : 8,5 - 10,00
 Λίαν Καλώς : 6,5 - 8,49
 Καλώς: 5,0 - 6,49
 Ανεπιτυχώς: 0.0-4.99
 Ο ελάχιστος προαγωγίμος βαθμός είναι το 5
- Η επίσημη διάρκεια του προγράμματος είναι 8 Εξάμηνα και ο ελάχιστος αριθμός ευρωπαϊκών πιστωτικών μονάδων (ECTS), που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου, είναι διακόσιες σαράντα (240).
- Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών ισοδυναμεί με 60 μονάδες ECTS (Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων) και ένα πλήρες εξάμηνο σε 30 ECTS (1 ECTS=25-30 ώρες φόρτου εργασίας φοιτητών) (Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας Υ.Α. Φ5/89656/Β3, ΦΕΚ 1466/2007/Β, άρθρα 1-3, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή). Σε κάθε μάθημα αποδίδεται ο αριθμός των απαιτούμενων ECTS (≥ 2) με σκοπό να

εκφραστεί ο φόρτος εργασίας που απαιτείται από τους φοιτητές/τριες για την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, εργαστηρίου, φροντιστηρίου, πρακτικής άσκησης κλπ.

- Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, να παρακολουθήσουν δύο επιλεγόμενα μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων της χώρας ή άλλων ομοταγών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων του εξωτερικού ως ελεύθερες επιλογές. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τρία επιπλέον επιλεγόμενα μαθήματα είτε του Τμήματος Θεολογίας είτε άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. είτε άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, από όσα απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου τους. Τα μαθήματα αυτά θα εγγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement).
- Ακόμη, πρέπει να επιλέξουν μία από τις τρεις δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά) και να παρακολουθήσουν σχετικά μαθήματα τεσσάρων εξαμήνων. Οι αλλοδαποί φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν μαθήματα Νέων Ελληνικών επί τέσσερα εξάμηνα. Αντίθετα, οι αλλοδαποί φοιτητές που εγγράφονται ως κάτοχοι απολυτηρίου ελληνικού Εκκλησιαστικού Λυκείου έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν ως Ξένη Γλώσσα μία από τις τρεις προαναφερθείσες δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες.
- Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών ισχύει για τους εγγραφέντες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, καθώς και για τους εφεξής εγγραφόμενους.
- Ειδική μεταβατική διάταξη: Το μάθημα «Θεωρία και Μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο» (με κωδ 102), που κατανεμήθηκε στο Νέο Πρόγραμμα στο Β' Εξαμήνο είναι αντίστοιχο του μαθήματος του Α' Εξαμήνου του παλαιού Προγράμματος Σπουδών "Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου Κόσμου". Το μάθημα του Α' Εξαμήνου "Εισαγωγή στη Σπουδή και τη Μεθοδολογία της Θεολογίας" (Κωδ. 103) είναι αντίστοιχο με το μάθημα "Εισαγωγή στην επιστήμη της Θεολογίας" του παλαιού Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Το μάθημα «Καινή Διαθήκη Ι: Εισαγωγή, Ιστορία και πολιτισμός της εποχής Κ.Δ.» (κωδ. 105) είναι αντίστοιχο με το μάθημα «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη» του παλαιού Προγράμματος. Το μάθημα

"Εισαγωγή στην Παιδαγωγική" (Κωδ. 404) κατανεμήθηκε από το Β' Εξάμηνο στο Δ' Εξάμηνο. Σε όλους όσοι έχουν εξετασθεί επιτυχώς στα συγκεκριμένα μαθήματα αναγνωρίζονται αυτά με τη νέα ή ίδια ονομασία, παρά την κατανομή τους σε διαφορετικό εξάμηνο.

- Οι εκδρομές και οι ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.
- Στο πλαίσιο του Φροντιστηρίου Λειτουργικής, κάθε Πέμπτη, ώρες 8:00-10:00 π.μ., στο Παρεκκλήσι της Θεολογικής Σχολής τελούνται θ. Λειτουργίες διαφόρων λειτουργικών τύπων, αλλά και άλλες Ακολουθίες που ως σκοπό έχουν τη λειτουργική εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των φοιτητών, γι' αυτό κατά το εν λόγω δίωρο δεν πραγματοποιούνται μαθήματα και εξετάσεις.
- Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας των μαθημάτων και εξετάσεων του Τμήματος κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2018-2019, σύμφωνα με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του ΑΠΘ (απόφαση Συγκλήτου 2962/6 και 9-7-2018) ορίστηκε ως εξής:

01.10.2018 - 11.01.2019	Χειμερινό Εξάμηνο
14.01.2019 - 08.02.2019	Εξεταστική Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου
11.02.2019 - 24.05.2019	Εαρινό Εξάμηνο
27.05.2019 - 14.06.2019	Εξεταστική Μαΐου - Ιουνίου
02.09.2019 - 20.09.2019	Εξεταστική Σεπτεμβρίου

Β.ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ**Α' Εξάμηνο**

Κωδικός	Μάθημα	Διδακτικές ώρες	ECTS	Κατηγορία
101	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	5 ΔΩ = 3+2 Α	5 ECTS	Υ ⁰
104	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ & ΒΙΒΛ.ΕΒΡΑΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
106	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΠΟΥΔΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	3 ΔΩ	4 ECTS	Υ
107	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ I: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΠΟΧΗΣ Κ.Δ.	4 ΔΩ	6 ECTS	Υ
108	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054	3 ΔΩ	6 ECTS	Υ

⁰ΔΩ= εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες

Υ= Υποχρεωτικό μάθημα

Ε= επιλεγόμενο

ΥΕ= Υποχρεωτικό επιλογής

ΞΓ= Ξένη Γλώσσα

Α= Άσκηση

ECTS= Πιστωτικές μονάδες

ΑΓ 1	ΑΓΓΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 1	ΓΑΛΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 1	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 1	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Β' Εξάμηνο

202	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
203	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ = 3+ 1 Α	5 ECTS	Υ
205	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
207	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ = 3 +1 Α	5 ECTS	Υ
208	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΑΓ 2	ΑΓΓΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 2	ΓΑΛΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

ΕΛ 2	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
------	------------------------------	-----	--------	----

Γ' Εξάμηνο

201	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
302	ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
303	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
305	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
306	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΑΓ 3	ΑΓΓΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 3	ΓΑΛΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 3	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 3	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Δ' Εξάμηνο

301	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ Π.Δ.ΑΠΟ ΚΕΙΜ.Ο'	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
402	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΛΑΤΙΝΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
403	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
404	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	4 ΔΩ = 3+1 Α	5 ECTS	Υ
405	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
406	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΕΝΑ (1)	3 ΔΩ	3 ECTS	Ε

ΑΓ 4	ΑΓΓΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΕΓ
ΓΑ 4	ΓΑΛΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΕΓ
ΓΕ 4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΕΓ
ΕΛ 4	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΕΓ

Ε' Εξάμηνο

503	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ	5 ΔΩ = 3+ 2 Α	5 ECTS	Υ
504	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	2 ΔΩ	5 ECTS	Υ
506	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
601	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΜΕΓΑΛΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2095	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΣΤ' Εξάμηνο

602	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
604	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
605	ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
606	ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
607	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	2 ΔΩ	5 ECTS	Υ
608	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΠΕ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	5 ΔΩ	6 ECTS	Υ
2096	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

Ζ' Εξάμηνο

507	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ Ι: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
704	ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
705	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΗΘΙΚΗ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
706	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
707	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΙΙ: ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΙΒΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2097	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΚΩΝ, ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜτΘ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
2098	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛ. ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ, ΗΘΙΚΗΣ, ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ - ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

Η' Εξάμηνο

802	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
804	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
806	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ IV: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
807	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2099	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΜτΘ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	5 ΔΩ	10 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

**Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ**

Το κατ' επιλογήν Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) του Τμήματος Θεολογίας είναι ένα πρόγραμμα εξειδίκευσης στην παιδαγωγική και διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών, το οποίο εντάσσεται στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Προσφέρεται στους φοιτητές, μελλοντικούς Θεολόγους, οι οποίοι φοιτούν στο Τμήμα μας από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και επιθυμούν να εργαστούν στην εκπαίδευση. Η επιτυχής ολοκλήρωση του ειδικού αυτού προγράμματος οδηγεί στο Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας το οποίο, μαζί με το Πτυχίο του Τμήματος, επιτρέπει τη συμμετοχή σε διαγωνισμό επιλογής εκπαιδευτικών ή σε άλλη θέση που απαιτούνται πιστοποιημένα προσόντα εκπαιδευτικού.

Ο Νόμος 4186/2013 άρθρο 36 παρ. 22 εδάφ. ε' προβλέπει ότι όσοι φοιτητές έχουν εισαχθεί πριν το ακαδημαϊκό έτος 2013-14, έχουν παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια και μπορούν να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ, όταν θα πραγματοποιηθούν με βάση τις ισχύουσες προ του Ν. 3848/2010 διατάξεις.

Όσοι εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και εφεξής, με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 3848/2010 και το άρθρο 36 παρ. 22 εδαφ. α' και ε' του Ν. 4186/2013, θα πρέπει να έχουν βεβαιωμένη την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια με την παρακολούθηση σχετικού κατ' επιλογήν προγράμματος, για να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ και να διοριστούν στην εκπαίδευση.

Για να αποκτήσει κάποιος την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει 8 τουλάχιστον μαθήματα που συνθέτουν τις τρεις προβλεπόμενες από το νόμο θεματικές περιοχές: Εκπαίδευσης και Αγωγής, Μάθησης και Διδασκαλίας, Ειδικής Διδακτικής και Πρακτικής Άσκησης.

Το Τμήμα Θεολογίας στη Συνεδρία 423/20-06-2014 αποφάσισε να δημιουργήσει ένα Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, στο οποίο περιέλαβε τρία υποχρεωτικά μαθήματα που

υπάρχουν στον κορμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Θεολογία και πέντε υποχρεωτικά κατ' επιλογήν, τα οποία ενέταξε στα τέσσερα τελευταία εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών. Τα μαθήματα αυτά πιστώνονται συνολικά με τριάντα επτά (37) ECTS).

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος, που εισάγονται από το ακαδ. έτος 2013-2014 και εφεξής και επιθυμούν να αποκτήσουν με το πέρας των σπουδών τους και την πιστοποίηση της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας, πρέπει να επιλέξουν επιπρόσθετα και να εξεταστούν και στα 5 αυτά υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα. Τα πέντε αυτά μαθήματα μαζί με τα τρία προαναφερόμενα υποχρεωτικά που υπάρχουν στον κορμό του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών συνθέτουν τον αριθμό των οκτώ (8) μαθημάτων που είναι απαραίτητα για την παροχή της πιστοποίησης της παιδαγωγικής επάρκειας με την ολοκλήρωση των σπουδών. Σημειωτέον ότι στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά μάθημα δεν μπορεί να ξεπερνά τους 100, όπως ισχύει και στα υπόλοιπα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα του ΠΠΣ του Τμήματος.

Το Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας συνθέτουν τα εξής υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα ανά θεματικές περιοχές.

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικει- μένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Γ	404	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
2	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	Δ	304	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
3	Παιδαγωγική Ψυχολογία	ΣΤ		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	3	3
				Μαθήματα: 3	143	11	13

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα μάθησης και διδασκαλίας

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής	Ε		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών και ΤΠΕ	ΣΤ	803	Υ	5 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 65 ώρες /εξάμηνο	5	5
Μαθήματα: 2					104	8	8

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Διδακτική Βιβλικών, Πατερικών, Λειτουργικών και Δογματικών κειμένων στο ΜτΘ	Ζ		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών/ Διαθρησκειακών Διαλόγων στο ΜτΘ	Ζ		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
3	Πρακτική Άσκηση Διδακτικής του ΜτΘ	Η		Ε	5 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 65 ώρες /εξάμηνο	5	10
Μαθήματα: 3					143	11	16

**Δ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α΄ - Η΄**

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

[101] Αρχαία Ελληνικά

I. Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τους φοιτητές με τα πρωτότυπα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και στη συνέχεια με τα κείμενα της βιβλικής και πατερικής γραμματείας. Εισαγωγικά, μέσα από την παρουσίαση της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας, εκτίθενται οι λόγοι που οδήγησαν στη διαμόρφωση της γλωσσικής μορφής των χριστιανικών κειμένων. Τελικό ζητούμενο είναι η δυνατότητα των φοιτητών να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταφράζουν κείμενα των εκκλησιαστικών συγγραφέων. Αυτό επιδιώκεται μέσα από μεταφραστικές απόπειρες κειμένων. Παράλληλα διερευνώνται οι μέθοδοι και τα προβλήματα της μετάφρασης και ιδιαίτερα της μετάφρασης θεολογικών κειμένων.

Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2018-19 θα διδαχθεί ο διάλογος του Πλάτωνα *Φαίδων* και το έργο του Μεγάλου Βασιλείου *Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων*.

II. Άσκηση: Στην άσκηση που συμπληρώνει το μάθημα παρουσιάζονται τα βασικά γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής και γίνεται γραμματική και συντακτική ανάλυση επιλεγμένων λειτουργικών κειμένων.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Γλωσσικές Απόψεις και Όψεις στα Κείμενα των Καππαδοκῶν Πατέρων*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Μεταφραστικά ζητήματα στην ελληνόφωνη και λατινόφωνη χριστιανική γραμματεία. Από τους Εβδομήκοντα ως τον Νικόλαο Σεκουνδινό*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[104] Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάγνωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Του συνιέναι τας Γραφάς*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2014.
2. *Septuaginta - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, Editio Altera, 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[106] Εισαγωγή στη σπουδή και τη μεθοδολογία της Θεολογίας

Ο στόχος του μαθήματος είναι η πρώτη εξοικείωση των φοιτητών με τη σπουδή της Θεολογίας και το ακαδημαϊκό πλαίσιο μέσα στο οποίο διδάσκεται. Γίνεται αναφορά στην έννοια της «Εγκυκλοπαιδείας της Θεολογίας», με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του όρου «εγκυκλοπαιδεία» και τη σχέση της με την εγκύκλιο παιδεία. Στη συνέχεια γίνεται σύγκριση με την Εισαγωγή στη Θεολογία και την ιστορία της στην ακαδημαϊκή σκέψη και σπουδή, ενώ προσφέρεται μία θεμελιώδης προσέγγιση της σημασίας του όρου «Θεολογία». Ακολούθως οι φοιτητές παρακολουθούν διαχρονικά τη σπουδή της Θεολογίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ανατολής και της Δύσης, τη δημιουργία των πρώτων πανεπιστημίων, προδρόμων των σημερινών, στη Δύση, την αμφισβήτηση της Θεολογίας στα νεότερα ΑΕΙ και την αδιαμφισβήτητη πλέον αποδοχή της στο πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τέλος εξετάζεται η εναρμόνιση των θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα σε σχέση

με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα (Μπολόνια 1999) και το μέλλον τους στη χώρα μας.

Ως προς τη μεθοδολογία παρουσιάζονται οι ιδιαίτεροι κλάδοι της επιστήμης της Θεολογίας, οι τρόποι με τους οποίους προσεγγίζεται η κάθε ερευνητική περιοχή, καθώς επίσης και η τεχνική εκπόνησης επιστημονικών εργασιών. Επιπλέον παρατίθενται δοκιμια σύγχρονου θεολογικού προβληματισμού.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η σπουδή στη Θεολογία*, εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2016.
2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Εισαγωγή στη σπουδή της Θεολογίας*, εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[107] Καινή Διαθήκη I: Εισαγωγή, Ιστορία και Πολιτισμός της εποχής της Κ.Δ.

Ιστορία του χειρογράφου και εντόπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του Κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτήρας, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο. Το μάθημα είναι τετράωρο. Τρεις διδακτικές ώρες η Εισαγωγή στα βιβλία της Καινής Διαθήκης και μία διδακτική ώρα η πρακτική άσκηση στον κριτικό μηχανισμό.

Η άσκηση στον κριτικό μηχανισμό γίνεται αφού οι φοιτητές προμηθευτούν το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης. Η θεωρία διδάσκεται με τη βοήθεια ειδικού βιβλικού λογισμικού και ακολουθούν πρακτικές ασκήσεις. Η εξέταση της άσκησης έχει τη μορφή προόδου και αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για τους φοιτητές μόνο του Α' Εξαμήνου προκειμένου να λάβουν μέρος στην εξέταση της Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη στην εξεταστική του Ιανουαρίου.

Σύγγραμμα:

Ι. Καραβιδόπουλος, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Μ. Γκουτζιούδης)

[108] Ιστορία της Εκκλησίας από την ίδρυσή της μέχρι το Σχίσμα (1054)

Στο συγκεκριμένο μάθημα εξετάζεται η Ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται και αναλύονται κυρίως οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις της διάδοσης του ευαγγελικού κηρύγματος, η οργάνωση της πρώτης Εκκλησίας, τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα που αντιμετώπισε, η θέση της μέσα στην αυτοκρατορία ως μη επιτρεπόμενη θρησκεία αρχικά και ως επίσημη / υποχρεωτική στην συνέχεια, η διοίκηση της Εκκλησίας καθώς και η διαμόρφωση του συνοδικού θεσμού, η Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως και η ανάδειξή της σε Οικουμενικό Πατριαρχείο, η Εικονομαχία, οι προϋποθέσεις και τα γεγονότα του Μεγάλου Σχίσματος.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία με το ιδιαίτερο μέρος της γενικής ιστορίας, που συνιστά η Εκκλησιαστική Ιστορία, καθώς και η εξέταση των συνθηκών που διαμόρφωσαν τον τρόπο ύπαρξης και οργάνωσης της Εκκλησίας κατά την πρώτη χιλιετία.

Σύγγραμμα:

Ευαγγελία Αμοιρίδου, *Πτωχές από την ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2012.

(Ε. Αμοιρίδου)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές Ι

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την ειδική γλώσσα της Θεολογικής Επιστήμης, ώστε να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες που θα τους/τις επιτρέψουν να κατανοούν και να παράγουν επιστημονικά κείμενα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών τους. Επίσης, στόχος είναι να αναπτύξουν δεξιότητες για να μπορούν να ανταποκρίνο-

νται σε γενικότερες και ειδικότερες περιστάσεις επικοινωνίας στα πλαίσια των σπουδών τους.

Γνωστικοί στόχοι: Κατάκτηση βασικού λεξιλογίου της ειδικής γλώσσας της Θεολογικής Επιστήμης όπως χρησιμοποιείται σε απλά αυθεντικά κείμενα όπως: *Saint Nicholas, The World of the Patriarchs, The Jewish World at the time of Jesus, The Attributes of God, The Lord's Prayer*. Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάγνωσης που διευκολύνουν την κατανόηση μέσα από δραστηριότητες προανάγνωσης, κατανόησης που ακολουθούν τη γρήγορη ή ανιχνευτική ανάγνωση, λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου και εξάσκησης στο ειδικό λεξιλόγιο.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου -Κιοσέογλου)

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

[202] Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος είναι η Ιστορία και η Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μελετάται η διαμόρφωση της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος, ως συνέπεια της ιδεολογίας του διαφωτισμού και της αρχής των εθνοτήτων, που οδηγεί στη διάσπαση της προϋπάρχουσας ενότητας του Ορθόδοξου Γένους, της Ρωμιοσύνης, του ρουμ μιλέτ, που είχε κέντρο και σημείο αναφοράς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την εθναρχούσα Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης. Η εθνοκρατική συγκρότηση δημιουργεί στην Ελλάδα την πρώτη ορθόδοξη αυτοκέφαλη Εκκλησία των Βαλκανίων. Προσεγγίζονται οι ιδεολογικές προϋποθέσεις της απόφασης του 1833, της έκδοσης του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1850, αλλά και η συνέχεια της πολιτειακρατίας σε ολόκληρο το 19^ο αιώνα στην Εκκλησία της Ελλάδος, σε σύγκριση και αναφορά με τις δικαιοδοσίες της εθναρχίας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ιδιαίτερα μάλιστα την περίοδο των μεταρρυθμίσεων - Τανζιμάτ και των Γενικών Κανονισμών κατά το 19^ο αιώνα. Παράλληλα παρουσιάζονται και μελετώνται εκκλησιαστικά κείμενα της εποχής.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ύστερη Οθωμανική Αυτοκρατορία. Από το Γένος και την εθναρχία στο έθνος*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[203] Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και ύστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Εξετάζονται από αρχιτεκτονική, εικονογραφική και καλλιτεχνική άποψη οι διαφορετικές εκφράσεις των μεγάλων αλλά και των τοπικών εργαστηρίων, που αποτελούν την παραγωγή και δραστηριοποιούνται στη Βυζαντινή αυτοκρατορία, στα Βαλκάνια, στο χώρο της Ιταλικής χερσονήσου, καθώς και η απήχησή τους σε Ανατολή και Δύση.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες αρχαιολογικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλλιτεχνικά την τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής υστεροβυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου των μεγάλων καλλιτεχνικών κέντρων (Κωνσταντινούπολη, Θεσσαλονίκη, Ρώμη, Ραβέννα, Κρήτη κλπ.).

Σύγγραμμα:

Ιω. Στουφή - Πουλημένου, *Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη*, έκδ. Παρρησία, Αθήνα 2013.

Σημειώσεις Βυζαντινής Αρχαιολογίας (ανάρτηση ηλεκτρονικά).

(Γλ. Χατζούλη)

[205] Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Συγγράμματα:

1. Κ. Δ. Γεωργούλης, *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004.

2. Ν. Ματσούκας, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Λ. Σιάσος)

[207] Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (Hardware). Βασικές αρχές των δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθόδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα Η/Υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, λογιστικών φύλλων και ηλεκτρονικών παρουσιάσεων, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση Η/Υ.

Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των Η/Υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μεταεφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα ηθικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Τουρκοκρατία και Τεχνολογία* (συλλογικό), Αφοι Κυριακίδη Εκδόσεις ΑΕ, Θεσσαλονίκη 2016.
2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Εισαγωγή στην Λογική Μηχανική*, 2018.
3. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Πληροφορική και Τεχνολογία Αιχμής*, 2018.

(Ν. Μυρίδης)

[208] Θεωρία και μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο

A. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ:

A1. Περιγραφή Μαθήματος

Εξετάζουμε τις εξής θεματικές ενότητες: «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Πρόκειται για την επιστημονική έρευνα της ανθρώπινης πολιτιστικής όψης και των πρακτικών της. Η όψη αυτή είναι ταυτόσημη με τους σκοπούς της μελέτης μας και με τους ορισμούς που επιλέγουμε για χρήση, ορισμούς κατάλληλους για τους σκοπούς και τις αναζητήσεις μας. Ό,τι μας ενώνει σε αυτή τη συλλογική ομάδα, η οποία προσδιορίζεται με την ανωνυμία «δικό μας», δεν είναι μόνο οι κοινές αναζητήσεις, τα κοινά εργαλεία και η συμφωνία σε καθιερωμένες αποδείξεις και επιχειρηματολογία, αλλά επίσης το θεσμικό όργανο το οποίο μας ενώνει ως ομάδα και στο οποίο συνεισφέρει το έργο μας. Το όργανο αυτό είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, ένας θεσμός που καταλήγει σε ό,τι αποτελεί ακαδημαϊκή μελέτη της θρησκείας. Έτσι ίσως μπορούμε να καταλήξουμε αναθεωρώντας το αρχικό μας ερώτημα στο «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Η ερώτηση αυτή μπορεί να βρει άριστη απάντηση αν πρώτα αναρωτηθούμε «πού ασκείται η μελέτη της θρησκείας, από ποιους και με ποιους σκοπούς;» Η απάντηση, εξαρτώμενη από τη συνάφεια των πραγμάτων και τα ενδιαφέροντα του καθενός, μπορεί να οδηγήσει σε πολύ διαφορετικά συμπεράσματα σε διάφορους λαούς. Ένα άλλο σημείο που μας απασχολεί είναι η ταξινόμηση των θρησκειών. Πως μπορούμε να τις ταξινομήσουμε και πως μπορούμε να τις μελετήσουμε; Απάντηση στα ερωτήματα αυτά δίνει το έργο του ερευνητή της θρησκείας.

A2. Μαθησιακά αποτελέσματα

Βασικός σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να μελετήσουν οι φοιτητές του Τμήματός μας: το «ποιος λαός» (σύνολο ανθρώπων), «πότε», «που» και «γιατί» όλα αυτά τα δεδομένα αναφέ-

ρονται ως θρησκεία. Θέτοντας τα ερωτήματα αυτά, σύμφωνα με τη μεθοδολογία συγχρόνων ερευνητών του γνωστικού μας αντικείμενου (όπως π.χ. του Bruce Lincoln, University of Chicago), ο επιμορφούμενος είναι σε θέση να μελετήσει το συγκεκριμένο αντικείμενο της μελέτης ως μια ενδιαφέρουσα όψη ενός περίπλοκου ανθρώπινου κόσμου κοινωνικής συμπεριφοράς. Επομένως ο επιμορφούμενος μελετά όλες εκείνες τις υπό συζήτηση ανθρώπινες συμπεριφορές τις οποίες και θεωρεί ως θρησκευτικές, δηλ. το σύνολο των υποθέσεων, ιδεών, πεποιθήσεων κλπ. που αφορούν σε ένα θέμα. Όταν κανείς θέτει τα σωστά ερωτήματα και βλέπει στην ιστορική συνάφεια των δεδομένων που μελετά, τότε αντιλαμβάνεται ότι οι λαοί ανά τον κόσμο διεκδικούν την κατηγορία «θρησκεία». Υπό το φως αυτό, ο επιμορφούμενος όχι μόνο μελετά τις θρησκείες του κόσμου αλλά και εκτιμά πως και γιατί ένας θεσμός, μια κίνηση ή μια ομάδα οδηγούνται να θεωρηθούν θρησκεία. Έτσι, αν μελετούμε τόσο την θρησκεία όσο και την κατηγορία «θρησκεία» ως γνώρισμα του πολύπλοκου συστήματος της ανθρώπινης συμπεριφοράς που ονομάζεται κοινωνία, το μάθημα γίνεται ενδιαφέρον.

A3. Λέξεις κλειδιά

Επιστημονική Μελέτη της θρησκείας, Θρησκεία, Ορισμός, Ταξινόμηση, Σύγκριση, Ιερό, Μύθος, Τελετή, "αυτόνομη" μελέτη της θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας, Ιστορία Θρησκειών.

A4. Βιβλιογραφία

1. M. C. Taylor (ed.), 1998. *Critical Terms for Religious Studies*, Chicago-London: The University of Chicago Press.
2. W. Braun - R. McCutcheon (επιμ.), 2003. *Εγχειρίδιο Θρησκευτολογίας* (μετ. Δ. Ξυγαλατάς. Επιμ. Π. Παχής), Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βάνιας.
3. P. Antes - A. W. Geertz - R. R. Warne (eds.), 2004. *New Approaches to the Study of Religion*, vols I-II, Berlin-New York: Walter de Gruyter.
4. J. Z. Smith, 2004. *Relating Religion. Essays in the Study of Religion*, Chicago-London: The University of Chicago Press.
5. J. R. Hinnells (ed.), 2005. *The Routledge Companion to the Study of Religion*, London-New York: Routledge.

6. W. Braun - R. McCutcheon (eds.), 2008. *Introducing Religion. Essays in Honor of J. Z. Smith*, London - Oakville: Equinox.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ:

B1. Περιγραφή Μαθήματος

Υπήρξε ποτέ αυτό που αποκαλούμε ελληνική θρησκεία; Μπορεί η ερώτηση να είναι περιττή αλλά πρέπει να γίνει εξαρχής απολύτως σαφές ότι ελληνική θρησκεία ως μονολιθική ολότητα δεν υπήρξε ποτέ. Όταν η Ελλάδα αναδύθηκε από το σκοτάδι του παρελθόντος γύρω στα 800 π.Χ. αναπτύχθηκαν διάφορες κοινότητες-πόλεις. Κάθε πόλη είχε το δικό της πάνθεο στο οποίο ορισμένοι θεοί ήταν σπουδαιότεροι από τους άλλους και ορισμένοι θεοί δεν λατρεύτηκαν ποτέ. Κάθε πόλη είχε τη μυθολογία της, το θρησκευτικό της ημερολόγιο, τις θρησκευτικές της γιορτές.

Σχετικά θέματα που εξετάζονται στο μάθημα:

- η έννοια του πολυθεϊσμού, της ευσέβειας και του βεβήλου,
- οι εκπρόσωποι του «ιερού»
- ο ρόλος του φύλου και κυρίως της γυναίκας
- εναλλακτικές μορφές ελληνικής ευσέβειας: μυστικές (Θεομοφία - λατρεία του Διονύσου και μυστηριακές (Ελευσίνα μυστήρια), «ορφικός βίος».

B2: Μαθησιακά αποτελέσματα

Βασικός σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να μελετήσουν οι φοιτητές του Τμήματός μας:

- την έννοια της ενσωμάτωσης της αρχαίας ελληνικής θρησκείας. Η αρχαία ελληνική θρησκεία ήταν πλήρως ενσωματωμένη στην κοινωνία, δεν υπήρχε σφαίρα της ζωής από την οποία να απουσιάζει η θρησκευτική οπτική. Γέννηση, θάνατος, πόλεμος και ειρήνη, γεωργία, εμπόριο, πολιτική, όλα τα γεγονότα και οι δραστηριότητες συνοδεύονταν από θρησκευτικές πρακτικές. Η ενσωμάτωση αυτή επηρέασε την αντίληψη του ιερού.
- την ορθή μελέτη των πηγών (σύμφωνα πάντοτε με το πνεύμα της εποχής τους).

B3: Λέξεις κλειδιά

Αρχαία Ελληνική θρησκεία, Θεοί, Ήρωες, Μύθος, Τελετή, τελετουργίες Διάβασης, εορτές, Θυσία, λατρείες γυναικών, "ενσωμάτωση", Μυστικές λατρείες, Μυστηριακές λατρείες, Μυστηριοσοφικές λατρείες, Δήμητρα, Περσεφόνη, Ελευσίνα, Θεσμοφορία, Διόνυσος, Ορφείας, Ορφισμός.

B4: Βιβλιογραφία

- α. M. P. Nilsson, Ιστορία της αρχαίας ελληνικής θρησκείας (μετ. Αικ. Παπαθωμοπούλου, προλεγόμενα Δ. Σταθόπουλου), Αθήνα 1977.
- β. --, Ελληνική λαϊκή θρησκεία (μετ. Ι. Θ. Κακριδή), Αθήνα 1979.
- γ. Ν. Παπαχατζής, «Η θρησκεία στην αρχαία Ελλάδα», Αθήνα 1987.
- δ. W. Roetscher, «Ελληνική θρησκεία», Ευάγγ. Ρούσσοσ (επιμ.), Οι Θρησκείες (Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 12), Αθήνα 1992, σελ. 146-155.
- ε. Ν. Παπαχατζής, «Ελληνική επίσημη και λαϊκή θρησκεία», Ευάγγ. Ρούσσοσ (επιμ.), Οι Θρησκείες ό.π., σελ. 155 - 160.
- στ. W. Burkert, Αρχαία ελληνική θρησκεία, Αρχαϊκή και κλασική εποχή (μετ. Ν.Π. Μπεζεντάκος - Αφρ. Αβαγιανού, φιλολογ. επιμ. Ν.Π. Μπεζεντάκος), Αθήνα 1993.
- ζ. L. Bruit Zaidman - P Schmitt Pantel, Η θρησκεία στις ελληνικές πόλεις της κλασικής εποχής (μετ. Κ. Μπούρας, επιμ. Μ. Τριανταφύλλου), Αθήνα 2002.
- η. J. P. Vernant, Μύθος και θρησκεία στην αρχαία Ελλάδα (μετ. Μ.Ι. Γιόση), Αθήνα 2000.
- θ. --, *Ανάμεσα στο μύθο και την πολιτική* (μετ. Μ. Ι. Γιόση), Αθήνα 2000.
- ι. --, *Μύθος και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα* (μετ. Κ. Αλεξοπούλου - Σπ. Γεωργακόπουλος), Αθήνα 2003.
- κ. R. Seaford, *Ανταπόδοση και τελετουργία. Ο Όμηρος και η τραγωδία στην αναπτυσσόμενη πόλη-κράτος* (μετ. Β. Λιάπης), Αθήνα 2004.
- λ. Chr. Sourvinou-Inwood, "What is *Polis* Religion", in: O. Murray-S. Price(eds), *The Greek City from Homer to Alexander*, Oxford 1998 (reprint), pp. 295 - 322.
- μ. R. Buxton (ed), *Oxford Readings in Greek Religion*, Oxford 2000.
- ν. G. Casadio, "How to write a Survey of Greek Religion from the point of view of the Comparative Study of Religion", in : L. H.

- Martin – P. Pachis (eds), *Theoretical Frameworks for the Study of Greco-Roman Religions*, Thessaloniki 2003, pp. 53-56.
- ξ. Simon Price, *Religion of the Ancient Greeks* (Key themes in Ancient History), Cambridge 1999.
- ο. R. Parker, *Miasma. Pollution and Purification in Early Greek Religion*, Oxford 1983.
- π. --, *Athenian Religion. A History*, Oxford 1996.
- ρ. --, *Polytheism and Society at Athens*, Oxford 2005.
- σ. --, *On Greek Religion*, Ithaca-London: Cornell University Press, 2011.
- τ. D. B. Dodd – Chr. Faraone (eds), *Initiations in Ancient Greek Rituals and Narratives*, London – New York, 2003.
- υ. D. Odgen (ed.), *A Companion to Greek Religion* (Blackwell Companions to the Ancient World), Malden , MA - Oxford: Blackwell, 2007.

Συγγράμματα:

1. Π. Παχής, *Θρησκεία και οικονομία στην αρχαία ελληνική κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Π. Παχής, *“Δήμητρος Δωραί”*. Θρησκεία – Εύρεση - Οικονομία στην Αρχαία Ελλάδα, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2018.

(Π. Παχής)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές II

Γνωστικοί στόχοι : Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης, κατανόησης της συνεκτικότητας και συνοχής του κειμένου. Εμπλουτισμός του λεξιλογίου με τη μελέτη διαφόρων αυθεντικών κειμένων όπως: The Old Testament, The Covenants, Monasticism, The New Testament, The Great Persecution, The Ecumenical Councils, The Age of Iconoclasm, The Manuscripts of the New Testament.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[201] Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Μικρές Ερμηνευτικές Μελέτες σε αφηγηματικά κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Ροπή, Θεσσαλονίκη 2016.
2. *Septuaginta - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, Editio Altera, 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[302] Ιστορία Σλαβικών Εκκλησιών

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σπουδή της ιστορίας των σλαβικών Εκκλησιών στη διαχρονία της, από τον εκχριστιανισμό έως τη σύγχρονη εποχή. Αναλύονται τα θεματικά πεδία: Αρχική κοιτίδα, η πρωτόγλωσσα, μεταναστεύσεις και οριστική εγκατάσταση των Σλάβων. Πρώιμος πολιτισμός και μυθολογία. Η νέα Ευρώπη τον 9^ο αι. Το χριστιανικό βάπτισμα. Ίδρυση των Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας. Το βάπτισμα της Ρους. Σλαβογερμανικός ανταγωνισμός. Η βυζαντινή ιεραποστολή στη Μοραβία. Ένταξη Βουλγάρων, Ρως και Σέρβων στην πολιτιστική σφαίρα επιρροής του Βυζαντίου. Εκκλησία στα σλαβικά κράτη των Βαλκανίων, Ρωσία του

Κιέβου και τη Μοσχοβία έως το 14^ο αι.. Το Ρωσικό Πατριαρχείο. Αιρέσεις και σχίσματα στην Κεντρο-Ανατολική Ευρώπη. Εκκλησιαστικές αδελφότητες λαϊκών στην Ανατολική Ευρώπη. Η σλαβική Ορθοδοξία στα Βαλκάνια κατά την Οθωμανική περίοδο. Η Συνοδική περίοδος της Ρωσικής Εκκλησίας. Τοπικές σλαβικές Εκκλησίες στην πορεία τους προς την αυτοκεφαλία ή αυτονομία. Επανάδρυση του Ρωσικού Πατριαρχείου. Ο 20ός αι. στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών. Το μάθημα διεξάγεται με συνδυασμό ερμηνευτικών μεθόδων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών του ευρασιατικού χώρου, από τον μεσαίωνα έως τον 20ό αι.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ιστορία των Ορθόδοξων Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2001.

(Ελ. Οικονόμου)

[303] Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία και Αγιολογία

Το μάθημα αποτελεί μια ευρύτερη εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία: στα βασικά της είδη, τις μεθόδους προσέγγισης, το ιδιαίτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο που τα πλαίσια σιώνει καθώς και τη σωτηριολογική της στοχοθεσία.

Το δεύτερο σκέλος του μαθήματος πραγματεύεται τις ανθρωπολογικές, χριστολογικές και εκκλησιολογικές παραμέτρους του γεγονότος της αγιότητας, μέσα από τα αγιολογικά μοντέλα που δεσπόζουν σε κάθε περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας από την εποχή της Βίβλου μέχρι τις μέρες μας, και τα οποία μνημειώνονται σε ανάλογα αφηγηματικά αλλά και ποιητικά κείμενα της Χριστιανικής Γραμματείας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα είδη της χριστιανικής γραμματείας και ιδιαίτερα με το αγιολογικό της υποσύνολο και, με τις στάσεις ζωής που τα ενέπνευσαν και στη συνέχεια εμπνεύστηκαν απ' αυτά. Η παρουσίαση και ανάλυση του περιεχομένου είναι αφενός ιστορικοφιλολογική (ιστορικό πλαίσιο, λογοτεχνικά είδη, γλώσσα, ύφος, εκδόσεις) και αφετέρου θεολογική

(εξωτερικές προκλήσεις και εσωτερικές ανάγκες που συνέβαλαν στη σύνταξη των κειμένων, τη θεματολογία, τις απολογητικές, διδακτικές και αντιαρειετικές χρήσεις).

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Υφαντής, *Μάχη καταλλαγής. Άνθρωπος, συνάνθρωπος, Θεάνθρωπος στις αρένες της θέωσης*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2018.
2. Δημήτριος Τσάμης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία και κείμενα Πατερικής Γραμματείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Υφαντής)

[305] Ιστορία της Εκκλησίας από το Σχίσμα του 1054 μέχρι σήμερα

Εξετάζονται τα σημαντικότερα εκκλησιαστικά ζητήματα της β' χιλιετίας: (α) το εκκλησιαστικό Σχίσμα του 1054, (β) οι Σταυροφορικές εκστρατείες της Δύσης στην Ανατολή, (γ) οι προσπάθειες για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας Ανατολής - Δύσης, (δ) οι αιρέσεις και θεολογικές έριδες (11^{ος}-15^{ος} αι.), (ε) η οργάνωση και θεσμική λειτουργία του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την Οθωμανική περίοδο, (στ) βασικές πτυχές από την ιστορία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και των Προτεσταντών.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες ιστορικο-θεολογικές γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν την ιστορική διαδρομή του διασπασμένου χριστιανικού κόσμου και να κατανοήσουν τις δυσκολίες αλλά και τις δυνατότητες που υπάρχουν στις μέρες μας για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας.

Σύγγραμμα:

- Διον. Βαλαής, *Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της β' Χιλιετίας*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.

(Διον. Βαλαής)

[306] Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
[Παιδαγωγική επάρκεια]

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσης. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, λειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, β' έκδοση αναθεωρημένη και επανυζημένη, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη.
2. Β. Γιούλτσης, *Γενική Κοινωνιολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.

(Χρ. Τσιρώνης)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές III

Γνωστικοί στόχοι: Ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου με την παραγωγή πλαγιότιτλων, παράφρασης, ορισμών όρων με καθοδήγηση. Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του λεξιλογίου με μελέτη αυθεντικών κειμένων όπως: Early Christian or Paleo-Christian Art, Early Church Architecture-The Basilica, The interior of an Orthodox church, Hagia Sophia, The Nicene Creed, The Conversion of the Slavs, The Great Schism.
Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρησιτίδου-Κιοσέογλου)

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[301] Ερμηνεία ποιητικών και προφητικών βιβλίων της Π.Δ. από το κείμενο των Ο'

Γενικά εισαγωγικά. Ανάλυση και προσπάθεια προσέγγισης των ποιητικών και προφητικών βιβλίων και των ερμηνευτικών προβλημάτων που παρουσιάζουν.

Σύγγραμμα:

Ι. Μούρτζιος, *Προφητεία και Προφήτες στον βιβλικό Ισραήλ*, εκδ. Ostracon Publishing, Θεσσαλονίκη 2015.

(Ι. Μούρτζιος)

[402] Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατί- νους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και των συγγραφέων της Εκκλησίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη μελέτη της λατινικής χριστιανικής γραμματείας.

Οι συγγραφείς εντάσσονται μέσα στο χώρο και το χρόνο που έδρασαν, ενώ εξετάζονται οι κοινωνικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές και πολιτιστικές συνιστώσες που επέδρασαν στη σκέψη τους ή προκάλεσαν την απολογητική και αντιρρητική τους στάση.

Ο βίος και η εργογραφία των συγγραφέων διερευνώνται ιστορικοφιλολογικώς. Μέσα από τα συγγράμματά τους αναδεικνύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, των εμπειριών και της συμβολής τους στην εξέλιξη και τη διαμόρφωση των αληθειών της πίστης και της εκκλησιαστικής παράδοσης. Ερευνάται η επίδραση της σκέψης κάθε συγγραφέα στους μεταγενέστερους και δίδεται έμφαση στην επικαιρική παρουσίαση του μηνύματός τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πατερική θεολογία και ιδιαιτέρως με τη δυτική θεολογική παράδοση

τόσο κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας όσο και κατά τους πρώτους αιώνες της διαίρεσής της.

Σύγγραμμα:

Φώτιος Σ. Ιωαννίδης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία της Δόσης*, εκδόσεις Ostrakon Publishing p.c., Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[403] Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας και των εκκλησιαστικών συγγραφέων ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικοφιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των έργων τους.

Ο κάθε συγγραφέας ή Πατέρας της Εκκλησίας τοποθετείται στο ευρύτερο χωροχρονικό και πνευματικό πλαίσιο και διαπιστώνεται ο τρόπος με τον οποίο αντιδρά προσεταιριστικά ή αντιθετικά σε συγκεκριμένα κοινωνικά, πολιτικά, θεολογικά και εκκλησιαστικά δεδομένα.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται το πρόβλημα της ερμηνείας της χριστιανικής γραμματείας. Παρουσιάζονται οι μέθοδοι ερμηνείας που επέλεξαν Πατέρες και εκκλησιαστικοί συγγραφείς καθώς και τα θέματα που προκύπτουν από τη συνάντηση του πατερικού λόγου με σύγχρονα ζητήματα. Η προσέγγιση γίνεται επί τη βάση των πατερικών κειμένων τα οποία αναγιγνώσκονται και αναλύονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στη χριστιανική γραμματεία, στις μεθόδους ιστορικοφιλολογικής της προσέγγισης και της ερμηνευτικής της ανάλυσης.

Σύγγραμμα:

Χρ. Αραμπατζής, *Ανθολόγηση της Πατερικής Γραμματείας από τον Α΄-ΙΘ΄ αι.*, εκδόσεις Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χρ. Αραμπατζής)

[404] Εισαγωγή στην Παιδαγωγική [Παιδαγωγική επάρκεια]

Στο εν λόγω μάθημα γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία της Παιδαγωγικής Επιστήμης, δίνοντας έμφαση στους παρακάτω άξονες:

- Ο επιστημονικός χαρακτήρας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.

- Το αντικείμενό της καθώς και η σχέση της τόσο με τις επιστήμες της αγωγής όσο και με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

- Η μεθοδολογία της αλλά και τα μεθοδολογικά προβλήματα που σχετίζονται με την έρευνα, η οποία διεξάγεται στους κόλπους της.

Επιπλέον, επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας.

Προσεγγίζονται, ακόμη, ορισμένες θεμελιώδεις συνιστώσες της Παιδαγωγικής επιστήμης:

- Η δυνατότητα και η αναγκαιότητα της αγωγής.

- Οι κυριότεροι παιδαγωγικοί όροι.

- Το παιδαγωγικό ζεύγος «Παιδαγωγούμενος και Παιδαγωγός».

- Ο σκοπός της παιδείας, της αγωγής και της εκπαίδευσης.

- Μορφωτικά αγαθά, μέθοδοι και μέσα αγωγής και διδασκαλίας.

- Οι βασικότεροι φορείς της αγωγής.

- Σύγχρονα παιδαγωγικά προβλήματα.

- Ειδική αγωγή.

- Δια βίου παιδεία και δια βίου εκπαίδευση.

Το μάθημα περιλαμβάνει 3 διδακτικές ώρες θεωρία και 1 διδακτική ώρα άσκηση.

Άσκηση:

Στην Άσκηση του μαθήματος «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική» τίθεται ως κύριος στόχος να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές έννοιες καθώς και τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη ενός Σχεδίου Μαθήματος. Σημείο αναφοράς είναι η διδακτική πράξη, όπως αυτή υλοποιείται στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Δέσι. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 62014.

2. Ιωάννης Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Πε-
διο, Αθήνα 2011.

(Αθ. Στογιαννίδης)

[405] Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Το μάθημα παρουσιάζει τις σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Ειδικότερα τα επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: (α) ορισμοί και λειτουργίες της θρησκείας ως κοινωνικού φαινομένου, (β) κλασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της θρησκείας, (γ) οι λειτουργίες της θρησκείας στη σύγχρονη κοινωνία, (δ) το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης, (ε) κυρίαρχες θρησκευτικές κοινότητες και θρησκευτικές μειονότητες, (στ) φονταμενταλισμός και παγκοσμιοποίηση, (ζ) Κοινωνιολογία, Θεολογία και θρησκευτική πίστη

Συγγράμματα:

1. Grace Davie, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2010.
2. Β. Γιούλτσης, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[406] Καινή Διαθήκη II: Ερμηνεία Ευαγγελίων

Ερμηνευτική ανάλυση επιλεγμένων περικοπών των ευαγγελίων. Στο μάθημα προσεγγίζονται ερμηνευτικά περικοπές οι οποίες υπάρχουν σε διαφορετικές εκδοχές στα Συνοπτικά ή και στα τέσσερα Ευαγγέλια. Εντοπίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές, αναλύεται το ιστορικό, κοινωνικό και θρησκευτικό τους υπόβαθρο και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ερμηνεία τους από την αρχαία Εκκλησία και κυρίως τους σύγχρονους ερμηνευτές. Παρουσιάζονται επίσης τα ιδιαίτερα θεολογικά χαρακτηριστικά του κάθε ευαγγελιστή. Βασικό εργαλείο του μαθήματος αποτελεί το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης με το οποίο οι φοιτητές εξασκούνται στη μελέτη των παραλλήλων διηγήσεων, ενώ με ειδικό λογισμικό παρουσιάζεται κάθε φορά σε παράλληλες στήλες η περικοπή που αναλύεται. Ως ερμηνευτική μέθοδος χρησιμοποιείται κυρίως η ι-

στορικο-κριτική και κατά περίπτωση υιοθετείται η συνδρομή των νέων ερμηνευτικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένες περικοπές.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Ερμηνεία και πρόσληψη εαγγελικών κειμένων*, εκδ. Ostracon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Μ. Γκουτζιούδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές IV

Γνωστικοί στόχοι: Περαιτέρω ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου με συγγραφή περίληψης και μετάφρασης. Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του ειδικού λεξιλογίου με τη μελέτη αυθεντικών κειμένων, όπως: *The Sacraments in the Orthodox Church, Roman Catholicism, Protestant Reformation, The Dead Sea Scrolls, Saint Catherine's Monastery at Sinai, Byzantine Iconography of Virgin Mary, Islam.*

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ**[503] Λειτουργική**

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Σκαλτσής, *«Ιεουργοί και Φιλοθέαμονες»*. Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας, εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Παναγιώτης Σκαλτσής, *Λειτουργικές Μελέτες*, II, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Σκαλτσής)

Άσκηση Λειτουργικής

(Π. Σκαλτσής)

[504] Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Ποιμαντική και Εκκλησιολογία*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2013.
2. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Από το φόβο στην αγάπη. Σπουδή και μαθητεία στη Φιλοκαλία των ιερών Νηπτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

Άσκηση Ποιμαντικής

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[506] Καινή Διαθήκη ΙΙΙ: Ερμηνεία Επιστολών της Καινής Διαθήκης

Εισαγωγή στη δομή και το θεολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο των επιστολών της Καινής Διαθήκης. Ερμηνεία αποσπασμάτων από τις επιστολές του απ. Παύλου και κυρίως των Α' και Β' προς Θεσσαλονικείς. Σύντομη παρουσίαση των θέσεων του Παύλου για τη χριστολογία, εκκλησιολογία, εσχολογία και την ανθρωπολογία. Επίσης θα γίνει αναφορά στις κοινωνιολογικές απόψεις του αποστόλου και στη σχέση του Παύλου με τον ιουδαϊσμό.

Σύγγραμμα:

- Ι. Γαλάνης, *Ερμηνευτικό υπόμνημα στις δύο προς Θεσσαλονικείς Επιστολές*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[601] Σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δη-

λαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού) και των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας. Παρουσίαση βασικών αρχών και θέσεων του Ισλάμ και των άλλων ασιατικών θρησκειών.

Σύγγραμμα:

Γρ. Ζιάκας, *Θρησκείες, Κοινωνίες και Πολιτισμοί της Ασίας, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[2095] Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Οι θεωρίες αγωγής και οι θεωρίες μάθησης εντάσσονται στο πλαίσιο ενός ενιαίου μαθήματος, καταδεικνύοντας την ενότητα που υφίσταται μεταξύ φιλοσοφίας και ψυχολογίας μέσα στο πλαίσιο της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Το μάθημα αποτελείται από δύο ενότητες: στην πρώτη γίνεται αναφορά σε θεμελιώδεις θεωρίες της αγωγής, παρουσιάζεται η παρούσα κατάσταση των επιστημών της εκπαίδευσης και αναδεικνύονται ορισμένα από τα επιστημολογικά προβλήματα που συνδέονται με αυτό το πεδίο. Στη δεύτερη ενότητα αναπτύσσονται σύγχρονες θεωρίες μάθησης (εξαρτημένης μάθησης, εποικοδομητισμού, κοινωνιογνωστικές, κοινωνικές, επεξεργασίας των πληροφοριών, τεχνολογικές κ.α.) και παρουσιάζεται η εφαρμογή των μαθησιακών αρχών και εννοιών σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει εμφανή τη σύνδεση μεταξύ του θεωρητικού-φιλοσοφικού πλαισίου αγωγής από τη μια, και της αντίστοιχης θεωρίας για τη μάθηση από την άλλη.

Σύγγραμμα:

Β. Μητροπούλου. & Αθ. Στογιαννίδης, *Θεωρίες Μάθησης και Αγωγής*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

(συνδιδασκαλία: Β. Μητροπούλου - Αθ. Στογιαννίδης)

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ**[602] Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων**

Στο μάθημα παρουσιάζεται η ιστορία και η εξέλιξη της γραμματείας του σλαβικού κόσμου από τις απαρχές της μέχρι τους νεότερους χρόνους. Στο πλαίσιο του Μαθήματος παρουσιάζεται αναλυτικά το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στον σλαβικό κόσμο, που αποτέλεσε την αφετηρία όχι μόνο για τον εκχριστιανισμό του αλλά και για τη δημιουργία του σλαβικού αλφαβήτου και τη μετάφραση στη γλώσσα των Σλάβων των πρώτων συγγραμμάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η πορεία διάδοσης του σλαβικού αλφαβήτου παράλληλα με τον εκχριστιανισμό πρώτα στον βουλγαρικό και τον σερβικό κόσμο και έπειτα στον ρωσικό κόσμο και εξετάζεται η εξέλιξη της γραμματείας, η οποία από τα πρώτα της βήματα στους λαούς αυτούς έχει καθαρά εκκλησιαστικό χαρακτήρα μέχρι και τους νεότερους χρόνους.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Ιστορία της μεσαιωνικής γραμματείας των Ορθόδοξων Σλάβων*, Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2017.

Παρουσιάσεις με την ύλη του Μαθήματος είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://elearning.auth.gr>

(Ηλ. Ευαγγέλου)

[604] Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και Θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Χριστιανισμός και Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων του Χριστιανισμού με την κοινωνία και τον πολιτισμό*, (Β' έκδοση, Αναθεωρημένη και Επαυξημένη) εκδ. Π. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.
2. Γ. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ν. Παπαγεωργίου - Χρ. Τσιρώνης)

[605] Διαθρησκευτικός Διάλογος

Γνωριμία των βασικών αρχών της διαθρησκευτικής εκπαίδευσης για τη διεξαγωγή ορθού και εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ του Χριστιανισμού και των σύγχρονων μεγάλων παγκοσμίων θρησκειών. Διεπιστημονική προσέγγιση του διαθρησκευτικού διαλόγου υπό το πρίσμα της θρησκευολογίας, της κοινωνιολογίας και της οικουμενικής κίνησης. Σημεία σύγκλισης και απόκλισης των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας για την αλληλοκατανόηση και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Ο διαχρονικός διάλογος μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και αβρααμικών θρησκειών, Ιουδαϊσμού και Ισλάμ.

Σύγγραμμα:

Γρ. Ζιάκας - Αγγ. Ζιάκα, *Διαθρησκευτικός Διάλογος. Η συμβολή της Μελέτης των Θρησκειών στην κατανόηση της θρησκευτικής ετερότητας*, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[606] Οικουμενική Κίνηση

Στο μάθημα επιχειρείται ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων που παρατηρούνται μεταξύ των χριστιανικών Εκκλησιών. Αναλυτικότερα, το περιεχόμενο είναι

το εξής: έννοια και περιεχόμενο των όρων «οικουμένη», οικουμενικός, «Οικουμενική Κίνηση», μαρτυρία, προΐστορία και ιστορία της οικουμενικής κίνησης, θεολογικές προϋποθέσεις και θεολογικό περιεχόμενο της οικουμενικής κίνησης, μέθοδος συνεργασίας και διεξαγωγής του οικουμενικού διαλόγου, διμερείς και πολυμερείς διάλογοι (ιστορικό περίγραμμα - θεματολόγιο - προοπτικές), οικουμενική εκκλησιολογία με έμφαση στην ανάλυση της θέσης των άλλων Εκκλησιών και Ομολογιών στην ορθόδοξη αυτοσυνειδησία, η σχέση της εκκλησιολογίας με την ηθική ιδιαίτερα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης. Τέλος αξιολογείται η προσφορά της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Οικουμενική Κίνηση και στα όργανά της (π.χ. Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών), καθώς επίσης και η προσφορά της Οικουμενικής Κίνησης και των οργάνων της στην Ορθοδοξία.

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *«Υπέρ της Οικουμένης»: Μελέτες για την Οικουμενική Κίνηση και αποστολή της Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Απ. Νικολαΐδης, *Οι οικουμενικές περιπέτειες του Χριστιανισμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2008.

(Στ. Τσομπανίδης)

[607] Ομιλητική

Α. Παρουσιάζεται το Ελληνιστικό και Ιουδαϊκό λογοτεχνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο γεννήθηκε το είδος της χριστιανικής «ομιλίας». Εξετάζεται η σχέση του Ευαγγελίου με το κήρυγμα της Συναγωγής, συζητείται η διατριβή των Κυνικών ως αμφισβητούμενο λογοτεχνικό είδος, τα χαρακτηριστικά της και η επίδρασή της στο χριστιανικό κήρυγμα. Αναλύονται η Β' Κλήμεντος προς Κορινθίους, το πρώτο δείγμα χριστιανικής ομιλίας και η ομιλία του Μελίτωνος Σάρδεων Περί Πάσχα και το χαρακτηριστικό ρητορικό της ύφος.

Β. Εξετάζεται η οριστική διαμόρφωση της χριστιανικής ομιλίας από τους Καππαδόκες και τον Ιερό Χρυσόστομο, ως αποτέλεσμα της δημιουργικής τους συνάντησης με τα παραγγέλματα της

Β' Σοφιστικής και του αττικισμού που κυριαρχούσαν στην εποχή τους, με κύριο στόχο την καθολική αποδοχή του μηνύματος του Ευαγγελίου στην εποχή τους

Γ. Γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά του εκκλησιαστικού λόγου που διαμορφώθηκε στις αρχές της δεύτερης χιλιετίας στη Δύση, η σχέση του με την ομιλία και η πρόσληψή του στην Ανατολή.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Το κήρυγμα της Εκκλησίας και η διαμόρφωσή του. Ομιλία-Λόγος*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2018.

2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η «χριστιανική Ομιλία»*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[608] Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών και ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας) [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού αναπτύσσονται τα θέματα που άπτονται της διδακτικής προσέγγισης του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην εκπαίδευση και οι κύριοι παράγοντες που εμπλέκονται σ' αυτό. Η θρησκευτική αγωγή στο σχολείο σήμερα και σύγχρονες μεθοδολογίες προσέγγισής της. Η θέση του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Δημόσια Εκπαίδευση. Ο ρόλος του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην διαμόρφωση στάσεων στους μαθητές. Αμφισβητήσεις της παρεχόμενης θρησκευτικής αγωγής. Προϋποθέσεις διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών. Διδακτικές και άλλες συνέπειες από την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών και βιβλίων στο μάθημα των Θρησκευτικών. Τα σχετικά αναλυτικά προγράμματα, η διδακτέα ύλη και οι προϋποθέσεις σχεδιασμού του ΜτΘ. Τα διδακτικά μοντέλα, η μεθοδολογία, η διάρθρωση και η διεξαγωγή της διδασκαλίας του ΜτΘ. Η ενσωμάτωση και η αξιοποίηση των εφαρμογών των ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας) σε όλες τις φάσεις πραγματοποίησης της διδασκαλίας του ΜτΘ και γενικότερα στη σχολι-

κή τάξη. Ιδιαίτερα ο σχεδιασμός και ανάπτυξη σχεδίων διδασκαλίας και σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων για τα Θρησκευτικά με ΤΠΕ. Αξιολόγηση της διδασκαλίας και μέτρηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών στο ΜτΘ.

Συγγράμματα:

1. Βασιλική Μητροπούλου, *Οι ΤΠΕ στη Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Χρήστος Βασιλόπουλος, *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2015.

(B. Μητροπούλου)

[2096] Παιδαγωγική Ψυχολογία [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Η Παιδαγωγική Ψυχολογία εφαρμόζει τις ψυχολογικές μεθόδους στη μελέτη της μάθησης και της διδασκαλίας. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα καταρτιστούν σε θεωρίες μάθησης που μπορούν να εφαρμοστούν κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας, σε θέματα που σχετίζονται με παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία, όπως είναι η μαθησιακή ετοιμότητα, ο ρόλος των κινήτρων, της ενίσχυσης ή αμοιβής και ποινής, ο τρόπος με τον οποίο οι διάφορες διδακτικές τεχνικές και μέθοδοι συνεισφέρουν στη μεταφορά της μάθησης, η αποτελεσματικότητα της ολικής ή της τμηματικής μεθόδου μάθησης στη διατήρηση των πληροφοριών, ο ρόλος της μνήμης, οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς του δασκάλου στην αύξηση της επίδοσης των μαθητών, η σημασία της ικανότητας του δασκάλου να αυξήσει τον χρόνο ακαδημαϊκής μάθησης των μαθητών, οι προσδοκίες του δασκάλου για τους μαθητές κ.ά. Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για αποτελεσματικούς τρόπους διαχείρισης της σχολικής τάξης, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι μαθητές στη μάθηση, καθώς και για την επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις μαθητών και εκπαιδευτικών. Τέλος στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι μέθοδοι και θεωρίες της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και συγκεκριμένα η γνωστική, γλωσσική, ψυχοκοινωνική και ηθική ανάπτυξη των μαθητών μέσω των συμπεριφοριστικών και κοινωνικογνωστικών θεωριών, δίνοντας έμφαση

στις ατομικές διαφορές, τη μνήμη, την κατανόηση, τη μεταγνώση, την αυτοαντίληψη και τα κίνητρα των μαθητών.

Σύγγραμμα:

Wild E., & Moller J, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, επιμ. – μτφρ. Μαρία Ράντζου & Πελαγία Κογκούλη, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2017.

(Μ. Ράντζου)

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

[507] Δογματική Ι.: *Ιστορία της Ορθόδοξης θεολογίας και πνευματικότητας και Συμβολική Θεολογία*

Σκοπός του μαθήματος, το οποίο εισάγει κατά πρώτο λόγο στη δογματική επιστημονική γνώση, είναι η συστηματική εξέταση των θεολογικών εκκλησιαστικών μνημείων που αποτυπώνουν την πίστη της Εκκλησίας για την ανθρώπινη σωτηρία. Η πρόκληση των αιρέσεων στην ιστορία εξετάζεται στο πλαίσιο όπου φαίνεται ότι παρακινεί τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς να εκφραστούν και να περιγράψουν αυτή την πίστη που αναλύεται μέσα από τις αγιογραφικές-αγιοπατερικές της ρίζες και αντιτίθεται σε όποια νοησιαρχική άποψη προσβάλλει τη βίωση της σωτηρίας του ανθρώπου ως καθολικού *έν Θεῷ καί Χριστῷ* γεγονότος.

Το μάθημα, επί πλέον, κατά δεύτερο λόγο, δεν περιορίζεται στην απλή παράθεση ιστοριοδογματικών στοιχείων, αλλά κινείται στο πλαίσιο της συστηματικής διασύνδεσης των ιστορικών γεγονότων θεολογικής σημασίας με την ταυτόχρονη εξέταση της γένεσης και της έκφρασης των θεολογικών διατυπώσεων που οδηγούν στη μορφολογική ανάπτυξη των δογμάτων έως τους νεότερους χρόνους στο πλαίσιο των ειδικότερων ενδιαφερόντων της επιστήμης της Συμβολικής Θεολογίας ως συγκριτικής των δογμάτων επιστήμης.

Συγγράμματα:

1. Ι. Κουρεμπелές, *Δώσ' μου λόγο Λόγε*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Ι. Κουρεμπелές, *Η ομιλία του Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως «Εις την Παναγίαν Θεοτόκον» και η απάντηση του Νεστόριου*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

(Ι. Κουρεμπелές)

[704] Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική

Στα μαθήματα εξετάζεται η Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική ως επιστημονικός κλάδος, καθορίζονται οι σχέσεις της με παρεμφερείς επιστήμες όπως είναι η Φιλοσοφία, η Ψυχολογία, η Κοινωνιολογία και δίνονται απαντήσεις σε σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα υπό το πρίσμα της Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Στη συνέχεια καταγράφονται οι βασικοί σταθμοί της Κατήχησης και Χριστιανικής Αγωγής ξεκινώντας από την Παλαιά Διαθήκη και καταλήγοντας στον 21^ο αιώνα. Η μεθοδολογία έρευνας της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής, τα αναλυτικά προγράμματα, τα κατηχητικά βοηθήματα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα, οι φορείς της Κατήχησης συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θρησκευτική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου, αναλύοντας τις θέσεις των βασικότερων εκπροσώπων της Γνωστικής Ψυχολογίας. Επιπλέον συνδέεται η Κατήχηση και η Χριστιανική αγωγή με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως είναι τα μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, τα social media, αλλά και με άλλους τομείς της αγωγής, όπως είναι η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκειακή αγωγή, η ειδική αγωγή. Τέλος αναλύεται η κατηχητική θεωρία και πράξη στους ενήλικες.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 42016.
2. Κων. Φράγκος, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, τ.Α', εκδ. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Ράντζου)

Άσκηση: Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα σχεδιάσουν πορείες διδασκαλίας για όλες τις βαθμίδες των κατηχητικών συνάξεων με βάση τις σύγχρονες διδακτικές μεθόδους και βιωματικές προσεγγίσεις.

(Μ. Ράντζου)

[705] Εισαγωγή στην Ηθική

Το μάθημα έχει σκοπό να εισαγάγει τους φοιτητές στην προβληματική της Ηθικής ως επιστήμης και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: η προέλευση της έννοιας της ηθικής, ηθική φιλοσοφία: προσεγγίσεις κλασικών και σύγχρονων φιλοσόφων, αρχές και μεθοδολογία της ηθικής, ηθικές διαστάσεις των σύγχρονων προβλημάτων, οι πηγές της Χριστιανικής Ηθικής, οι οντολογικές βάσεις του χριστιανικού ήθους, αυτονομία και ετερονομία, ελευθερία και αυθεντία, θεία και ανθρώπινη δικαιοσύνη, οι σχέσεις μεταξύ δόγματος και ήθους. Το μάθημα συμπληρώνεται από μια σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2015.
2. Απ. Νικολαΐδης, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

(Π. Παναγιωτόπουλος)

[706] Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

Εξετάζονται η έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού, η αποκάλυψη του ονόματος του Θεού στον άνθρωπο, η θεολογία της δημιουργίας, οι ισραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του Μεσσία, της αμαρτίας, η εσχατολογία στην Παλαιά Διαθήκη και η θεολογία του ναού.

Σύγγραμμα:

- D. H. Preuss (μτφρ. Ι. Μούρτζιος), *Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, τόμοι Α' και Β', εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2016.

(Ι. Μούρτζιος)

[707] Δογματική ΙΙ: Έκθεση ακριβής της ορθόδοξης πίστης και Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία

Σύντομη περιγραφή του μαθήματος.

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε διάλογο με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου, όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θεολογική γνωσιολογία, η οποία, ως «ειδική φιλοσοφία», η οποία «ακολουθεί ύστερα από μια επιστημονική έρευνα ενός ιστορικού επιστητού και συγχρόνως μιας ζωντανής παραδοσιακής εμπειρίας», αποτελεί το εισοδικό κατανόησης της ακριβούς εκθέσεως της πίστεως.

Μαθησιακοί στόχοι

Το συγκεκριμένο μάθημα επιχειρεί:

Τη μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Να φέρει σε επαφή τους φοιτητές με τα μνημεία της παράδοσης (λατρεία, τέχνη, κανόνες, συνοδικές αποφάσεις, όροι, κ.λπ.), τα οποία φωτίζονται με τον προβολέα της ιστορικής γνώσης.

Να επισημάνει το δεσμό μεταξύ παρελθόντος και παρόντος.

Να αναδείξει το παρεμβατικό χαρακτήρα της δογματικής θεολογίας τόσο για το σύνολο του σύγχρονου πολιτισμού γενικότερα όσο και για την Εκκλησία ειδικότερα.

Σύγγραμμα:

Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β΄. Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστης*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

(Χρ. Σταμούλης)

[2097] Διδακτική Βιβλικών, Πατερικών, Λειτουργικών και Δογματικών Κειμένων στο ΜτΘ [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Βασικός σκοπός του Μαθήματος είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίον τα βιβλικά, πατερικά, λειτουργικά και δογματι-

κά κείμενα, μπορούν να αποτελέσουν μορφωτικά περιεχόμενα του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Ως εκ τούτου επιχειρείται μία διδακτική ανάλυση πάνω στα περιεχόμενα που κομίζουν τα κείμενα αυτά· παράλληλα αναδεικνύεται η σημασία που μπορεί να έχουν για τη ζωή των μαθητών, ως κείμενα προβληματισμού πάνω σε θεμελιώδη ζητήματα της ανθρώπινης ύπαρξης, κυρίως, βέβαια, σε άμεση αναφορά με τις βασικές πτυχές της ορθόδοξης θεολογίας. Τέλος, επισημαίνονται θέματα διδακτικής μεθοδολογίας, προκειμένου τα περιεχόμενα των κειμένων αυτών να γίνουν προσιτά στους μαθητές.

Σύγγραμμα:

Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Μάθημα Παιδείας, Πολιτισμού και Έμπνευσης. Απειρίζοντας το Μέλλον της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης στην Ευρώπη*, εκδ. Κυριακίδη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2018.

(Αθ. Στογιαννίδης & άλλα μέλη ΔΕΠ)

[2098] Διδακτική της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών-Διαθρησκειακών Διαλόγων στο ΜτΘ [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού προσεγγίζονται ειδικές διδακτικές μέθοδοι και εκπαιδευτικές παράμετροι διδασκαλίας και μάθησης του ΜτΘ, και ειδικότερα στα θέματα διδακτικής της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών / Διαθρησκειακών Διαλόγων με τη διεπιστημονική συνεργασία των επιμέρους σχετικών θεολογικών γνωστικών αντικειμένων.

Σημειώσεις

(Β. Μητροπούλου & συνδιδάσκοντες Ν. Παπαγεωργίου - Στ. Τσομπανίδης)

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

[802] Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτρεπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Συγγράμματα:

1. Κων. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Αθήνα - Κομοτηνή 2013.
2. Πρόδρομος Ακανθόπουλος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικής Νομοθεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.

(Ν. Μαγγιώρος)

[804] Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακόρυφη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρώπινης υπάρξεως.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, εκδ. Ι.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2015.

2. Κ. Κορναράκης, *Η διαλεκτική του φιλοκαλικού ήθους*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης - Πέτρος Παναγιωτόπουλος)

[806] Καινή Διαθήκη IV: Θεολογία της Καινής Διαθήκης

Στο μάθημα θα επιχειρηθεί η παρουσίαση βασικών θεολογικών θεμάτων όπως: χριστολογία, πνευματολογία, εσχατολογία, εκκλησιολογία και ηθικών - κοινωνικών θεμάτων όπως: ο πλούτος, η δουλεία, η φιλανθρωπία, η αγάπη κ.ά. Η ανάπτυξη των παραπάνω θα αναφέρεται ξεχωριστά στις επιστολές του Παύλου, στις δευτεροπαύλειες επιστολές, στη διδασκαλία των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων, στα επιμέρους ευαγγέλια, στις Καθολικές επιστολές και στην Αποκάλυψη.

Σύγγραμμα:

Χ. Ατματζίδης, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[807] Κοινωνική θεωρία του σύγχρονου πολιτισμού

Πολιτισμός και κουλτούρα, προϋποθέσεις γένεσης του μοντέρνου πολιτισμού, βασικά χαρακτηριστικά και κοινωνικές τομές του μοντέρνου, μεταμοντέρνο και μεταμοντερνισμός, παγκοσμιοποίηση και ύστερη νεωτερικότητα, παγκοσμιοποίηση και τοπικοί πολιτισμοί. Ειρήνη, ανθρώπινη ανάπτυξη και υπέρβαση της βίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι αξίες του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Βιοηθική και βιοδίκαιο σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Οικονομική κρίση και οι κοινωνικοηθικές αξίες.

Η πολυπολιτισμικότητα ως κοινωνικό γεγονός και κοινωνικό αίτημα, πολιτιστικές διακρίσεις, θρησκευτικός φονταμενταλισμός, πολιτιστικός πλουραλισμός και σεβασμός του άλλου, θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, β' έκδοση αναθεωρημένη και επαυξημένη, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Stuart Hall, D.Held, Arthory Mc Grew, *Η Νεωτερικότητα σήμερα. Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, μτφρ. Θ. Τσακίρης - Β.Τσακίρης, εκδ. Σαββάλα.

(Χρ. Τσιρώνης)

**[2099] Πρακτική Άσκηση Διδακτικής του μαθήματος των
Θρησκευτικών [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]**

Η Πρακτική Άσκηση αποσκοπεί στο να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες όλες τις απαραίτητες εξειδικευμένες διδακτικές γνώσεις, προκειμένου να αντεπεξέλθουν επιτυχώς στα καθημερινά προβλήματα/ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διδασκαλία στη σχολική τάξη. Περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις οι οποίες αφορούν: α) στην εξάσκηση των φοιτητών και φοιτητριών κατά ομάδες στο σχεδιασμό διδασκαλίας του ΜτΘ β) στην παρακολούθηση καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων από προσκεκλημένους προσοντούχους εκπαιδευτικούς (στη σύνταξη σχεδίων διδασκαλίας από τους φοιτητές και φοιτήτριες (δ) στο σχεδιασμό και παρουσίαση μικροδιδασκαλιών από τους φοιτητές και φοιτήτριες (ε) στην παρακολούθηση διδασκαλιών Θρησκευτικών σε σχολικές τάξεις όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (στη διεξαγωγή διδασκαλίας σε σχολική τάξη από τους φοιτητές και φοιτήτριες (ζ) στη συμμετοχή σε project, επιστημονικές και ερευνητικές εργασίες, ευέλικτη ζώνη που διεξάγονται σε σχολικές μονάδες (η) στο τέλος του εξαμήνου παρουσίαση των εργασιών που ασχολήθηκαν και σχεδίων διδασκαλίας που διδάξαν.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κασσωτάκης & Γ. Φλουρής, *Μάθηση και διδασκαλία: Σύγχρονες απόψεις για τις διαδικασίες της μάθησης και της μεθοδολογίας της διδασκαλίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2013.
2. Γ. Σαλβαράς, & Μ. Σαλβαρά, *Μοντέλα και Στρατηγικές Διδασκαλίας*, εκδ. Ατραπός, Αθήνα.

(Β. Μητροπούλου & άλλα μέλη ΔΕΠ)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι του Α' εξαμήνου) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας και ο αριθμός τους ανά μάθημα δεν μπορεί να ξεπερνά τους 100 εγγεγραμμένους.

Ο αριθμός των κατ' επιλογήν μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Καθένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

A. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2203] Η έννοια του «ενοθεϊσμού» στις θρησκείες και τις λατρείες της των ελληνορωμαϊκής εποχής

A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο όρος «ενοθεϊσμός» αποτελεί μια σύγχρονη ερευνητική προσέγγιση που σχετίζεται άμεσα με τις πολιτικο-κοινωνικές και θρησκευτικές αντιλήψεις που κυριαρχούν κατά τη διάρκεια των ελληνορωμαϊκών χρόνων (εποχή Ηγεμονίας, 1^{ος} -αρχές 3^{ου} μ.Χ. αιώνα). Κυρία έκφρασή του είναι οι προσφωνήσεις *εἰς θεός, μέγας θεός, ἐγὼ εἰμι* που συναντούμε κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου σε μαρτυρίες κειμένων, επιγραφών, παπύρων και φυλα-

κτών σχετικών κυρίως με τη λατρεία της Ίσιδας και του Σάραπι. Απώτερος σκοπός τους είναι η δήλωση της παντοδυναμίας, της πρόνοιας και της σωτηρίας των εκπροσώπων του μακροκόσμου (θεών) και μικροκόσμου (εκπροσώπων της πολιτικής εξουσίας) στους ανθρώπους αυτής της εποχής. Μ' αυτό τον τρόπο δηλώνεται μια απόλυτη εξάρτηση ανάμεσα στη θρησκεία και την πολιτική που αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Β. ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Ενοθεϊσμός, δύναμη, ευεργεσία, σωρηρία, Αρεταταλογίες, θεϊκά επίθετα, οικουμενισμός, κοσμοπολιτισμός.

Γ. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bricault, L., *Myrionymi, Les épicleses Grecques et Latines d' isis, de Serapis et d' Anubis*, Stuttgart-Leipzig, 1996.

-----, "Zeus Helios Mégas Sarapis", in: *Actia Orientalia Belgica*, vol. XVIII: *La Langue dand tous ses etages, M. Malaise in honorem*, Bruxelles -Liège -Leuven, 2005, 243-254.

Henrichs, A., "The Sophists and Hellenistic Religion: Prodicus as the Spiritual Father of Isis Cult", *Harvard Studies in Classical Philology* 88 (1984), 139-158.

Martin, L.H., *Οι θρησκείες της ελληνιστικής εποχής* (μετ. Δ. Ξουγαλάτας, Επιμ. Προλ.Π. Παχής), Θεσσαλονίκη 2004.

-----, *Studies in Hellenistic Religions*, edited and preface by P. Pachis, Eugen, OR, 2018.

Nock, A., *Conversion. The Old and the New in Religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo*, Oxford, 1961 (1933).

Pachis, P., "The Hellenistic Era as An Age of Propaganda: The Case of Isis' Cult," in: L.H. Martin -P. Pachis (eds.), *Theoretical Frameworks for the Study of Graeco-Roman Religions*, Thessaloniki, 2003, σελ. 97-125.

-----, "Isis Tyrannos and the Construction of Imperial society: Ecumenism and Social Formation", in: Pachis, P., *Religion and Politics in the Graeco-Roman World. Redescribing the Isis-Sarapis Cult*, Thessaloniki, 2010, σελ. 147-223.

Pleket, H. W., "Religious History as the History of Mentality", *The "Believer" as Servant of the Deity in the Greek World*, in: H. S. Versnel (ed.), *Faith, Hope and Worship. Aspects of Religious Mentality in the Ancient World*, Leiden, 1981, σελ. 152-192.

Smith, J.Z., *Map is not Territory. Studies in the History of Religions*, London-Chicago, 1993.

Totti, M., *Ausgewählte Texte der Isis und Sarapis-Religion*, Hildesheim, 1985.

Sfamini Gasparro, G., "The Globalization and Localization of Religion: From Hellenism to Late Antiquity. Assessing a Category in the History of religions", in: L.H. Martin -P. Pachis (eds.), *Hellenisation, Empire and Globalization: Lessons from Antiquity*, Thessaloniki, 2004, σελ.41-83.

-----, "The Hellenistic Face of Isis: Cosmic and Saviour Goddess", in: L. Bricault- M. J. Versluys- P. G. P. Meyboom (eds.), *Nile Into Tiber. Egypt in the Roman World. Proceedings of the Third International Conference of Isis Studies, Leiden, May 11-14 May 2005*, Leiden, 2007, σελ. 40-72.

Vandielip G., *The Four Hymns of Isidorus and the Cult of Isis*, American Studies in Papyrology, 12, Toronto 1972.

Versnel, H. S. *Inoconsistencies in Greek and Roman Religion*, vol. I: *Ter Unus. Isis Dionysos, Hermes. Three Studies in Henotheism*, Studies in Greek and Roman Religion, vol.6, Leiden: Brill, 1990.

Σύγγραμμα:

P. Pachis, *Religion and Politics in the Graeco-Roman World*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[972] Ιστορία του βιβλικού Ισραήλ

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική διαδρομή και τα γεγονότα που οδήγησαν στη δημιουργία του βιβλικού Ισραήλ.

Σύγγραμμα:

Antonius H.J. Gunneweg, *Η ιστορία του Ισραήλ ως την εξέγερση του Βάρ Κοχβά*.

(Ι. Μούρτζιος)

[2199] Η ερμηνεία της Καινής Διαθήκης στον 21^ο αιώνα

Στο μάθημα θα παρουσιαστούν οι νέες τάσεις στην ερμηνεία των διαφόρων βιβλίων της Καινής Διαθήκης αλλά θα επιχειρηθεί επίσης σύγκριση και κριτική αποτίμηση εκείνων που ακολουθούνταν στο παρελθόν. Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τους τρόπους έρευνας και εργασίας με τα βιβλικά κείμενα με ειδικό επιστημονικό ψηφιακό λογισμικό αλλά και με ελεύθερη αναζήτηση σε σχετικές ιστοσελίδες. Ειδικότερα θα αναλυθούν διηγήσεις από τα ευαγγέλια, τις παύλειες επιστολές και την προς Εβραίους, ενώ θα συζητηθεί και το ζήτημα της έρευνας του ιστορικού Ιησού κατά τα τελευταία χρόνια.

Σύγγραμμα:

M. Γκουτζιούδης, *Βιβλικά Μελετήματα*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2018.

(M. Γκουτζιούδης)

[1521] Αρχαία Ελληνική Γλώσσα I

Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές που παρουσιάζουν ελλείψεις στο μάθημα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και συναντούν δυσκολίες στην προσέγγιση των πρωτότυπων θεολογικών κειμένων. Επίσης απευθύνεται και σε αλλοδαπούς φοιτητές του Τμήματος που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του υποχρεωτικού μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών.

Περιλαμβάνει διδασκαλία των βασικών γραμματικών και συντακτικών φαινομένων και ασκήσεις λεξιλογίου, με βάση πρωτίστως βιβλικά και πατερικά κείμενα

Δίνεται φάκελος υλικού.

(A. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2181] Τα υμνογραφικά κείμενα της Ορθοδόξου Εκκλησίας: Γλωσσική και Υφολογική προσέγγιση (I)

Το μάθημα «Τα υμνογραφικά κείμενα της Ορθοδόξου Εκκλησίας: Γλωσσική και Υφολογική προσέγγιση» έχει ως αντικείμενο τη γλωσσική προσέγγιση επιλεγμένων λατρευτικών-υμνογραφικών

κειμένων της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Η γλώσσα της λατρείας στην ελληνόφωνη ορθόδοξη Εκκλησία αποτελεί μια χαρακτηριστική περίπτωση όπου συναντήθηκαν με τον πιο δημιουργικό, γόνιμο και συνθετικό τρόπο όλες οι φάσεις της ελληνικής γλώσσας. Προϋπόθεση για την κατανόηση των κειμένων αυτών είναι η γνώση της ελληνικής γλώσσας, αρχαίας ελληνικής και ελληνιστικής, τόσο σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού όσο και σε επίπεδο λεξιλογίου. Το μάθημα αφορά τη φιλολογική και τη θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των κειμένων αυτών. Με τη βοήθεια της διεπιστημονικής προσέγγισης και μελέτης επιχειρεί αφενός να καταδείξει την αξία και μοναδικότητα των πρωτότυπων λειτουργικών κειμένων και τον βοηθητικό ρόλο της μετάφρασης και αφετέρου να αναδείξει τον γλωσσικό θησαυρό αλλά και τον πλούτο των θεολογικών μηνυμάτων.

Στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος παρουσιάζονται επιλεγμένα Υμνογραφικά κείμενα των εορτών του Αγίου Δημητρίου, των Χριστουγέννων και του Πάσχα.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου - Νικήτα & Δ. Νικήτας, *Η υμνολογία της Μεγάλης Εβδομάδος. Κείμενα-Μεταφράσεις-Σχόλια*, εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2017.
2. Κ. Μητσάκης, *Βυζαντινή υμνογραφία*, εκδ. Γρηγόρη Χριστίνα & Σια, 2010.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2184] Διαπολιτιστική θρησκευτική εκπαίδευση. Το παράδειγμα της Θράκης

Είναι δυνατόν να μικρύνουν οι αποστάσεις που έχουν δημιουργηθεί εξαιτίας μακραιώνων αφηγήσεων, μουσουλμανικών και χριστιανικών, αλλά και μη θρησκευόμενων, «μειονότητας» και «πλειονότητας», στην περιοχή της Θράκης; Μπορεί να γίνουν όλοι μέτοχοι μιας δημοκρατικής παιδείας χωρίς την εργαλειοποίηση και τον φόβο της διαφορετικής «θρησκείας», με σεβασμό απέναντι στον συνάνθρωπο και συνέργεια στον κοινό δημόσιο χώρο; Είναι ουτοπικό το μάθημα των Θρησκευτικών να καλλιεργεί πνεύμα πολιτισμού,

συναλληλίας και συνάντησης με τον «θρησκευτικώς άλλον», τον Έλληνα πολίτη, για τη συνδιαμόρφωση ενός ειρηνικού πνεύματος κατανόησης και συνευθύνης για το παρόν και το μέλλον της κοινωνίας;

Στο μάθημα αυτό συζητούνται τα αποτελέσματα και οι προτάσεις που απορρέουν από την υλοποίηση ενός κατεξοχήν καινοτόμου για τα ελληνικά και ευρύτερα διεθνή εκπαιδευτικά δεδομένα Προγράμματος Επιμόρφωσης θεολόγων και ιεροδιδασκάλων της Θράκης σε θέματα θρησκευτικών, θρησκευτικής ετερότητας και διαπολιτισμικής θρησκευτικής αγωγής. Οι φοιτητές θα γίνουν μέτοχοι των εμπειριών, των απόψεων, των εκπαιδευτικών πρακτικών και των προτάσεων σχετικά με μια σύγχρονη διαπολιτισμική θρησκευτική εκπαίδευση. Παραλλήλως θα γνωρίσουν τόσο την ελληνική όσο και τις ευρύτερες ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές πολιτικές για τη διδασκαλία του ΜτΘ στα σχολεία και την κατανόηση της ποικιλίας του θρησκευτικού φαινομένου καθώς και τη μελέτη του Ισλάμ στα Πανεπιστήμια.

Σύγγραμμα:

Αγγ. Ζιάκα, *Διαπολιτισμική Θρησκευτική Εκπαίδευση και Ισλαμικές Σπουδές*, εκδ. Μαιστρος, Αθήνα 2016.

(Αγγ. Ζιάκα)

[2201] Χριστιανικός γνωστικισμός και Επιστολές της Καινής Διαθήκης

Ο χριστιανικός γνωστικισμός είναι ένα ξεχωριστό θρησκευτικό ρεύμα, που αναπτύχθηκε στον πρώτο χριστιανισμό. Η διδασκαλία του στηρίζεται στην Παλαιά Διαθήκη και στην Καινή Διαθήκη. Οι πληροφορίες μας για τον χριστιανικό γνωστικισμό προέρχονται κυρίως από τα κείμενα του Nag Hammadi, τις αναφορές των Πατέρων της Εκκλησίας σε αυτόν, καθώς και από άλλα σχετικά κείμενα. Η διδασκαλία του χριστιανικού γνωστικισμού είναι ενδιαφέρουσα, γιατί μας παρουσιάζει μια διαφορετική εικόνα για τον Θεό, τον Ιησού Χριστό, τους μαθητές κ.λπ.. Η διαφορετική αυτή εικόνα αναδεικνύει την θεολογική ποικιλομορφία του πρώτου χριστιανισμού.

Σύγγραμμα:

Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικό Υπόμνημα στην Β' Πέτρον*, εκδ. Ostracon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[7777] Νέα Εβραϊκή Γλώσσα Α1.1

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το χειρόγραφο εβραϊκό σύστημα γραφής (ημιεπισευρμένη).

Αναλυτικότερα:

α) Γίνεται μία εκτενής εισαγωγή στις σημαντικές γλώσσες καθώς και μία διαχρονική και συγχρονική παρουσίαση της εβραϊκής γλώσσας.

β) Εξετάζονται λεπτομερώς οι μορφο-συντακτικές ιδιαιτερότητες των σημαντικών γλωσσών σε μία αντιπαραθετική προσέγγιση με τις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες και δη με την ελληνική.

γ) Κατά το πρώτο εξάμηνο σπουδών οι φοιτητές κατακτούν το χειρόγραφο αλφάβητο.

δ) Γίνεται αναφορά στους αριθμούς, τα γένη και τις καταστάσεις του ονόματος και οι φοιτητές ξεκινούν να δομούν ήδη από το πρώτο μάθημα απλές προτάσεις.

ε) Παρουσιάζεται το ρηματικό σύστημα της εβραϊκής γλώσσας (συζυγίες, υποκατηγορίες, γραμματικοί χρόνοι κ.τ.λ.) και η διδασκαλία επικεντρώνεται στον ενεστώτα χρόνο.

στ) Επίσης, μελετώνται τα απόλυτα και τακτικά αριθμητικά επίθετα (1-10).

Σύγγραμμα:

Δ. Δόικος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Χ. Παπαδοπούλου)

[7779] Νέα Εβραϊκή Γλώσσα Α2

Στο πλαίσιο του μαθήματος Νέα Εβραϊκή Γλώσσα Α.2 παρουσιάζονται τα εξής μορφο-συντακτικά φαινόμενα:

α) Οι σύνθετες ρηματικές προτάσεις και ο μεταφερόμενος / πλάγιος λόγος.

β) Η δήλωση της ύπαρξης και της κτήσης.

γ) Ο παρελθοντικός χρόνος στις πέντε χρηστικές συζυγίες της εβραϊκής γλώσσας και στις κυριότερες υποκατηγορίες αυτών.

δ) Τα απόλυτα αριθμητικά επίθετα (100-1000) και οι αριθμητικές πράξεις.

ε) Τα σύνθετα ουσιαστικά (תּוֹרָה) και οι καταστάσεις του ονόματος (status absolutus, status constructus).

Οι φοιτητές είναι πλέον σε θέση να παράγουν γραπτά κείμενα (κυρίως περιγραφικά κείμενα και μικρές αγγελίες). Επικεντρωνόμαστε επίσης στην παραγωγή προφορικού λόγου σε διάφορες περιστάσεις επικοινωνίας (π.χ. «Πρώτη μέρα στο πανεπιστήμιο», «Ενοικίαση διαμερίσματος», «Στο ταχυδρομείο» κ.τ.λ.).

Σύγγραμμα:

Δ. Δόικος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Χ. Παπαδοπούλου)

[7780] Νέα Εβραϊκή Γλώσσα A2.2

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Νέα Εβραϊκή Γλώσσα- A2.2» επικεντρωνόμαστε στη διδασκαλία των κάτωθι φαινομένων:

α) Οι δομές σύνθεσης των ονομάτων και οι καταστάσεις του ονόματος: status absolutus, status constructus.

β) Ο παρελθοντικός χρόνος στις πέντε πλέον χρηστικές συζυγίες της εβραϊκής γλώσσας και στις κυριότερες υποκατηγορίες.

γ) Τα απόλυτα αριθμητικά επίθετα και οι αριθμητικές πράξεις.

Οι φοιτητές μελετούν κείμενα μεγαλύτερης έκτασης, όπως βιογραφίες, άρθρα εφημερίδας (κυρίως από την εφημερίδα *ליהלמל רגש*, γραμμένη σε απλά εβραϊκά για τους νέους μετανάστες στο Ισραήλ), περιηγητικά κείμενα κ.τ.λ. Τους δίνεται η δυνατότητα να παρουσιάσουν γραπτά και προφορικά μία προαιρετική εργασία (συνήθως μία βιογραφία).

Σύγγραμμα:

Δ. Δόικος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Χ. Παπαδοπούλου)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

[2205] Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης και οι «ὕπέρ τῶν ἱερώς ἡσυχάζοντων» λόγοι του

Σύγγραμμα:

Γρηγορίου του Παλαμά, Συγγράμματα, τ.Α', επιμ. Π. Κ. Χρήστου, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2010.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[1111] Η θεολογία του αγίου Κυπριανού Καρχηδόνας

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη διαφόρων πτυχών της θεολογίας του αγίου Κυπριανού επισκόπου Καρχηδόνας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την προσωπικότητα, το έργο και τη διδασκαλία του αγίου Κυπριανού Καρχηδόνας.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Κυπριανός Καρχηδόνας, De Lapsis – Οι πεπτωκότες, Εισαγωγή – Κείμενο - Μετάφραση – Σχόλια*, εκδ. Ostracon Publishing, Θεσσαλονίκη 2018.

(Φ. Ιωαννίδης)

[2209] Η θεολογία του αγίου Αμβροσίου Μεδιολάνων

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη διαφόρων πτυχών της θεολογίας του αγίου Αμβροσίου επισκόπου Μεδιολάνων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την προσωπικότητα, το έργο και τη διδασκαλία του αγίου Αμβροσίου Μεδιολάνων.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Αμβρόσιος Μεδιολάνων, De Paenitentia - Περι Μετανοίας, Εισαγωγή - Κείμενο - Μετάφραση - Σχόλια*, έκδ. Otracop Publishing, Θεσσαλονίκη 2018

(Φ. Ιωαννίδης)

[2058] Οι Πατέρες της Εκκλησίας και οι αλλόδοξοι και σχισματικοί

Το μάθημα πραγματεύεται το ακανθώδες ζήτημα της στάσης της Ορθόδοξης Εκκλησίας έναντι των άλλων χριστιανικών ομολογιών. Το θέμα εξετάζεται μέσα από την ανάλυση της στάσης των Πατέρων, όπως αυτή διατυπώθηκε στα κείμενα τους κατά την διάρκεια των αιώνων, καθώς επίσης και με την ερμηνευτική προσέγγιση που επιχειρούν επί αυτών σύγχρονοι θεολόγοι και εκκλησιαστικοί συγγραφείς.

Σύγγραμμα:

Βασίλειος Κουκουσάς, *Πτυχές της Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, Otracop, Θεσσαλονίκη 2014

(Χρ. Αραμπατζής)

[2143] Συμεών ο Νέος Θεολόγος: Ανθρωπολογία και Σωτηριολογία

Το μάθημα σκοπό έχει να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με τα κείμενα του Συμεών του Νέου Θεολόγου και να τους διδάξει τους τρόπους με τους οποίους αυτά προσεγγίστηκαν ερμηνευτικά μέσα στην ιστορία της Εκκλησίας. Επισημαίνεται η σύνδεση του Συμεών με τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή καθώς και η επίδραση και το κοινό βίωμα με τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά.

Συγγράμματα:

1. Χρ. Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας*, Εκδόσεις Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014
2. Διάκ. Μιχαήλ Πόποβιτς, *Οι άγιοι Μάξιμος Ομολογητής, Συμμεών Νέος Θεολόγος και Γρηγόριος Παλαμάς*, Εκδόσεις Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2015

(Χρ. Αραμπατζής)

[2208] Η αντι-ισλαμική εκκλησιαστική γραμματεία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας

Το μάθημα έχει ως στόχο να μυήσει τους φοιτητές με την εκκλησιαστική γραμματεία της Τουρκοκρατίας και συγκεκριμένα με τους συγγραφείς που συνέταξαν κείμενα κατά της Ισλαμικής θρησκευτικής παράδοσης. Μελετώνται τα αίτια και οι στόχοι των συγγραφέων ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο έργο του αγραφιώτη λογίου Αναστασίου Γόρδιου, *Περί Μωάμεθ και κατά Λατρίνων σύγγραμμα*.

Σύγγραμμα:

Αστέριος Αργυρίου (επιμ.), *Αναστάσιος Γόρδιος. Περί Μωάμεθ και κατά Λατρίνων Σύγγραμμα*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018

(Χρ. Αραμπατζής - Θ. Χουβαρδά)

[2063] Κοινοτικό σύστημα διοίκησης και ορθόδοξη λαϊκή παράδοση στην ιστορία του Νέου Ελληνισμού

Εξετάζονται από ιστορική άποψη ζητήματα σχετικά με την οργάνωση της κοινοτικής και ενοριακής ζωής των Ορθοδόξων Ελλήνων κατά την Οθωμανική περίοδο, καθώς και εκφράσεις της λαϊκής ευσέβειας και παράδοσής τους σε θέματα πίστης, λατρείας και θρησκευτικών εθίμων.

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τα βασικά χαρακτηριστικά οργάνωσης και διοίκησης των Ελληνικών Κοινοτήτων εντός και εκτός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και να

αντιληφθούν τη συμβολή του κοινοτικού βίου στη διατήρηση της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης και του ελληνικού πολιτισμού.

Σύγγραμμα:

Μανώλης Βαρβούνης, *Νεωτερική ελληνική λαϊκή θρησκευτικότητα*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2014.

(Ευ. Αμοιρίδου)

[1194] Αγιολογικά κοιτάσματα στη Λογοτεχνία. Η περίπτωση του Νίκου Καζαντζάκη.

Στο μάθημα επιχειρείται ένας κριτικός διάλογος ανάμεσα στη θεολογία και τη λογοτεχνία. Πιο συγκεκριμένα, διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο ο Νίκος Καζαντζάκης εμπνεύστηκε από το περί Θεού ερώτημα, κατανόησε και πραγματεύθηκε το αίτημα της αγιότητας, προσαρμόζοντάς το στο ανθρωπολογικό, κοινωνικοπολιτικό και πνευματικό πλαίσιο της εποχής του.

Σύγγραμμα:

Παναγιώτης Αρ. Υφαντής, *Ήρωας συνάμα κι άγιος. Το ανθρωπολογικό ιδεώδες του Νίκου Καζαντζάκη και ο Φραγκίσκος της Ασίζης*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2007.

(Π. Υφαντής)

[2065] Η μέριμνα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη σχολική παιδεία (15^{ος} - 19^{ος} αι.)

Διερευνώνται βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων οι προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την ενίσχυση της σχολικής παιδείας κατά την Οθωμανική περίοδο. Μελετώνται ζητήματα που αναφέρονται στην ίδρυση και οργάνωση των ελληνικών σχολείων, στο σκοπό της λειτουργίας τους, στην εξασφάλιση των απαραίτητων οικονομικών πόρων τους, στους δασκάλους και στο πρόγραμμα των μαθημάτων τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθούν οι φοιτητές μέσω των πηγών τις ενέργειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη

στήριξη, οργάνωση και προώθηση της ελληνικής παιδείας κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Σύγγραμμα:

Διον. Βαλαΐς, *Εκκλησία και σχολική παιδεία επί τη βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων της περιόδου 1593-1821*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2018.

(Διον. Βαλαΐς)

[2066] Ο μοναχισμός στον ορθόδοξο σλαβικό κόσμο: Ιστορία και εξέλιξη

Στο μάθημα παρουσιάζεται η ιστορία και εξέλιξη του μοναχισμού στον παραδοσιακό ορθόδοξο σλαβικό κόσμο (Ρωσία, Βουλγαρία, Σερβία) από τον 9ο αιώνα, οπότε ξεκίνησε ο εκχριστιανισμός του και ήρθε σε επαφή με τον μοναχισμό και μέχρι τις ημέρες μας. Ειδικότερα παρουσιάζεται: α) η γνωριμία των Σλάβων με τον μοναχισμό την πρώτη περίοδο μετά τον εκχριστιανισμό τους και αναλύεται η πορεία διάδοσης και καθιέρωσής του. β) η ζωή και η δράση των κυριότερων εκπροσώπων του μοναχισμού στη Ρωσία, τη Βουλγαρία και τη Σερβία και τα μοναστικά κέντρα με τα οποία συνέδεσαν τη δράση τους. γ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μοναχικής παράδοσης όπως εξελίχθηκε στις παραπάνω χώρες αποτυπώνοντας την ιδιοπροσωπία του κάθε λαού. Και δ) τη ιδιαίτερη συμβολή του μοναχισμού στην πνευματική και πολιτισμική ταυτότητα του κάθε λαού ξεχωριστά.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Ο ησυχασμός στον κόσμο των νοτίων Σλάβων τον 14ο αιώνα. Επιδράσεις στον πνευματικό, εκκλησιαστικό και πολιτικό τους βίο*, εκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

(Η. Ευαγγέλου - Αθ. Αθανασιάδης)

[2211] Θρησκεία και Πολιτική στα Βαλκάνια του 20ου αιώνα: το παράδειγμα της Γιουγκοσλαβίας (1918-1990)

Η ίδρυση του Βασιλείου της Γιουγκοσλαβίας των Σέρβων Κροατών και Σλοβένων το 1918 σηματοδότησε μια νέα εποχή για τους Νοτιοσλάβους. Η πρώτη αυτή απόπειρα συμβίωσης των λαών αυτών, ως μία πολιτική οντότητα, συμπεριέλαβε στους κόλπους της τρεις θρησκείες οι οποίες συνέπλευσαν με το πολιτικό καθεστώς το οποίο μετεξελίχθηκε στη βάση των γεγονότων του Β' Παγκοσμίου πολέμου και του ευρύτερου συνασπισμού της Ομόσπονδης Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (1944). Στο μάθημα αυτό διερευνώνται οι πολιτικές και θρησκευτικές συνθήκες κάτω από τις οποίες συμπορεύθηκαν οι θρησκείες με το πολιτικό καθεστώς έως τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας το 1990.

Σύγγραμμα:

Αθ. Αθανασιάδης, *Ο εμφύλιος πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία (1990-1995). Πτυχές της ιστορικής και θρησκευτικής του διάστασης*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2008.

(Η. Ευαγγέλου - Αθ. Αθανασιάδης)

[2212] Άγιοι ηγεμόνες στον ορθόδοξο σλαβικό κόσμο

Στο Μάθημα παρουσιάζεται η ιστορία και η εξέλιξη της ηγεμονικής αγιότητας στον κόσμο των ορθοδόξων Σλάβων κατά τη διάρκεια των μέσων χρόνων, οπότε και διαμορφώθηκε η αγιολογική τους παράδοση. Η παρουσίαση της ηγεμονικής αγιότητας στον ορθόδοξο σλαβικό κόσμο ξεκινά από την αρχετυπική μορφή του Μεγάλου Κωνσταντίνου όπως την προσέλαβε ο σλαβικός κόσμος μετά τον εκχριστιανισμό του. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ιδιαίτερα πρότυπα αγίων ηγεμόνων του μεσαιωνικού βουλγαρικού, ρωσικού και σερβικού κόσμου και εξετάζονται τα ειδικά τυπολογικά τους χαρακτηριστικά, η σχέση τους με το αρχέτυπο του Μεγάλου Κωνσταντίνου καθώς και η παράδοση της ηγεμονικής αγιότητας που καθιέρωσαν στους λαούς τους.

Σύγγραμμα:

Ηλ. Ευαγγέλου, *Άγιοι ηγεμόνες στον ορθόδοξο σλαβικό κόσμο. Από τον Νέο Κωνσταντίνο στον Μάρτυρα Ηγεμόνα*, Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε., Θεσσαλονίκη.

(Η. Ευαγγέλου)

[1504] Ρωσική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη της πνευματικότητας των ανατολικοσλαβικών κοινωνιών, όπως αποτυπώθηκε και συνεχίζει να εξελίσσεται στις ποικίλες διασταυρώσεις της θεολογίας τους με την ιστορία και τον πνευματικό και υλικό πολιτισμό. Αναλύονται οι εξής θεματικές ενότητες: Χαρακτηριστικά της ρωσικής πνευματικότητας. Μορφές πνευματικότητας (μοναχισμός, σαλότητα, αέννηα ξενητεία). Ακραίες μορφές ασκητισμού. Η «ποιητική» της απόκλισης στις σέκτες και το σχίσμα των παλαιοπίστων. Η επίδραση του γερμανικού μυστικισμού στη ρωσική πνευματικότητα. Η πνευματικότητα στη ρωσική φιλοσοφία (Μπερντιάγιεφ, Μπουλγκάκοφ, Φλορένσκυ) και λογοτεχνία (Γκόγκολ, Ντοστογιέφσκυ, Τολστόι). Λαϊκή πνευματικότητα: οι τροβαδούροι της πίστης, το μαγεμένο παραμύθι, το λούμποκ, το κουτί, η μπάμπουσκα. Κοινωνικο-εκκλησιαστικές ρίζες του ρωσικού μηδενισμού και αναρχισμού. Η Οκτωβριανή Επανάσταση. Homo sovieticus. Το όνομα του Πατρός: κλειδα κατανόησης. Σκοπός του μαθήματος είναι η διεπιστημονική προσέγγιση του ρωσικού θρησκευτικού φαινομένου στις αλληλεπιδράσεις του με τον εγχώριο και παγκόσμιο πολιτισμό.

Σύγγραμμα:

Γιάννα Κατσόβσκα-Μαλιγκούδη, *Η αυτοκρατορική Ρωσία (1613-1917)*, εκδ. GUTENBERG, Αθήνα 2008.

(Ελ. Οικονόμου)

[1681] Εισαγωγή στην τέχνη της Αγιογραφίας

Εξετάζεται το βυζαντινό ιδίωμα στην αγιογράφιση των ναών και γίνεται μια πρώτη γνωριμία με την Ορθόδοξη εικονογραφία. Εφαρμόζεται το ζωγραφικό σύστημα διδασκαλίας που βασίζεται στην προσπάθεια να εμπνεύσει στους φοιτητές την αγάπη για την Ορθόδοξη πνευματικότητα. Ο φοιτητής γίνεται εκφραστής του λειτουργικού και θεολογικού υπόβαθρου της Βυζαντινής τέχνης.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες καλλιτεχνικές και θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλλιτεχνικά την περίοδο της βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης.

Σύγγραμμα:

Π. Βοκοτόπουλος, *Ελληνική Τέχνη, Βυζαντινές εικόνες*, έκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1995

(Γλ. Χατζούλη)

[2206] Εισαγωγή στην Χριστιανική Τέχνη της Δύσης: 14ος-16ος αιώνας

Η Πρώιμη Ιταλική Αναγέννηση (14ος-15ος αιώνας) εκπροσωπείται από τον Giotto και τον Simone Martini. Η νέα ανθρωποκεντρική αντίληψη της φύσης και της Ιστορίας και η μελέτη της αρχαιότητας εντοπίζονται στα έργα των καλλιτεχνών Donatello, Masaccio, Brunellesci, Beato Angelico, Leon Battista Alberti, Filippo Lippi, Piero della Francesca, Sandro Botticelli, Andrea Mantegna, Antonello da Messina. Οι βενετοί καλλιτέχνες που ακολούθησαν την πρώιμη Αναγέννηση είναι οι Giovanni Bellini και Vittore Carpaccio.

Η Κλασική Αναγέννηση (15ος -16ος αιώνας) εκπροσωπείται από τους καλλιτέχνες Michelangelo, Leonardo da Vinci, Raffaello που εργάστηκαν στη Φλωρεντία και στη Ρώμη, με τη φροντίδα των μεγάλων Μακλήνων. Ενδεικτική είναι η Νεοπλατωνική φιλοσοφία του περιβάλλοντος των Μεδίκων και η επίδρασή της στην τέχνη. Ως εκπρόσωποι της σχολής της Βενετίας αναφέρονται οι καλλιτέχνες Giorgione και Tiziano.

Εξετάζονται τα ρεύματα της Χριστιανικής τέχνης και οι σημαντικότεροι καλλιτέχνες της Αναγέννησης, τα ιστορικά πολιτικά, θεολογικά και κοινωνικά θέματα που διαμόρφωσαν την εξέλιξη των καλών τεχνών και ερευνώνται τα αίτια του καλλιτεχνικού φαινομένου.

Σκοπός του μαθήματος είναι η ολοκλήρωση και ο εμπλουτισμός των σπουδών των φοιτητών με τη γνώση της Χριστιανικής τέχνης που συνόδευσε, με αμοιβαίες επιδράσεις, τη λογοτεχνία και τη Θεολογία της Δύσης. Παράλληλα επιχειρείται μια προσέγγιση γενικότερων θεμάτων της τέχνης, της αισθητικής, της ορολογίας και των θεωριών της.

Σύγγραμμα:

Άλκης Χαραλαμπίδης, *Η Ιταλική Αναγέννηση. Αρχιτεκτονική-Γλυπτική-Ζωγραφική*, έκδ. University Studio press, Θεσσαλονίκη 2014

(Γλ. Χατζούλη)

[1069X] Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Θεσσαλονίκης (4ος - 14ος αιώνας)

Από τον 4ο αιώνα μ.Χ. ως το 1430, έτος της οριστικής κατάληψης της Θεσσαλονίκης από τους Τούρκους η Θεσσαλονίκη «συμβασιλεύουσα» και δεύτερη πόλη του Βυζαντίου, στήριξε την αυτοκρατορική πολιτική στο ευρωπαϊκό τμήμα του αυτοκρατορίας. Την παλαιολόγεια περίοδο η Θεσσαλονίκη φέρεται αυτοδύναμη στην πνευματική και καλλιτεχνική πορεία της, ενώ υπήρξε πρωτοπόρα στη διάνοηση και στη θεολογική σκέψη της εποχής.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η Θεσσαλονίκη συνέχισε να διαδραματίζει έναν ηγετικό ρόλο στα βαλκάνια, στο επίπεδο της πνευματικής και καλλιτεχνικής παραγωγής. Τα μνημεία (Ροτόντα, Άγιος Δημήτριος, Αχειροποίητος, Μονή Λατόμου, Αγία Σοφία, Άγιος Νικόλαος Ορφανός, Υπαπαντή, Νέα Παναγία, Άγιος Αθανάσιος κλπ.) αντιπροσωπεύουν διαχρονικά τον πολιτισμό και την τέχνη της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου.

Σκοπός του μαθήματος είναι να αντιληφθούν οι φοιτητές την εξαιρετική ποιότητα και την ποικιλία των καλλιτεχνικών τάσεων που υποδεικνύουν τον μεσαιωνικό μας πολιτισμό. Ωστόσο, οι πιο αμυδρείς μάρτυρες της καλλιτεχνικής επίδοσης είναι τα μνημεία της πόλης, τα οποία με τον περίτεχνο ψηφιδωτό και τοιχογραφικό διάκοσμο περιλαμβάνονται στα πιο σημαντικά έργα της παγκόσμιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς στον Βαλκανικό χώρο.

Σύγγραμμα:

Αναστασία Βακαλούδη, *Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη μέσα από το έργο των σύγχρονων Θεσσαλονικέων λογοτεχνών*, έκδ. οίκ. Κ. και Μ. Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2018.

(Γλ. Χατζούλη)

[1991] Προσφυγικοί πληθυσμοί στις μητροπόλεις της ελληνικής επικράτειας

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αποτελεί η εγκατάσταση των προσφύγων στην ελληνική επικράτεια μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και η αρωγή της Εκκλησίας στην αποκατάστασή τους.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Μικρά Ασία. Προσφυγικά ατελεύτητα*, εκδ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Αντ. Κυριατζή)

[2214] Η παρουσία της γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία

Το μάθημα εξετάζει τη θέση των γυναικών στην ιστορία της Εκκλησίας. Αναλύεται η συμβολή της γυναικείας παρουσίας μέσα από ποικίλους ρόλους της, όπως της διακόνου, παρθένου, χήρας. Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνήσουν οι φοιτητές την θέση της γυναίκας και την αντιμετώπισή της από την Εκκλησία με βάση τις πηγές της χριστιανικής γραμματείας.

Σύγγραμμα:

Θ.Α. Χουβαρδά, *Η γυναίκα στην πρωτοχριστιανική Εκκλησία. Η περίπτωση της χριστιανικής χηρείας*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018.

(Θ. Χουβαρδά)

Προπτυχιακό σεμινάριο:

Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της α' χιλιετίας

(Αθ. Τζιερετζής)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[2158] Δυνάμεις της ψυχής και προσβολές του πονηρού

Σύγγραμμα:

Λάμπρος Σιάσος, *Κι αν το πραγματικό δεν είναι αληθές*; εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

(Λ. Σιάσος)

[2160] Θεολογία και κινηματογράφος. Κραταιά ως θάνατος αγάπη. Ιερότητα και ερωτικότητα με ιδιαίτερη έμφαση στην ορθόδοξη παράδοση

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης (επιμ.), *Έρωτας και σεξουαλικότητα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2014.

(Χρ. Σταμούλης)

[2124] Ορθοδοξία και Προτεσταντισμός (17ος αι.)

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελής, *Τίποτα ενάντια στη συνείδηση: Ο Μητροφάνης Κριτόπουλος σε θεολογικό διάλογο και η δογματική σημασία της Ομολογίας του*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελής)

[2125] Ο θεολογικός προβληματισμός κατά την Ιουστινιάνεια περίοδο (6ος αι.) και νεότερη έρευνα

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικός τρόπος διαίρεσης ή τόπος οικουμενικής συνόπαρξης*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2127] Οικουμενικές Προσωπογραφίες του 20ού αιώνα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή και γνωριμία με το έργο και το όραμα μεγάλων προσωπικοτήτων της Οικουμενικής Κίνησης του 20^{ου} αιώνα, η συμβολή των οποίων εξακολουθεί να σφραγίζει την πορεία και εξέλιξη της μέχρι σήμερα.

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *Οικουμενικά Πορτρέτα. Εκκλησιολογικές και κοινωνικοηθικές προσεγγίσεις*, Εκδόσεις Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018,
2. Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες. Η θέση των άλλων χριστιανικών Εκκλησιών στην εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στα πλαίσια του οικουμενικού διαλόγου*, Εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

(Στ. Τσομπανίδης)

[2164] Η Εκκλησία στον 21^ο αιώνα. Οικουμενικές και Κανονικές προσεγγίσεις.

Συγγράμματα:

1. Ν. Μαγγιώρος, *Το περιουσιακό δίκαιο της Καθολικής Εκκλησίας, (De bonis Ecclesiae temporalibus.) Το πέμπτο βιβλίο του Κώδικα Κανονικού Δικαίου, Εισαγωγή - Μετάφραση - Ερμηνευτικά σχόλια, έκδοση αναθεωρημένη*, Θεσσαλονίκη, 2017.
2. Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες. Η θέση των άλλων χριστιανικών Εκκλησιών στην εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία*

της Ορθόδοξης Εκκλησίας στα πλαίσια του οικουμενικού διαλόγου, Εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

(Στ. Τσομπανίδης - Ν. Μαγγιώρος)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

[2150] Η τέχνη της χριστιανικής ομιλίας: σύνταξη, περιεχόμενο, ύφος και εκφορά

Εξετάζονται οι αρχές της επικοινωνίας σε σχέση με τον τρόπο που μεταδίδεται το μήνυμα του Ευαγγελίου εντός ή εκτός του ιερού ναού, με τη χρήση ποικίλων αγωγών επικοινωνίας, από ποικιλία ομιλητών, κατά περίπτωση κληρικών ή λαϊκών. Επίσης προσφέρονται οδηγίες με ανάλογες πρακτικές ασκήσεις για τη δομή, το περιεχόμενο, το ύφος, την παρουσίαση και την ακρόαση του μηνύματος εντός και εκτός των ιερών ναών.

Συγγράμματα:

1. Δημήτρα Α. Κούκουρα, *Η γλώσσα της Εκκλησίας. Διαχρονική και συγχρονική προσέγγιση*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.
2. Δημήτρα Κούκουρα, *Μεθοδολογική προσέγγιση ομιλητικών κειμένων*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Κούκουρα)

[2187] Εισαγωγή στις Λειτουργικές τέχνες

Το εν λόγω μάθημα εξετάζει την λειτουργική διάσταση (ιστορική - θεολογική, πολιτιστική) των τεχνών της Εκκλησίας. Συγκεκριμένα, ερευνά τη λειτουργική χρήση του ύμνου και τη σχέση του με το μέλος, τη λειτουργική, επίσης, χρήση και το συμβολισμό της εικόνας, καθώς και την εξέλιξη και το συμβολισμό των λειτουργικών σκευών και των αμφίων. Μελετά ακόμη τον ιερό Ναό ως χώρο της θείας Λατρίας και τόπο συνάξεως του λαού, την σε σχέση με τη λειτουργική πράξη διαμόρφωσή του, τον εσωτερικό εξοπλισμό σε στασίδια και άμφια, το εικονογραφικό πρόγραμμα και τον φωτισμό. Βαθύτερος σκοπός και στόχος του μαθήματος είναι να αναδείξει την λειτουργική θεολογία μέσα από τον κειμενικό και λειτουργικό πλούτο της Εκκλησίας.

Συγγράμματα:

1. π. Κωνσταντίνος Κουκόπουλος, *Το χρώμα των αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση*, εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Παναγιώτης Ι. Σκαλτσής, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Π. Σκαλτσής)

[2042] Θεία Λατρεία και Οικολογία

Το εν λόγω μάθημα ερευνά τα οικολογικά στοιχεία που μαρτυρούνται στο Εορτολόγιο, το Ευχολόγιο και την Υμνολογία. Η Ύνδικτος είναι εορτή της οικολογίας και θεολογικά αναδεικνύει την εν Χριστώ ανακεφαλαίωση του κόσμου. Στο Ευχολόγιο επίσης υπάρχουν ευχές για τον κόσμο, τη σπορά, τους καιρούς και τους καρπούς. Η Θεία Λειτουργία προβάλλει τον κόσμο και τη δημιουργία ως έργο της αγάπης του Θεού. Στην Υμνογραφία επίσης υπάρχει έντονο οικολογικό ενδιαφέρον.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Ι. Σκαλτσής, *"Εις καιρούς και ενιαυτούς". Η Ύνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της οικολογίας*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. *Γηθόσυνον Σέβασμα: Αντίδωρον τιμής και μνήμης εις τον μακαριστόν Καθηγητήν της Λειτουργικής Ιωάννην Μ. Φουντούλην*, τ. Α', εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Π. Σκαλτσής)

[2091] Η Θρησκευτική Αγωγή στην Ευρώπη της διαφορετικότητας

Στα πλαίσια Εντατικού Προγράμματος Erasmus, το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά την διαφορετικότητα στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το βαθμό συμμόρφωσής τους με τις Συστάσεις της ΕΕ, με εστίαση στο μάθημα των Θρησκευτικών και τη διδασκαλία του στα σχολεία. Το μάθημα των Θρησκευτικών και η νέα

ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Πληροφόρηση για τις ικανότητες και δεξιότητες που πρέπει να κατέχει ο θεολόγος ώστε να αναγνωρίζει και να εκτιμά την διαφορετικότητα. Διαμόρφωση νέας στάσης απέναντι στη διαφορετικότητα και τρόποι αποτελεσματικής διαχείρισης της (διαφορετικότητας) στην τάξη. Επισκέψεις σε διαπολιτισμικά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, για παρακολούθηση μαθήματος και συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή.

Σύγγραμμα:

Βασιλική Μητροπούλου, *Κοινωνικοπολιτισμικές Θεωρίες Μάθησης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

Σημειώσεις

(Μητροπούλου Βασιλική, Νίκη Παπαγεωργίου, Μαρία Ράντζου, Χρήστος Τουρτούρας, Κώστας Παπαγεωργίου)

[2164] Η Εκκλησία στον 21^ο αιώνα. Οικουμενικές και Κανονικές προσεγγίσεις.

Συγγράμματα:

1. Ν. Μαγγιώρος, *Το περιουσιακό δίκαιο της Καθολικής Εκκλησίας, (De bonis Ecclesiae temporalibus.) Το πέμπτο βιβλίο του Κώδικα Κανονικού Δικαίου, Εισαγωγή - Μετάφραση - Ερμηνευτικά σχόλια, έκδοση αναθεωρημένη, Θεσσαλονίκη, 2017.*
2. Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες. Η θέση των άλλων χριστιανικών Εκκλησιών στην εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στα πλαίσια του οικουμενικού διαλόγου*, Εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

(Ν. Μαγγιώρος - Στ. Τσομπανίδης)

[1187] Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και

της εξελικτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαιοϊκό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μαγγιώρος, *Ανακάθαρσις, Αλόπειρες συνοδικής διευθέτησης κανονικών ζητημάτων (1902-1926)*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.
2. π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, *Κανονικά Έμμορφα*, εκδ. Επέκταση 2006.

(Ν. Μαγγιώρος)

[2119] Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία και Κατηχητικές διδακτικές δράσεις

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Σύγγραμμα:

1. Κογκούλης, *Το παιδί και ο έφηβος στη λατρευτική ζωή της ορθόδοξης Καθολικής Εκκλησίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2017.

(Μ. Ράντζου)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2174] Σύγχρονες βιοηθικές αντιλήψεις και χριστιανική ανθρωπολογία

Το μάθημα πραγματεύεται τα βιοηθικά διλήμματα από τις σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο των Επιστημών Υγείας. Παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της Χριστιανικής Ανθρωπολογίας με βάση τη βιβλικο-πατερική παράδοση. Επισημαίνει τα ποιμαντικά προβλήματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή της βιοϊατρικής τεχνολογίας. Ειδικότερα εξετάζει τους ηθικούς προβληματισμούς που εκδηλώνονται στην αρχή της ζωής του ανθρώπου, κατά τη διάρκεια της και στο τέλος της.

Σύγγραμμα:

Παρασκευή Κιζιρίδου, *Το αίτημα της ίασης στη λαϊκή θρησκευτικότητα*, εκδόσεις Ροπή, Θεσ/νίκη 2017.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[2140] Κοινωνία, Θρησκεία και Δίκαιο [Διατμηματικό Θεολογίας και Νομικής]

Το μάθημα διερευνά μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση τον τρόπο με τον οποίο Κοινωνία, Θρησκεία και Δίκαιο αλληλοσχετίζονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους στον 21ο αιώνα. Πιο συγκεκριμένα εμβαθύνει στη μελέτη ζητημάτων, όπως ο ρόλος της θρησκείας στη δημόσια σφαίρα, η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας σε οικουμενικό και περιφερειακό επίπεδο, η συζήτηση για την εκκοσμίκευση και την παρουσία των θρησκευτικών συμβόλων στο δημόσιο χώρο, ο θεσμικός ρόλος του κράτους απέναντι στο θρησκευτικό φαινόμενο γενικά και ως προς τις επιμέρους θρησκευτικές κοινότητες, οι σχέσεις κράτους και θρησκευμάτων στην Ελλάδα και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ειδική διεθνής, ευρωπαϊ-

ϊκή και ελληνική προστασία των θρησκευτικών μειονοτήτων, εγχώριες και διεθνείς πολιτικές για το θρησκευτικό πλουραλισμό και τη μετανάστευση, το οικονομικό και φορολογικό καθεστώς των θρησκευμάτων το νομικό καθεστώς προστασίας της θρησκευτικής τέχνης.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Θρησκεία και Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων θρησκείας και Κοινωνίας στη σύγχρονη πραγματικότητα*, εκδ. Μπαρμπουνάκη.
2. Κων. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Θεωρία και Νομολογία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη.

(Νίκη Παπαγεωργίου – Κων/νος Παπαγεωργίου)

[2032] Ψηφιακή διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Κατασκευή Ιστοσελίδων

Η προοπτική της διανύμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί το πολύπτυχο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο.

Αντικείμενα του μαθήματος:

- A. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.
- B. Ψηφιακές συλλογές.
- Γ. Ψηφιακά μουσεία.
- Δ. Σχεδίαση και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Πλαίσιο της Πληροφορικής: Θεωρία και εφαρμογές*, 2018.
2. James Gleich, *Η Πληροφορία*, εκδ. Τραυλός 2011.
3. Νικόλαος Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*. Θεσσαλονίκη 2018.
4. Νικόλαος Μυρίδης, *Ψηφιακή Επεξεργασία συλλογών Κειμένων*, εκδ. Τζιόλα, 2011.

(Ν. Μυρίδης)

[2034] Ψηφιακός Κόσμος, Διαδίκτυο & Επεξεργασία Εικόνας (Photoshop)

[A] Ο ψηφιακός κόσμος που αναπτύχθηκε τις τελευταίες δεκαετίες συνεχώς επεκτείνεται και ανδρώνεται. Από την άλλη υπάρχει ο κυρίαρχος φυσικός κόσμος. Στα πλαίσια του διδακτικού αυτού αντικειμένου εξετάζονται και παρουσιάζονται τα ακόλουθα θέματα:

- Ποιο το περιεχόμενο του ψηφιακού κόσμου
- ποια τα αντικείμενα και εφαρμογές του
- νέες οπτικές του φυσικού κόσμου
- ποια η σχέση του ψηφιακού προς τον φυσικό κόσμο
- ποια η διαλειτουργικότητα και αλληλεπίδραση των δύο αυτών κόσμων κ.ά.

[B] Εισαγωγή στον αχανή χώρο του κυβερνοχώρου και ανάλυση των παραμέτρων του Διαδικτύου. Κριτήρια και προϋποθέσεις βελτιστοποιημένης διαδρομής αναζήτησης πληροφορίας. Κριτική χρήση και σημασία της ψηφιακής εικόνας και του αντίστοιχου πεδίου επεξεργασίας εικόνας στην λειτουργικότητα του Διαδικτύου. Θέματα και στοιχεία επεξεργασίας εικόνας. Συσχέτιση και εφαρμογή των διαδικτυακών πληροφοριών και της άντλησης τους, όπως και της επεξεργασίας εικόνας, σε αντικείμενα θεολογικής έρευνας. Διεύρυνση της εστίασης σε θέματα επιστημονικής διερεύνησης και ενδιαφέροντος, καθώς και σε τεχνολογικές περιοχές και εφαρμογές.

Άσκηση: Εισαγωγή, παρουσίαση και ανάπτυξη εφαρμογών σε περιβάλλον PhotoShop.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης (Συλλογικό), *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Παν/μίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.
3. Νικόλαος Παπαμάρκος, *Ψηφιακή επεξεργασία και ανάλυση εικόνας*, 2013.

(Ν. Μυρίδης)

[2105] Φτώχεια και αφθονία στην καταναλωτική κοινωνία

Συγγράμματα:

1. Χρήστος Τσιρώνης, *Ο καταναλωτισμός στη σύγχρονη κοινωνική θεωρία. Τομές στο έργο του Z. BAUMAN*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσ/νίκη 2013.
2. Κ. Ζέρβας, *Ηθική κατανάλωση*, Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.

(Χρ. Τσιρώνης)

[2200] Σύγχρονη επιστήμη και Ορθόδοξη θεολογία

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι σχέσεις της επιστημονικής σκέψης με τη θεολογία και οι θρησκευτικές διαστάσεις που φέρουν ορισμένες πλευρές των επιστημονικών προτάσεων (Ευφύης Σχεδιασμός, Βιοηθική κ.ά.). Αναδεικνύεται επίσης το σχετικά πρόσφατο ενδιαφέρον για το λόγο της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης αναφορικά με την επιστημονική θέαση του κόσμου, καθώς και οι νέες βάσεις που αποκτά ο διάλογος θεολογίας και επιστήμης, από φιλοσοφική, ηθική και ιστορική πλευρά.

Σύγγραμμα:

Πήτερ Χάρισον, *Η πτώση και η ανάδυση της επιστήμης*, εκδ. Ροπή.

(Π. Παναγιωτόπουλος)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2169] Βιβλική εβραϊκή γλώσσα και Πολιτισμός

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτότυπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό. Γνωριμία με το πολιτιστικό περιβάλλον της εποχής.

Συγγράμματα:

1. Δ. Δόϊκος - Μ. Κωνσταντίνου, *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας. Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
2. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, εκδ. German Bible Society, 1997.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[2204] Η δημιουργία του Ιερού. Ερευνητικές προσεγγίσεις στις θρησκείες της αρχαιότητας σύμφωνα με τα δεδομένα της Βιολογίας

Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι θρησκείες, όσο στο παρελθόν όσο και σήμερα, εμφανίζονται υπό ιδιαίτερες πολιτισμικές, κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες. Μπορούμε να τις επεξεργασθούμε ως συμβολικά συστήματα και να τις ερμηνεύσουμε με συναρπαστικούς τρόπους. Όμως το παγκόσμιο και προϊστορικό φαινόμενο δεν μπορεί να εξηγηθεί ή να αποδοθεί σ' ένα και μόνο πολιτισμικό σύστημα. Η έρευνα για την πηγή της θρησκείας απαιτεί μια ευρύτερη οπτική γωνία, πέρα από τους μεμονωμένους πολιτισμούς, η οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν της

την τεράστια διαδικασία της ανθρώπινης εξέλιξης μέσα στη γενικότερη διαδικασία της ζωής. Αυτή η διαδικασία κάποτε λάμβανε την υπόσταση της Φύσης και ίσως, να μπορούμε ακόμη να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη μεταφορά. Υπό αυτήν την έννοια, η ιστορία των θρησκειών συνεπάγεται το πρόβλημα της «φυσικής θρησκείας». Οι πολιτισμικές μελέτες οφείλουν να ενωθούν με τη γενική ανθρωπολογία, η οποία εν τέλει, ενσωματώνεται με τη Βιολογία.

B. ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Κοινωνιοβιολογία, φυσική θρησκεία, αμοιβαιότητα, ιερό, βέβηλο, ιεραρχία, τελετουργία, μύθος, θυσία, τελετουργίες διάβασης.

Γ. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bell, C., *Ritual Theory, Ritual Practice*, New York, 1992.

Bloch, M., *Prey Into Hunter: The Politics of Religious Experience*. Cambridge, 1992.

Braun, W., "Introduction (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London, 1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998), 85-88.

Boyer, P., "Creation of the Sacred: A Cognitivist View (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London, 1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998)," 88-92.

Burkert, W., *Structure and History in Greek Mythology and Ritual*, Berkeley, 1979.

-----, *Homo Necans: The Anthropology of Ancient Greek Sacrificial Ritual and Myth*, Berkeley, 1983.

-----, *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London, 1996.

-----, "Exploring Religion in a Biological Landscape (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London, 1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998)", 129-132.

Dennett, D.C., "The Evolution of Religious Memes: Who-or-What-Benefits? (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London, 1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998), 115-128.

Dodd, D. B - Faraone, Chr. A., *Initiation in Ancient Greek Rituals and Narratives. New Critical Perspectives*, London-New York, 2003.

Gill, Chr. -Postlethwaite - Seaford, R. (eds.), *Reciprocity in Ancient Greece*, Oxford, 1998.

Lorenz, k., *On Aggression*, New York, 1963.

Masuzawa, T., "In Natures Trail (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London,1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998)," 106-114.

Padilla M. W., *Rites of Passage in Ancient Greece: Literature, Religion, Society*, Bucknell Review, London-Toronto, 1999.

Parker, R., *Miasma: Pollution and Purification in Early Greek Religion*, Oxford, 1983.

-----, *On Greek Religion*, Ithaca-London, 2011.

Robert Phillips R. III, "Walter Burket in *Partibus Infidelium*": A Classicist Appraisal of *Creation of the Sacred* (Review Symposium, W. Burkert *Creation of the Sacred. Tracks of Biology in Early Religions*, Cambridge, Mass.-London,1996)", *Method and Theory in the Study of Religion* 10, 1 (1998), 92-105

Seaford, R., *Reciprocity and Ritual: Homer and Tragedy in the Developing City State*, Oxford, 1994.

Suk Fon Jim, Th., *Sharing With the Gods. Aparchai and Dekatai in Ancient Greece*, Oxford Classical Monographs, Oxford, 2014.

Vernant, J. P., *Mortals and Immortal: Collected Essays*, ed. F. I. Zeitlin, Princeton, 1991.

Fraser Watts, Fr- Turner, L., (eds.), *Evolution, Religion, and Cognitive Science Critical and Constructive Essays*, Oxfröd, 2014.

Wilson, E. O., *Sociobiology: The New Synthesis*, Cambridge Mass., 1975.

-----, *On Human Nature*, Cambridge Mass., 1978.

Σύγγραμμα:

P. Pachis & Donald Wiebe, *Chasing Down Religion*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[1169] Προϊστορία του βιβλικού Ισραήλ

Το μάθημα εξετάζει την ιστορική διαδρομή και τα γεγονότα κατά την περίοδο του προϊστορικού Ισραήλ.

Σύγγραμμα:

Peter Niels Lemche, *Η προϊστορία του βιβλικού Ισραήλ*.

(Ι. Μούρτζιος)

[2202] Μέθοδοι Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν πολλές από τις παραδοσιακές και σύγχρονες μεθόδους των κειμένων της Καινής διαθήκης. Θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εξέταση της ιστορικοκριτικής μεθόδου, της ιστορίας της πρόσληψης, που περιλαμβάνει και την αποκαλούμενη πατερική ερμηνεία, της θεωρίας της πρόσληψης, και της αναγνωστικής θεωρίας. Επίσης θα διδαχτεί η συνδυαστική χρήση των ερμηνευτικών αυτών μεθόδων κατά την ανάλυση των κειμένων της Καινής Διαθήκης. Η συνδυαστική αυτή ερμηνεία θεωρείται σήμερα, την μετα-νεοτερική εποχή, ως ο πιο κατάλληλος τρόπος προσέγγισης και κατανόησης των κειμένων της Καινής Διαθήκης.

Σύγγραμμα:

Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικές και θεολογικές προσεγγίσεις στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[1833] Η διαμορφωτική Περίοδος του Ισλάμ

Κατά τη διαμορφωτική περίοδο του Ισλάμ (8ος - 10ος αιώνας) παρατηρείται μια διεργασία αναζήτησης και υπέρβασης της εμμονής της "επιστήμης του ισλαμικού δικαίου" στον αμετακίνητο νόμο του Θεού. Δημιουργούνται διάφορες παρατάξεις, ρεύματα σκέψης και σχολές -σουννίτες, σίιτες κανταρίτες, μουταζλίτες, ιμπαντίνες κ.ά.-, οι οποίες διαλέγονται πάνω στα βασικά θεολογικά θέματα περί Θεού και κόσμου και αποφαινόνται. Έτσι γεννιέται το "kalam", η μουσουλμανική θεολογία, η οποία παραλαμβάνει το προϋπάρχον θεολογικό σύστημα σκέψης και απόδειξης, ενδεδυμένο με τον φιλο-

σοφικό λόγο της αρχαιότητας, και πλαισιώνει τα αντικείμενα έρευνας της για να διασαφήσει και συστηματοποιήσει τις αρχές της θείας αποκάλυψης. Με τον τρόπο αυτό ο λόγος τίθεται στην υπηρεσία της πίστης, και δημιουργείται ένας χώρος συνάντησης μεταξύ θρησκείας και φιλοσοφίας, αλλά και ένας χώρος ανταγωνισμού μεταξύ ανθρώπινου λόγου και θείας αποκάλυψης. Η διαπάλη μεταξύ λόγου και πίστης, θρησκείας και φιλοσοφίας που παρατηρείται στη θρησκευτική και φιλοσοφική σφαίρα, επεκτείνεται και στο πεδίο της πολιτικής. Αυτή η αλληλοδιείσδυση και διαλεκτική της μουσουλμανικής θεολογίας και σκέψης θα διερευνηθεί με τρόπο ιστορικό και συστηματικό στο μάθημα.

Σύγγραμμα:

Αγγ. Ζιάκα, *Το Καλάμ και τα ισλαμικά ρεύματα σκέψης*, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

(Αγγ. Ζιάκα)

[2014] Ζωομορφικές εκδοχές του κακού στην Καινή Διαθήκη

Σκοπός του μαθήματος είναι να φανερώσει άγνωστες πτυχές του ενδιαφέροντος των συγγραφέων των βιβλίων της Κ.Δ. ή το μέτρο των γνώσεων που αυτοί είχαν για τα ζώα που μοιράζονταν τον ίδιο κόσμο μαζί τους και να γίνει σύγκριση με τις πληροφορίες ορισμένων κειμένων του ελληνορωμαϊκού κόσμου (φυσικές ιστορίες). Ακόμη και αν τα είδη της βιοποικιλότητας απλώς διανθίζουν τις ευαγγελικές κυρίως διηγήσεις, έχει ιδιαίτερη σημασία να δούμε ποια από αυτά και γιατί επιλέγονται αλλά και σε ποιο βαθμό αξιοποιούνται σε σύνδεση με τους θρησκευτικούς στόχους του κάθε κειμένου της Κ.Δ. Στο μάθημα θα καταγραφεί από τους φοιτητές το σύνολο των ειδών της ζωικής ποικιλότητας που χρησιμοποιείται στην Κ.Δ. και στη συνέχεια θα παρουσιαστεί ο τρόπος χρήσης των διαφόρων ειδών, είτε πρόκειται για οικόσιτα, είτε για άγρια ζώα. Το ενδιαφέρον του μαθήματος περιορίζεται μόνο στα πραγματικά ζώα και όχι στα μυθικά, έστω και αν τα δεύτερα είναι δυστυχώς δημοφιλέστερα στους χριστιανούς αναγνώστες των βιβλικών κειμένων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξεταστεί γιατί σχεδόν όλα τα ζώα, πλην δυο μόνο εξαιρέσεων (πρόβατο και περιστέρι) αντιμετωπίζονται από τους

συγγραφείς των θρησκευτικών κειμένων του Ιουδαϊσμού αλλά και του χριστιανισμού συμβολικά ως εκφάνσεις του κακού στον κόσμο.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Φύσις θηρίων. Η χρήση της ζωικής ποικιλότητας στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μ. Γκουτζιούδης)

[2050] Η μεταστροφή στο χριστιανισμό κατά τους πρώτους αιώνες: Από τον Απόστολο Παύλο στον ιερό Αυγουστίνο

Στο μάθημα παρουσιάζεται, με τη βοήθεια των κειμένων, ο τρόπος με τον οποίο περιγράφεται η εμπειρία της μεταστροφής στο χριστιανισμό κυρίως από τους ίδιους τους μεταστραφέντες. Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις είναι η μεταστροφή του αποστόλου Παύλου, του ιερού Αυγουστίνου, του μεγάλου Αντωνίου, του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Παράλληλα, παρουσιάζονται και αυτοβιογραφικά κείμενα της εθνικής γραμματείας, που αφορούν τη μεταστροφή στη φιλοσοφία, όπως η μεταστροφή του Μάρκου Αυρηλίου και του Δίωνα Χρυσσοστόμου.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου - Νικήτα, *Αυτομαρτυρίες μεταστροφής στη γραμματεία των πρώτων χριστιανικών αιώνων*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Δ. Κυρτάτας (επιμέλεια), *Όψις ενυπνίου. Η χρήση των ονείρων στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1993.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[1409] Παλαιογραφία και κριτική κειμένων

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται ο τρόπος της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων της εθνικής και χριστιανικής γραμματείας μέχρι την ανακάλυψη της τυπογραφίας: υλικά γραφής, ιστορία και

εξέλιξη της ελληνικής γραφής, μορφή βιβλίου, τρόποι χρονολόγησης των χειρογράφων, αυτόγραφα, παλιμψηστα χειρόγραφα, αντιγραφικά εργαστήρια, αντιγραφικά λάθη, κατάλογοι χειρογράφων, ψηφιοποίηση.

Στη δεύτερη ενότητα γίνεται άσκηση ανάγνωσης χειρογράφων με αντιπροσωπευτικά δείγματα γραφής (συντομογραφίες, σημειώματα, κλπ).

Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται η μεθοδολογία και οι βασικές αρχές μιας κριτικής έκδοσης.

Συγγράμματα:

1. E.D. Mioni, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1977.
2. L.D. Reynolds – N.G. Wilson, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασικών κειμένων*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1981.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[7778] Νέα Εβραϊκή Γλώσσα Α1.2

Κατά το δεύτερο εξάμηνο επικεντρωνόμαστε στην εκμάθηση του τυπογραφικού ή τετράγωνου αραμαϊκού συστήματος γραφής και οι φοιτητές κατακτούν τη δεξιότητα της ανάγνωσης κειμένων. Εξετάζουμε περισσότερες συζυγίες και υποκατηγορίες ρημάτων σε παροντικό χρόνο καθώς και τις απαραίτητες μορφές των ρημάτων. Οι φοιτητές δομούν πλέον σύνθετες ρηματικές προτάσεις. Επίσης, μελετώνται τα απόλυτα και τακτικά αριθμητικά επίθετα (11-100) και παρουσιάζεται η δήλωση της ώρας και της ηλικίας.

Σύγγραμμα:

Δ. Δόικος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Χ. Παπαδοπούλου)

[7780] Νέα Εβραϊκή Γλώσσα Α2.2

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Νέα Εβραϊκή Γλώσσα- Α2.2» επικεντρωνόμαστε στη διδασκαλία των κάτωθι φαινομένων:

α) Οι δομές σύνθεσης των ονομάτων και οι καταστάσεις του ονόματος: *status absolutus*, *status constructus*.

β) Ο παρελθοντικός χρόνος στις πέντε πλέον χρηστικές συζυγίες της εβραϊκής γλώσσας και στις κυριότερες υποκατηγορίες.

γ) Τα απόλυτα αριθμητικά επίθετα και οι αριθμητικές πράξεις.

Οι φοιτητές μελετούν κείμενα μεγαλύτερης έκτασης, όπως βιογραφίες, άρθρα εφημερίδας (κυρίως από την εφημερίδα *ליהתהל רעש*, γραμμένη σε απλά εβραϊκά για τους νέους μετανάστες στο Ισραήλ), περηγητικά κείμενα κ.τ.λ. Τους δίνεται η δυνατότητα να παρουσιάσουν γραπτά και προφορικά μία προαιρετική εργασία (συνήθως μία βιογραφία).

Σύγγραμμα:

Δ. Δόικος - Μ. Κωνσταντίνου, *Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

(Χ. Παπαδοπούλου)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

[2062] Ορθόδοξη δυτική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της δυτικής πνευματικότητας κατά την περίοδο της πρώτης χιλιετίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πνευματικότητα της δυτικής παράδοσης κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Η ορθόδοξη πνευματικότητα της δυτικής Πατερικής παράδοσης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[2061] Το ερώτημα του Θανάτου στην διδασκαλία των ησυχαστών πατέρων

Το ερώτημα του Θανάτου απασχόλησε τους χριστιανούς συγγραφείς από τον πρώτο κιόλας αιώνα. Η προσέγγιση και η ερμηνεία του ζητήματος του Θανάτου από τους Πατέρες της Εκκλησίας μέχρι και τον Γρηγόριο Παλαμά αποτελούν τις ενότητες του μαθήματος.

Σύγγραμμα:

Fadi Georgi, *Η Ζωή και η Ανάσταση. Η Εσχατολογία του Γρηγορίου Παλαμά*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

(Χρ. Αραμπατζής)

[2059] Η ερμηνεία της παράδοσης στην εκκλησία των Αγίων

Στο μάθημα αυτό αναλύονται οι βασικές ερμηνευτικές αρχές

που συναντώνται στην ασκητική παράδοση και αφορούν την πρόσληψη και την ερμηνεία των κειμένων Αγίας Γραφής. Η μεθοδολογία προσέγγισης και ανάλυσης των ασκητικών κειμένων προϋποθέτει τη γνώση και την εξοικείωση των φοιτητών με την Ορθόδοξη ασκητική παράδοση και γραμματεία από τον 4^ο αιώνα έως σήμερα.

Σύγγραμμα:

1. Σωκράτης Ανδρέου, *Η πνευματική τελείωση και τα Πάθη*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018
2. π. Αρίσταρχος Γκρέκας, *Η αποτόπωση της Ησυχαστικής πνευματικότητας στο έργο του αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2017.

(Χρ. Αραμπατζής - Θ. Χουβαρδά)

[2114] Εικονομαχία

Περιγραφή της εποχής και προσέγγιση της εμφάνισης της Εικονομαχίας. Παρουσίαση του περιεχομένου της σχετικής με την προσκύνηση των εικόνων έριδας. Ανάπτυξη των θεολογικών και εκκλησιαστικών προβλημάτων, που προκάλεσε η συγκεκριμένη έριδα. Σύνοδοι κατά την διάρκεια της Εικονομαχίας. Οι επιπτώσεις της έριδας στην τέχνη, οι καινούργιες κατευθύνσεις. Λήξη της έριδας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η προσέγγιση μίας έριδας που απασχόλησε κυρίως την Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης για περισσότερο από έναν αιώνα και δημιούργησε κοινωνικά προβλήματα και εκκλησιαστικά τραύματα.

Φάκελος βιβλιογραφίας

(Ευ. Αμοιρίδου)

[2210] Οσιακή αγιότητα. Από την εμπειρία στα κείμενα

Στο μάθημα παρουσιάζονται οι βάσεις της οσιακής αγιότητας, όπως εντοπίζονται σε ένα από τα καταστατικά κείμενα του μοναχισμού: τον Βίο του οσίου Αντωνίου, που συνέταξε ο Αθανάσιος Αλεξανδρείας. Μελετώνται οι ιστορικές, εκκλησιαστικές και πολιτικές, καθώς και οι πνευματικές παράμετροι που φωτίζουν την ανάδυση του μοναχισμού, και τα ιδιαίτερα πνευματικά χαρακτηριστικά της

ασκητικής εμπειρίας, ως οδού προς την εν Χριστώ τελείωση, μοντέλο αγιότητας και διαχρονική πηγή θεολογικών εμπνεύσεων.

Σύγγραμμα:

Απλά τη φράσει. Ο Βίος του οσίου Αντωνίου υπό Αθανασίου Αλεξανδρείας σε δημόδη μετάφραση του 17^{ου} αιώνα [Cod. Marc. Gr. 588 (683)], Εισαγωγή-Κριτική έκδοση-Σχόλια-Γλωσσάρι: Παναγιώτης Αρ. Υφαντής, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

(Παν. Υφαντής)

[ΕΠ006] Συμβίωση χριστιανών και μουσουλμάνων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

Εξετάζονται οι κατακτητικοί πόλεμοι και η επικράτηση των Οθωμανών στις περιοχές των χριστιανών (Μ. Ασία, Βαλκανική Χερσόνησο), η άλωση της Κων/πολης (1453), η κατάσταση δουλείας των χριστιανών, οι βίαιοι εξισλαμισμοί, οι εξωμοσίες, οι Κρυπτοχριστιανοί, οι Νεομάρτυρες και η στάση της Υψηλής Πύλης έναντι της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τους παράγοντες που συνετέλεσαν στην επικράτηση των Οθωμανών, να αποτιμήσουν τις συνέπειες των κατακτήσεών τους στην καθημερινή ζωή των χριστιανών, να αντιληφθούν τις συνθήκες και τα προβλήματα στη συμβίωση χριστιανών και μουσουλμάνων και να κατανοήσουν τις ευθύνες και υποχρεώσεις που συνεπαγόταν ο ηγετικός ρόλος του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Σύγγραμμα

Διον. Βαλαής, *Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της β' Χιλιετίας*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.

(Διον. Βαλαής)

[2146] Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος και η κληρονομιά τους στον κόσμο των Σλάβων

Στο μάθημα παρουσιάζεται διαχρονικά η κληρονομιά των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στον κόσμο των Σλάβων. Αναλυτικότερα

παρουσιάζονται: α) οι διάφορες πτυχές του πλούσιου και πολυποικίλου έργου τους. β) η επίδραση που άσκησε στη διαμόρφωση της ταυτότητας όλων των Σλάβων μέχρι σήμερα. και γ) η ανάμνηση του προσώπου και του έργου τους στον σλαβικό κόσμο.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Σλαβική Ορθοδοξία. Από τον Κύριλλο και τον Μεθόδιο στους ησυχαστές (9^{ος}-15^{ος} αι.)*, εκδ. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

[1692] Σλαβική Αγιολογία

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της γένεσης, της εξέλιξης και των διαχρονικών χαρακτηριστικών του προτύπου του αγίου και της αντίληψης για την αγιότητα στους Σλάβους. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στην ερμηνευτική των πηγών. Ειδικότερα μελετώνται: Πηγές, περιοδολόγηση, τυπολογία της σλαβικής αγιολογίας. Η θέση της εικόνας στο ρωσικό αγιολόγιο. Αγιολογικές πηγές του δυτικοσλαβικού χριστιανισμού. Νοτιοσλάβοι άγιοι. Η γυναικεία αγιότητα στα Βαλκάνια. Η ηθική του μεταμορφωμένου διάφυλου έρωτα. Οι Σλαβικές Εκκλησίες στη διάρκεια του σύντομου 20ού αιώνα (1917/1945-1989/1991): Νεομάρτυρες. Η αγιολογία της σλαβικής διασποράς. Το διαποτισμένο δέρας: Το αγιολογικό πρότυπο στις τέχνες του θεάματος (θέατρο, λυρικό δράμα, κινηματογράφος, 19ος-20ός αι.).

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και διερεύνηση του ανθρωπολογικού τύπου του αγίου στη χριστιανική κοινωνία των Σλάβων.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ο όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προλεγόμενα στα υμναγιολογικά ελληνικά κείμενα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

[1794] Εισαγωγή στη ρωσική ορθόδοξη ιεραποστολική

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση της ιεραποστολικής δράσης της Ρωσικής Εκκλησίας. Μελετάται η ιεραποστολική της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας προς αιρετικούς και αλλόδοξους, στην περιφέρεια και εκτός συνόρων της Αυτοκρατορικής Ρωσίας, σε ποικίλους λαούς και πολιτισμούς αλλά και η ιεραποστολική των δυτικών κλάδων του χριστιανισμού στο εσωτερικό και εξωτερικό πεδίο δράσης της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στη μελέτη των πηγών και της βιβλιογραφίας. Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση και κατανόηση της ρωσικής ιεραποστολικής και των επιπτώσεών της στη γεωπολιτική τριών ηπείρων.

Φάκελος υλικού

(Ελ. Οικονόμου)

[1691] Αγιογραφία. Θεωρία και πράξη

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων γίνεται μία λεπτομερειακή ανάλυση της λειτουργίας του χρώματος στη Βυζαντινή ζωγραφική. Παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά του βυζαντινού ζωγραφικού συστήματος σε αντιδιαστολή με το ζωγραφικό σύστημα της Αναγεννησιακής ζωγραφικής και δίδονται εξηγήσεις για τον τρόπο της λειτουργίας του χρώματος ως δομικό συστατικό της εικόνας.

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταλάβουν οι φοιτητές ότι το χρώμα έχει διπλή λειτουργία. Αρχικά δομεί την εικόνα σε επίπεδο προπλασμών, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως φως που απορρέει από την ίδια την επιφάνεια της εικόνας συμβάλλοντας ώστε το εικονιζόμενο να έρθει στις χωροχρονικές διαστάσεις των θεατών. Με τον τρόπο αυτό το χρώμα συμβάλλει στην εκκλησιολογική διάσταση της εικόνας.

Σύγγραμμα:

Ευ. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου, Χρ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Χ. Μπακιρτζής, *Ψηφιδωτά της Θεσσαλονίκης 4^{ος} -14^{ος} αι.*, ΚΑΠΟΝ, Αθήνα 2012.

(Γλ. Χατζούλη)

[2207] Εισαγωγή στην Ισλαμική τέχνη: 7ος - 20ος αιώνας

Η συνάντηση του Ισλάμ με το Βυζάντιο πραγματοποιήθηκε στη Συρία και την Παλαιστίνη, σε ένα χώρο φορτισμένο από τις παραδόσεις της ελληνορωμαϊκής Ανατολής. Οι αραβικές κατακτήσεις ενοποίησαν σε ένα κράτος τα εδάφη της περσικής αυτοκρατορίας, καθιστώντας τους Άραβες κληρονόμους ενός πολυπολιτισμικού χώρου, οι παραδόσεις του οποίου βρίσκονται για αιώνες σε μια διαδικασία σύγκλισης και ώσμωσης. Στα πρώτα του βήματα τον 7ο - 8ο αιώνα, το νεαρό Ισλάμ υιοθέτησε προσαρμόζοντας στις ανάγκες του, τους θεσμούς, τις αρχιτεκτονικές μορφές, καθώς και το εικαστικό λεξιλόγιο (γλυπτική, ζωγραφική, μικροτεχνία) των κατακτημένων λαών. Η πρώτη αραβική δυναστεία, οι ομμεϋάδες χαλίφες (650-750) είχαν πρωτεύουσα τη Δαμασκό και πολιτική φιλοδοξία να υποκαταστήσουν την οικουμενική ισχύ της Κωνσταντινουπόλεως στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ακολουθεί η τέχνη που ανάγεται από τον 9^ο αιώνα και μέχρι το τέλος της βασιλείας του Ναδίν Σάχ στα μέσα του 18^{ου} αιώνα, με μια μικρή επέκταση στην περίοδο των Χαζάρων, που διήρκεσε μέχρι το 1925.

Σκοπός του μαθήματος είναι να αντιληφθούν οι φοιτητές τις συγκλίσεις της ισλαμικής με τη βυζαντινή κοσμική τέχνη και τους παραλληλισμούς ανάμεσα στους δύο γειτονικούς κόσμους που έχουν ως υπόβαθρο τις νέες πολιτικές πραγματικότητες του 10ου και του 11ου αιώνα, που επαναφέρουν στο επίκεντρο τη Μεσόγειο. Το Βυζάντιο βρίσκεται σε περίοδο ύψιστης οικονομικής και πολιτιστικής ακμής, αλλά μοιράζεται με το Ισλάμ τον χώρο που παλιότερα υπήρξε το θέατρο της οικουμενικής του δύναμης.

Σύγγραμμα:

Henri Stierlin, *Ισλαμική τέχνη. Η εξάπλωση του Περσικού ρυθμού από το Ισλαχάν μέχρι το Τατζ Μαχάλ*, έκδ. Καρακώτσογλου, Αθήνα 2003

(Γλ. Χατζούλη)

[2152] Ζητήματα της Εκκλησιαστικής Ιστορίας στην Ελλάδα στο πρώτο μισό του 20^{ου} αι.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση ζητημάτων της εκκλησιαστικής ιστορίας στην Ελλάδα κατά το πρώτο μισό του 20ού αι. Εξετάζεται το ιστορικό, ιδεολογικο-πολιτικό πλαίσιο της εποχής, μελετώνται πρόσωπα και γεγονότα από την εκκλησιαστική ζωή στην Ελλάδα κατά το πρώτο ήμισυ του 20ού αι.

Σύγγραμμα:

Αντ. Κυριατζή, *Η Εκκλησία στην Ελλάδα και το Καζαντζακικό ζήτημα: ιστορική αναψηλάφηση με βάση τις πηγές*, εκδ. Ostrakon publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Αντ. Κυριατζή)

[ΕΠ003] Το Βοσνιακό Ισλάμ. Ιστορία και εξέλιξη

Κυρίαρχο στοιχείο του Βαλκανικού Ισλάμ όπως αυτό εμφανίστηκε στις παρυφές του 20^{ου} αιώνα προβάλλεται αναμφίβολα το Βοσνιακό Ισλάμ. Στοιχεία πολιτικά και θρησκευτικά της γένεσης και εξέλιξης του σε σχέση με το ευρύτερο σλαβικό και γειτονικό περιβάλλον θα μελετηθούν στο εν λόγω μάθημα στο πλαίσιο γνωριμίας των φοιτητών μας με τα Βαλκάνια.

Σύγγραμμα:

Αθανάσιος Αθανασιάδης. *Ιδεατά έθνη στα Βαλκάνια. Η εθνογένεση των μουσουλμάνων της Βοσνίας*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2016.

(Αθ. Αθανασιάδης)

Προπτυχιακό Σεμινάριο στο πλαίσιο του Υποχρεωτικού Μαθήματος (602) Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

(Αθ. Αθανασιάδης)

[2213] Ιστορία του Αγίου Όρους

Θα εξεταστούν διάφορες πτυχές του βίου της μοναστικής πολιτείας ανά τους αιώνες.

Σύγγραμμα:

Βασίλι Γκρηγκόροβιτς Μπάροκι, *Τα ταξίδια στο Άγιον Όρος, 1725-1726 / 1744-1745*, επιμέλεια: Παύλος Μ. Μυλωνάς, Αγιορειτική Εστία -Μουσείο Μπενάκη 2009

Φάκελος σημειώσεων

(Αθ. Τζιερτζής)

Προπτυχιακό Σεμινάριο:

Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της β' χιλιετίας

(Αθ. Τζιερτζής)

[2216] Μεθοδολογία έρευνας και εκπόνησης ερευνητικών εργασιών

Σύγγραμμα:

Γεώργιος Γαϊτάνος, *Επιστημονική μελέτη των θρησκειών*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2016

(Θ. Χουβαρδά)

Άσκηση στο υποχρεωτικό μάθημα, (403) Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Γραμματολογία και ερμηνεία Πατέρων

(Θ. Χουβαρδά)

Άσκηση στο υποχρεωτικό μάθημα, (402) Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

(Θ. Χουβαρδά)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[2161] «Εν ταις αγοραῖς καὶ ἐν ταις πλατείαις». Ο διάλογος της Ορθοδοξίας με την πόλη, την πολιτική και τον πολιτισμό, με ιδιαίτερη ἔμφαση στο φαινόμενο του φονταμενταλισμοῦ

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης, *Τι γυρεύει ἡ αλεπού στο παζάρι; Κείμενα για το διάλογο της Ορθοδοξίας με την πόλη, την πολιτική και τον πολιτισμό*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2016.

(Χρ. Σταμούλης)

[2162] Θεολογία και Τέχνη. Το παράδειγμα του Νίκου Καζαντζάκη

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης, *Η γυναίκα του Λωτ και ἡ σύγχρονη Θεολογία*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2014.

(Χρ. Σταμούλης)

[2129] Η θρησκευτική αποκλειστικότητα και ἡ ἔννοια του χριστιανικοῦ μονοθεϊσμοῦ

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπелές, *Θεολογία και θρησκεία ἐν μέσω ἀπολυτοποίησης και σχετικοποίησης. Το ἐρώτημα της θρησκευτικής αποκλειστικότητας του Χριστιανικοῦ Μονοθεϊσμοῦ ἐνώπιον της σχετικοποίησης των πάντων*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπелές)

[2132] Θεοδικία και το πρόβλημα του κακού

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπιές, *Θεοδικία εν ουτοπία: Στοιχεία σύγχρονης ανατομίας του κακού και θεολογικός διάλογος με τις απόψεις του J. B. Metz*, εκδ. Δέσιπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπιές)

[2198] Φιλοκαλικά προλεγόμενα στην Θεολογική έρευνα και συγγραφή

Σύγγραμμα:

Λ. Χρ. Σιάσος. Μυρσίνη, Αρμός

(Λ. Σιάσος)

[2172] Η αποστολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο

Σύγγραμμα:

Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία της εξόδου: Οικουμένη, κοινωνία, άνθρωπος. Θέματα οικουμενικού προβληματισμού*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2018.

(Στ. Τσομπανίδης)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

[2151] Η υμνογραφία της Μεγάλης Εβδομάδας: Η γλώσσα, το ύφος, το θεολογικό μήνυμα και η πρόσληψή του

Εξετάζεται το θεολογικό περιεχόμενο των ύμνων της Μ. Εβδομάδας, το μήνυμά τους, η ομιλητική τους διάσταση, το γλωσσικό τους ύφος και το αισθητικό αποτέλεσμα, το οποίο συμβάλλει στην πρόσληψη από τον αποδέκτη.

Συγγράμματα:

1. Πρωτοπρ. Αλκιβιάδης Καλύβας, *Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελληνορθόδοξη Εκκλησία*, μετάφραση Δημήτρης Κούκουρα, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017.
2. Δημήτρα Κούκουρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

(Δ. Κούκουρα)

[2188] Ύμνος, Μέλος και Εικόνα στη λειτουργική μας παράδοση

Το μάθημα αυτό μελετά την ορολογία και εξέλιξη της εκκλησιαστικής υμνογραφίας, τα είδη των ύμνων, την ένταξή τους στη θεία Λατρεία και την θεολογική ερμηνεία τους. Ερευνάται, επίσης, η εξέλιξη και η σημασία της βυζαντινής μουσικής, τα είδη του μέλους καθώς και η άρρητη σχέση ύμνου και μέλους. Εξετάζεται, ακόμη, και η λειτουργική διάσταση της βυζαντινής εικόνας, όπως η θέση της στο Ναό, η σημασία της προσκύνησής της, η ευχαριστιακή της σπουδαιότητα και οι υμνογραφικές αναφορές σε αυτήν.

Συγγράμματα:

1. Πατάπιος μοναχός Καυσοκαλυβίτης, *Αθωνικά Υμναγιολογικά Μελετήματα*, τ.Α', εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Παναγιώτης Τρεμπέλας, *Εκλογή Ελληνικής Ορθόδοξου Υμνογραφίας*, εκδ. "Ο ΣΩΤΗΡ", Αθήνα 2007.

(Π. Σκαλτοής)

[2089] Αδιάλειπτη Λατρεία και Ψαλτήριο

Στο μάθημα αυτό ερευνάται η ιστορία και η θεολογία της αδιάλειπτου λατρείας και μελετώνται οι εντός αυτής τρόποι αξιοποίησης του Ψαλτηρίου, όπως π.χ. Ακολουθία των Ακοιμήτων, Ψαλτήριο μετ' Ευχών και Τροπαρίων, Μοναχικό και Ασματικό Τυπικό, Ωρολόγιο του Θηκαρά, κ.ά.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Ι. Σκαλτοής, "*Ως είναι την ευχήν άπανστον*". Η Ακολουθία των Δώδεκα Ψαλμών, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Παναγιώτης Ι. Σκαλτοής, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής, με ειδική αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Σκαλτοής)

[2179] Θρησκευτικός τουρισμός και πολυμορφική τουριστική ανάπτυξη: Θεωρία και Πράξη

Σύγγραμμα:

Μόσχος Γκουτζιούδης, *Καινοδιαθηκικές Μελέτες με τη συνδρομή της Αρχαιολογίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2012.

(Χρ. Τσιρώνης - Ν. Μαγγιώρος)

[1764] Η συγγνώμη και η συγχώρηση στις διαπροσωπικές σχέσεις των εφήβων και η ορθόδοξη χριστιανική αγωγή

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: την εννοιολογική προσέγγιση των όρων της συγγνώμης και της συγχώρησης στην Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση, τη διαδικασία της συγ-

γνώμης και της συγχώρησης στην παιδική και εφηβική ηλικία υπό το πρίσμα των αρχών της εξελικτικής ψυχολογίας και της ψυχοθεραπείας και τους βασικούς άξονες της χριστιανικής αγωγής για την προσέγγιση της συγγνώμης και της συγχώρησης στον έφηβο.

Συγγράμματα:

1. Μ. Ράντζου, *Η συγγνώμη και η συγχώρηση στη διαπροσωπική επικοινωνία των εφήβων και η ελληνορθόδοξη παιδεία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.
2. Ι. Τοάγκας, *Το παιδί της σχολικής ηλικίας και ο έφηβος στην εκκλησιαστική κοινότητα. Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Μ. Ράντζου)

[1765] Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η ενοριακή κατηχητική διακονία

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: α) την ανάλυση της σημασίας των αντιθέσεων και των διαπληκτισμών στην καθημερινή ζωή των παιδιών και β) την καταγραφή τρόπων αντιμετώπισης τους μέσα από παραδείγματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης και τις αρχές της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Παράλληλα προτείνονται και μοντέλα διδασκαλίας για τη διαχείριση και επίλυση των συγκρούσεων στην ενοριακή εκκλησιαστική κατήχηση. Τα παιδιά, μαθαίνοντας να διαχειρίζονται αντιθέσεις και διαπληκτισμούς στις διαπροσωπικές σχέσεις τους, οικειοποιούνται ειρηνικές μορφές συμπεριφοράς στην κοινωνία της διαπολιτισμικότητας και του διαφορετικού, γίνονται φορείς του λόγου του Χριστού διατηρώντας την ορθόδοξη ταυτότητά τους ανάμεσα στις διαφορετικά εκφραζόμενες θρησκείες.

Συγγράμματα:

1. Μαρία Ράντζου, *Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η κατηχητική διακονία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

2. Ηρ. Φεράκης, *Ο «άλλος» στο ελληνικό σχολείο. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Μ. Ράντζου)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2073] Συμβουλευτική Γάμου και Οικογένειας

Παρουσίαση των κεντρικών γραμμών της εκκλησιαστικής διδασκαλίας για ζητήματα που αφορούν τη ζωή μέσα στο γάμο και τη δημιουργία οικογένειας, διευκρινίσεις των συντεταγμένων της διαλεκτικής των θεσμών του γάμου και του μοναχισμού, διερεύνηση των βαθύτερων διαστάσεων της ποιμαντικής του έγγαμου βίου, ανάπτυξη της σημασίας του γάμου για τη χριστιανική πνευματικότητα, έκθεση των δυνατοτήτων καλλιέργειας των χριστιανικών αρετών στο πλαίσιο της οικογένειας και παράθεση των βασικών σημείων χριστιανικής αγωγής των παιδιών.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Γάμος και οικογενειακή ζωή*, εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2015.
2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Καινοτομία και Παράδοση*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Αθήνα 2014.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[2171] Φύλο, Θρησκεία, Πολιτική

Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους το φύλο εμπλέκεται στην εκκοσμικευτική διαδικασία και πιο συγκεκριμένα, τις επιπτώσεις της διάκρισης θρησκευτικού και πολιτικού πεδίου σε θέματα ισότητας των φύλων, τις κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες από τη δραστηριοποίηση των θρησκειών στο δημόσιο χώρο, τη σχέση των θρησκειών με τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων, καθώς και την εργαλειοποίηση των γυναικών για την εκπλήρωση πολιτικών στόχων του χριστιανικού, ισλαμικού και ινδοϊστικού φονταμενταλισμού.

Σύγγραμμα:

Jills Steans, *Φόλο και Διεθνείς σχέσεις*, εκδ. Πεδίο.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[2178] Συνιστώσες Πληροφορικής: Κυβερνητική, Ρομποτική και Βιοτεχνολογία – Γραφική απεικόνιση Πληροφορίας

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.
2. J. MacCormic, *Εννέα Αλγόριθμοι που άλλαξαν τον κόσμο*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2012.
3. Νικόλαος Μυρίδης, *Πληροφορική και Τεχνολογία αιχμής*, 2018.

(Ν. Μυρίδης)

[2179] Θρησκευτικός τουρισμός και πολυμορφική τουριστική ανάπτυξη: Θεωρία και Πράξη.

Σύγγραμμα:

Μόσχος Γκουτζιούδης, *Καινοδιαθηκικές Μελέτες με τη συνδρομή της Αρχαιολογίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2012.

(Χρ. Τσιρώνης)

[2196] Ποιμαντική θεολογία και Επιστημονική Ηθική

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζεται από την πλευρά της χριστιανικής Ποιμαντικής Θεολογίας η διαμόρφωση των αντιλήψεων της σύγχρονης επιστημονικής ηθικής. Έτσι εξετάζονται ζητήματα όπως των ορίων της επιστημονικής έρευνας, της ιατρικής δεοντολογίας, της νευροηθικής, της οικολογικής ηθικής κ.ά. Παράλληλα, διερευνάται η ορθόδοξη θεολογική τοποθέτηση σε ζητήματα εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας, όπως η ποιμαντική και ηθική του διαδικτύου, η δυνατότητα δημιουργίας «μετα-ανθρώπων» (post-humans) κ.ά.

Συγγράμματα:

1. Αργύρη Νικολαΐδη (επιμ.), *Ο κόσμος στην επιστήμη και τη θρησκεία. Διάλογος ανάμεσα στη σύγχρονη επιστήμη και την ορθόδοξη παράδοση*, εκδ. Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2018.
2. Edward Grand, *Τα θεμέλια της σύγχρονης επιστήμης στον Μεσαίωνα*, εκδ. Ροπή, Θεσσαλονίκη 2017.

(Π. Παναγιωτόπουλος)

[9999] Πρακτική Άσκηση Φοιτητών/Φοιτητριών - ΕΣΠΑ

Το Τμήμα Θεολογίας προσφέρει στους φοιτητές του ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην έρευνα και τη μελέτη της Ορθόδοξης θεολογίας, της θρησκείας και σύγχρονου πολιτισμού. Επίσης δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να καλλιεργούν πρακτικούς κλάδους της Θεολογίας, όπως είναι η χριστιανοπαιδαγωγική και η θρησκευτική αγωγή, η ποιμαντική, και η (εφαρμοσμένη) κοινωνιολογία της θρησκείας και του χριστιανισμού αλλά και να δημιουργούν την απαραίτητη επικοινωνία μεταξύ Πανεπιστημίου, Εκκλησίας και Κοινωνίας. Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης έχει στόχο να προσφέρει στους φοιτητές εργασιακή εμπειρία και να τους φέρει σε επαφή με πιθανούς μελλοντικούς χώρους εργασίας. Η διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης είναι δύο (2) μήνες. Οι φοιτητές μπορούν να επιλέγουν τον Τομέα στον οποίο επιθυμούν να ασκηθούν.

Οι Τομείς είναι 3:

- 1) Πρακτική Άσκηση σε Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 2) Πρακτική Άσκηση ποιμαντικού έργου σε ενορίες και Ιερές Μητροπόλεις
- 3) Πρακτική Άσκηση κοινωνικού έργου στην Εκκλησία, σε Ο.Τ.Α. και Μ.Κ.Ο.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες που θα επιλεγούν για την Πρακτική Άσκηση του Τμήματος Θεολογίας θα πρέπει να είναι:

Στο 8ο Εξάμηνο των Σπουδών τους και πάνω (εάν δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από τους φοιτητές του 8ου Εξαμήνου ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των θέσεων που δικαιούται το Τμήμα).

Σε ηλικία που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις απόκτησης των δεξιοτήτων που προσφέρει η Πρακτική Άσκηση (προτεραιότητα έχουν οι νεότεροι/ νεότερες σε ηλικία).

Κριτήρια Επιλογής Φοιτητών/τριών

Οι φοιτητές/φοιτήτριες που επιλέγονται για την Πρακτική Άσκηση του Τμήματος Θεολογίας θα πρέπει να είναι:

1. Στο 8ο Εξάμηνο των Σπουδών τους είτε επί πτυχίω (εάν δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από τους φοιτητές του 8ου Εξαμήνου ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των θέσεων που δικαιούται το Τμήμα)
2. Σε ηλικία που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις απόκτησης των δεξιοτήτων που προσφέρει η Πρακτική Άσκηση (προτεραιότητα έχουν οι νεότεροι/νεότερες σε ηλικία)
3. Σε όσους πληρούν τα παραπάνω, τα επιπλέον κριτήρια είναι:
 - A. Αριθμός περασμένων μαθημάτων: x 10 (max 500)
 - B. Μέσος Όρος Βαθμολογίας: x 20 (max 200)
 - Γ. Συναφή μαθήματα με την κατεύθυνση επιλογής : x 150 ή 100 (max 300)

(Επιστημονικά Υπεύθυνος: Χρ. Τσιρώνης – Επόπτες: π. Β. Καλλιакμάνης, Νίκη Παπαγεωργίου, Β. Μητροπούλου-Μούρκα)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Στο Τμήμα Θεολογίας εισάγονται φοιτητές με τους ακόλουθους τρόπους:

- Με τις Πανελλήνιες Εξετάσεις
- Με Κατατακτήριες Εξετάσεις πτυχιούχων ΑΕΙ, ΤΕΙ ή ισότιμων προς αυτά, ΑΣΠΑΙΤΕ, της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένα από τον ΔΟΑΤΑΠ), κατόχων πτυχίων ανώτερων σχολών υπερδιετούς και διετούς κύκλου σπουδών αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και άλλων Υπουργείων καθώς και με σοβαρές παθήσεις σε ποσοστό 5%.

Ο Σύλλογος Φοιτητών της Θεολογικής Σχολής προωθεί λύσεις για τα φοιτητικά και πανεπιστημιακά προβλήματα, συμμετέχει με εκπροσώπους στα φοιτητικά όργανα (ΦΕΑΠΘ, ΕΦΕΕ) και διοργανώνει εκδηλώσεις θεολογικού, πολιτιστικού, πολιτικού και ενημερωτικού περιεχομένου.

Ο Φοιτητικός Σύλλογος εκπροσωπεί νόμιμα τους φοιτητές στα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου, στο Τμήμα, στους Τομείς και στα Διοικητικά Συμβούλια με δικαίωμα λόγου και ψήφου. Συμμετέχει, ισότιμα με τους διδάσκοντες, στις εκλογές των Πρυτάνεων, Κοσμητόρων, Προέδρων Τμημάτων, Διευθυντών Τομέων κ.τ.λ. Συμμετέχει επίσης στην οργάνωση του προγράμματος σπουδών και γενικά συμβάλλει αποφασιστικά και θετικά στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ανώτατο όργανο των φοιτητών, σε πανελλήνια κλίμακα, είναι η Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ), με το μεγάλο κύρος και τις περγαμηνές που της χάρισαν οι ιστορικοί αγώνες της για Ελευ-

θερία και Δημοκρατία στη χώρα μας, από την εποχή των «Συλλαλητηρίων για την Κύπρο», του «114», του «15%», του Πολυτεχνείου και άλλων ιστορικών καμπών στην ιστορία της νεολαίας και του φοιτητικού κινήματος στη χώρα μας. Στην ΕΦΕΕ στέλνονται εκλεγμένοι εκπρόσωποι από όλους τους Φοιτητικούς Συλλόγους των ΑΕΙ της χώρας. Εξίσου σημαντικό συλλογικό όργανο είναι η Φοιτητική Ένωση Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΑΠΘ), με επίσης μεγάλη ιστορία στο φοιτητικό κίνημα, που εκπροσωπεί τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Α.Π.Θ. Στη ΦΕΑΠΘ στέλνονται οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι από τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Πανεπιστημίου μας.

Β. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ Α.Π.Θ.

Α. Γενικά

1. Σκοπός του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. είναι η υποστήριξη των διαδικασιών της μάθησης, της διδασκαλίας και της έρευνας στο Α.Π.Θ., μέσω της διάθεσης τεκμηριωμένης πληροφορίας σε κάθε είδους μορφή (βιβλία, περιοδικά, μη έντυπο υλικό, ηλεκτρονικό υλικό, νόμιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες δικτύου κ.λπ.), με παράλληλη ενημέρωση και καθοδήγηση των χρηστών για την άριστη χρήση της. Η πληροφορία αυτή θα είναι, υπό προϋποθέσεις, και στη διάθεση χρηστών εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας.

2. Το σύστημα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. αποτελείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη (ΚΒ) και τις Περιφερειακές Βιβλιοθήκες (ΠΒ).

3. Η ΚΒ στεγάζεται στο ομώνυμο κτίριο της Πανεπιστημιούπολης και αποτελεί την Κεντρική Μονάδα Διαχείρισης του έντυπου και μη έντυπου υλικού που καλύπτει ανάγκες του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.

4. Ως ΠΒ νοούνται βιβλιοθήκες Σχολών, Τμημάτων ή ομάδων συγγενών Τμημάτων του Α.Π.Θ. που στεγάζονται σε χώρους των αντίστοιχων Σχολών και Τμημάτων.

Γ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ενιαία Θεολογική Σχολή είχε τέσσερα Σπουδαστήρια, που κάλυπταν τους αντίστοιχους θεολογικούς κλάδους, και ένα Παιδαγωγικό Εργαστήριο. Μετά τη διαίρεση της Σχολής, τα Σπουδαστήρια ανήκουν και στα δυο Τμήματα.

Από τον Οκτώβριο του 1986 λειτουργεί στη Σχολή ενιαία Βιβλιοθήκη. Δίπλα από τα γραφεία των Γραμματειών διαμορφώθηκε εξυπαρχής χώρος Αναγνωστηρίου χωρητικότητας εκατό περίπου ατόμων. Το Αναγνωστήριο διαθέτει τις απαραίτητες σειρές κειμένων και τα χρησιμότερα όργανα μελέτης (λεξικά, κλειδες κ.λπ.).

Η λειτουργία της Βιβλιοθήκης και του Αναγνωστηρίου ρυθμίζεται από τον παρακάτω Κανονισμό.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ώρες Λειτουργίας

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων: Δευτέρα - Πέμπτη, ώρες 08:30 - 20:00 και Παρασκευή 08:30 - 15:00

Κατά τη διάρκεια των διακοπών: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 08:30 - 15:00.

Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη

Κάθε φοιτητής γίνεται μέλος της Βιβλιοθήκης με την υποβολή σ' αυτή αίτησης εγγραφής. Τότε αποκτά την προσωπική του ταυτότητα και μπορεί να δανείζεται βιβλία.

Οι φοιτητές, μεταπτυχιακοί, διδάκτορες κ.λπ. έχουν πρόσβαση στα βιβλιοστάσια με την ένδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας ή του βιβλιαρίου σπουδών, το οποίο και αφήνουν στους υπαλλήλους.

Δανεισμός Βιβλίων και Διάρκεια Δανεισμού

Τα βιβλία δανείζονται στο χώρο υποδοχής της Βιβλιοθήκης, με την ένδειξη της ταυτότητας (κάρτας Βιβλιοθήκης). Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να δανείζονται 4 βιβλία για 15 μέρες, ενώ οι μεταπτυχιακοί, οι διδάκτορες και τα μέλη ΔΕΠ 15 βιβλία για 1 μήνα.

Όλα τα μέλη έχουν δικαίωμα να δανείζονται μόνο 1 βιβλίο για 3 ώρες ή για 3 μέρες (σειρές, θεματικοί κύκλοι κ.λπ.).

Η απώλεια της πρώτης κάρτας αντιστοιχεί σε πρόστιμο 5 €, της δεύτερης σε 20 € και την τρίτη διαγράφεται ο αναγνώστης.

Οι εξωτερικοί χρήστες μπορούν να δανείζονται μέχρι 5 βιβλία αποκτώντας την κάρτα βιβλιοθήκης ως ακολούθως:

α) Μέλη Δ.Ε.Π. και φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων

30 € για ετήσια χρήση

20 € για εξάμηνη χρήση

β) Λοιποί εξωτερικοί χρήστες

50 € για ετήσια χρήση

30 € για εξάμηνη χρήση

20 € για τρίμηνη χρήση

Η κάρτα ισχύει για όλες τις βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ. Αν υπάρχει εκκρεμότητα (πρόστιμο ή απώλεια βιβλίου) δεν μπορεί να δοθεί βεβαίωση από τη βιβλιοθήκη σε κανέναν αναγνώστη (φοιτητή, μεταπτυχιακό ή διδάκτορα).

Η καθυστέρηση επιστροφής των βιβλίων επισύρει πρόστιμο, το οποίο ανέρχεται σε 0,30 € την ημέρα ή την ώρα. Το πρόστιμο των χαμένων βιβλίων είναι τουλάχιστον 35 €. Τα πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), τα περιοδικά, οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες και οι διδακτορικές διατριβές δεν δανείζονται.

Βιβλία, που ανήκουν σε Σειρές και σε Θεματικούς Κύκλους, δανείζονται, εάν υπάρχει δεύτερο αντίτυπό τους.

Όλα τα βιβλία επιστρέφονται στο χώρο δανεισμού. Όσα βιβλία δεν έχουν δεσμευθεί από άλλους χρήστες, είναι δυνατόν να δανεισθούν εκ νέου στον ίδιο αναγνώστη για μια ακόμη φορά.

Συλλογή

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται ως εξής:

Αναγνωστήριο: Βιβλία πληροφοριακά (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), εγχειρίδια, κείμενα (αρχαία και πατερικά).

Τμήμα Παλαιτύπων.

Βιβλιοστάσια:

Α': Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές εργασίες και εκδόσεις Τέχνης.

Β': Η κυρίως Συλλογή και η Δωρεά D. Zelleν (μη δανειζόμενη).

Πρώτο μικρό βιβλιοστάσιο: εκδόσεις ολαβικές και αραβικές

Δεύτερο μικρό βιβλιοστάσιο: μικρό τμήμα Περιοδικών και διάφορα πολλαπλά αντίτυπα.

Ασφάλεια

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί αντικλεπτικό σύστημα. Παρακαλείσθε να επιβεβαιώνετε τη σωστή διαδικασία δανεισμού πριν εγκαταλείψετε το χώρο της Βιβλιοθήκης.

Φωτοτυπίες

Υπάρχει δυνατότητα λήψης φωτοτυπιών (με χρέωση) από φωτοτυπικά μηχανήματα που βρίσκονται στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Η φωτοτύπηση γίνεται με ειδικές κάρτες (50 και 100 φωτοτυπιών, με κόστος 2 και 3,5 € αντίστοιχα), που παρέχονται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Ανεύρεση Βιβλίων

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει Ανοικτό Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), που υποστηρίζεται από το αυτοματοποιημένο σύστημα Horizon. Υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης βιβλίων με τη χρήση της υπηρεσίας Webpac μέσω του Internet, <http://www.lib.auth.gr>

Η αναζήτηση των βιβλίων γίνεται από τους ίδιους τους χρήστες (από Η/Υ που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη και στις νησίδες της σχολής που βρίσκονται στον 4ο όροφο).

Σημ.: Οι αναγνώστες πρέπει να γνωρίζουν καλά τη δομή της βιβλιοθήκης. Επίσης, για την αναζήτηση βιβλιογραφίας πραγματοποιούνται σχετικά σεμινάρια στο χώρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης.

Γενικοί Κανόνες

Οι χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την κάρτα βιβλιοθήκης άλλου φοιτητή. Τα βιβλία πρέπει να επιστρέφονται στην κατάσταση που παραλαμβάνονται, χωρίς φθορές. Στους χώρους της Βιβλιοθήκης απαγορεύονται το κάπνισμα, το φαγητό, ο καφές, τα αναψυκτικά. Επιτρέπεται μόνο το νερό.

Απαγορεύεται η κατά οποιοδήποτε τρόπο ενόχληση των αναγνώστων (δυνατή ομιλία, θόρυβοι, κ.λπ.).

Τσάντες και σακίδια φυλάσσονται σε ειδικό χώρο έξω από το βιβλιοστάσιο.

Δ. Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1966, ενώ το 1974 οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή Αντώνιο Αλυγιάκη. Η κατά τα τελευταία όμως χρόνια έλλειψη μιας μόνιμης και συγκροτημένης Χορωδίας στη Σχολή μας οδήγησε το 1999 τον τότε κοσμήτορα καθηγητή Σωτήριο Βαρναλίδη στην απόφαση να συγκροτηθεί εκ νέου η Χορωδία με άρτια οργάνωση και υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια τη Σχολή. Έτσι, με πρόταση της κοσμητείας, οργανώθηκε ο χορός ψαλτών αποτελούμενος από ταλαντούχους φοιτητές της Σχολής, με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής *Οι Τρεις Ιεράρχες*», αφού η πρώτη μεγάλη εμφάνισή του έγινε στην αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου στην εορτή των τριών μεγάλων αυτών αγίων.

Πρωταρχικός σκοπός του χορού είναι η συμμετοχή και η άρτια ψαλμώδηση των ακολουθιών που τελούνται στο ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής κάθε Πέμπτη, αλλά και άλλες μέρες, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σειρά δεκαπέντε περίπου αρχαϊκών και μεταγενέστερων λειτουργιών και άλλων ακολουθιών. Με τον τρόπο αυτό έρχονται σε επαφή οι φοιτητές της Σχολής με την παράδοση και τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας και τους διάφορους λειτουργικούς τύπους και επιβεβαιώνεται η αδιάρρηκτη συνέχεια της λατρευτικής ζωής και της ευχαριστιακής προσφοράς των πιστών προς τον Τριαδικό Θεό.

Ωστόσο, εκτός από αυτό, και κατά τα πρότυπα των χορών ψαλτών της ιστορίας της ψαλτικής τέχνης, η Χορωδία ασκείται και παρουσιάζει σε ακολουθίες ή και σε σχετικές μουσικολογικές συνάξεις, εντός ή εκτός της Θεσσαλονίκης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη κορυφαίων εκκλησιαστικών μελοποιών. Είναι μια προσπάθεια σπουδής των μελών του χορού και παρουσίασης στο ευρύ κοινό των θησαυρών της πολύ σημαντικής αυτής εκκλησιαστικής-πολιτιστικής δημιουργίας και έκφρασης του ελληνορθόδοξου πολιτισμού, που αποδεδειγμένα σημάδεψε καιρίαια το παγκόσμιο μουσικό γίγνεσθαι

ως ο μακροβιότερος γραπτός μουσικός πολιτισμός (από τον 9^ο αιώνα και εξής). Κυρίως όμως η δραστηριότητα της Χορωδίας-χορού ψαλτών της Θεολογικής Σχολής «*Οι Τρεις Ιεράρχες*» αποβλέπει στην ορθή - κατά την έννοια της υπεύθυνης εκκλησιαστικής διακονίας και της εκφραστικής και ιεροπρεπούς μουσικής επένδυσης του υμνογραφικού λόγου-προσομιλία των πιστών με τον Τριαδικό Θεό, με την ικεσία, την παράκληση, την ευχαριστία και τη δοξολογία.

Η Χορωδία διευθύνεται από τον πρωτοπρ. Σπυρίδωνα Αντωνίου, Αν. Καθηγητή της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

α. Πανεπιστημιακό Ημερολόγιο - Αργίες

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

3. Τα μαθήματα διακόπτονται από την παραμονή των Χριστουγέννων ως και τα Θεοφάνια, από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη από την Καθαρή Δευτέρα, από τη Μεγάλη Δευτέρα ως και την Κυριακή του Θωμά, την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών και την ημέρα των πρωτανικών εκλογών.

4. Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω αργίες:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου

Την 17^η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου)

Την 1η Μαΐου

Της Αναλήψεως

Του Αγίου Πνεύματος

β. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7.6.1989

Η Σύγκλητος, έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤ' 5/27/20-10-1982, με την οποία ορίστηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι., αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση του θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που συλλαμβάνεται φοιτητής να αντιγράφει, να επιβάλλουν ποινή

αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδίκημα το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όπως πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ύστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα πρέπει να προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφής δημιουργούνται σε εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες να αντιμετωπίσουν συνολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκομένων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να προαχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής ατμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαραίδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

γ. Κανονισμός Γραπτών Εξετάσεων Τμήματος Θεολογίας

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά τη διάρκεια της εξετάσεως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών. Μπροστά τους υπάρχει μόνο η κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτήρηση δεν είναι σκληρή και καταπιεστική. Είναι όμως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισώζονται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετάσεων χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει ασχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

6. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας, επιλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα και αποφασίζει για τη λύση παρόμοιων προβλημάτων.

7. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων απαγορεύεται το κάπνισμα.

δ. Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

Κάθε εξάμηνο, πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογούν τα μαθήματα και τους διδάσκοντες, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής	2310.99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	2310.99.6698
Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6657
Προϊστάμενος Γραμματείας Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6980
Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6981
	2310.99.6983
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	2310.99.6691
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6999
Κυλικείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6995

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Αθανασιάδης Αθανάσιος	(Ε.ΔΙ.Π)		2310.99.7045
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.664.056	2310.99.7033
Αναστασίου Ευάγγελος	(Ε.ΔΙ.Π)		2310.99.6985
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ.	(Καθ.)		2310.99.6947
Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου			
Αραμπατζής Χρήστος	(Καθ.)		2310.99.7023
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)	23920.66.031	2310.99.1371
Βαλαής Διονύσιος	(Αν. Καθ.)		2310.99.7480
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		2310.99.6979
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)	2310.526755	2310.99.7919
Δάφφα Αγνή	(Ε.Ε.Π. Γερμανικής)		2310.99.6636
Ευαγγέλου Ηλίας	(Αν. Καθ.)		2310.99.1369
Ευσταθιάδου Αναστασία	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Ζιάκα Αγγελική	(Αν. Καθ.)	6972328626	2310.99.7919
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)		2310.99.6990
Καγιάρης Ηλίας	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.7042
Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)		2310.99.6972
Καπλάνη Ελισάβετ	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.6952
Κατσαρού Χρυσάνθη	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6982
Κόλτσιου-Νικητά Άννα	(Καθ.)	2311.251.051	2310.99.7112
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)	6944.779737	2310.99.6978
Κουρεμπελές Ιωάννης	(Καθ.)	2310.580.966	2310.99.7093

Κυριατζή Αντωνία	(Επ. Καθ.)	2310.281.814	2310.99.6941
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)	2310.939.305	2310.99.6936
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Αν. Καθ.)		2310.99.7132
Μητροπούλου-Μούρκα	(Αν. Καθ.)	2310.328.255	2310.99.7075
Βασιλική			
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)	2310.422.056	2310.99.6997
Μπουζιανός Ιωάννης	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.310.988	2310.99.6971
Μπραγιώτου Αικατερίνη	(Ε.ΔΙ.Π.)	2310.212.842	2310.99.6690-1
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6970
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)	6976276070	2310.99.6967
Παναγιωτόπουλος Πέτρος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6971
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)	2310.244.456	2310.99.6973
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		2310.99.6933
Πήτα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		2310.99.6980
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		2310.99.6940
Ρόσιος Νικόλαος	(Ε.Τ.Ε.Π.)		2310.99.6938
Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)		2310.99.6959
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	23210.23.848	2310.99.6657
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.347.573	2310.99.6977
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6627
Στράτου Αικατερίνη	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.662.755	2310.99.6976
Τζελιάτης Απόστολος	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τζιερτζής Αθανάσιος	(Ε.ΔΙ.Π)		2310.99.7033
Τοπτσιδής Αναστάσιος	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6983
Τοπχαναλή Σοφία	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6981
Τσαρουχίδου Αλεξάνδρα	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6910
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.450.504	2310.99.7478
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		2310.99.6917
Χατζή Διονυσία	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6981
Χατζούλη Γλυκερία	(Αν. Καθ.)	2310.273.252	2310.99.6944
Χουβαρδά Θωμαή	(Ε.ΔΙ.Π)		2310.99.6954
Χρηστίδου-Κιοσέογλου	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		2310.99.6979
Σμαράγδα			

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ (FAX)
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (E-MAIL)**

Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας		2310.99.6991	info@theo.auth.gr
Αθανασιάδης Αθανάσιος	(Ε.ΔΙ.Π)		thanosatha@theo.auth.gr
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.99.7033	eamoir@theo.auth.gr
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	(Καθ.)	2310.99.6947	imarkal1@otenet.gr nanakis@theo.auth.gr
Αραμπατζής Χρήστος	(Καθ.)		arab@theo.auth.gr
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)		atmatz@theo.auth.gr
Βαλαής Διονύσιος	(Αν. Καθ.)		dvalais@theo.auth.gr
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		ginou@the.forthnet.gr
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)		moschosg@theo.auth.gr
Ευαγγέλου Ηλίας	(Αν. Καθ.)	2310.99.1369	iliasev@theo.auth.gr
Ζιάκα Αγγελική	(Αν. Καθ.)		ziaka@theo.auth.gr
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)	2310.99.6990	fioan@theo.auth.gr
Καγιάρας Ηλίας	(Ε.Τ.Ε.Π.)		hnc@theo.auth.gr
Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)	2310.99.6972	vkalliak@theo.auth.gr
Κόλτσιου-Νικήτα Άννα	(Καθ.)		akolts@theo.auth.gr
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)		dimkou@theo.auth.gr
Κουρεμπιές Ιωάννης	(Καθ.)		kourebe@theo.auth.gr
Κυριατζή Αντωνία	(Επ. Καθ.)		akyriatz@theo.auth.gr
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)		mkon@theo.auth.gr
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Αν. Καθ.)		nikmag@theo.auth.gr www.canonlaw.gr
Μητροπούλου-Μούρκα Βασιλική	(Αν. Καθ.)	2310.99.7075	mitro@theo.auth.gr
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)		imourtzios@theo.auth.gr
Μπρασιώτου Αικατερίνη	(Ε.ΔΙ.Π.)		braniot@theo.auth.gr
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nmyridis@theo.auth.gr
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)		eleloik@theo.auth.gr
Παναγιωτόπουλος Πέτρος	(Επ. Καθ.)		panapetros@theo.auth.gr
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)		nipap@theo.auth.gr
Παπαδοπούλου Χρυσούλα	(Ε.Ε.Π.)		chrishebrew@theo.auth.gr
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		pachisp@otenet.gr
Πήττα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		info@theo.auth.gr
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		rantzou@theo.auth.gr
Ρόσιος Νικόλαος	(Ε.Τ.Ε.Π.)	2310.99.6938	nrosios@theo.auth.gr

Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)	2310.99.6958	siasos@theo.auth.gr
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	2310.99.6657	pskaltsi@theo.auth.gr
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.99.6977	stamchr@theo.auth.gr
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		athastog@theo.auth.gr
Τζιερτζής Αθανάσιος	(Ε.ΔΙ.Π)		tziertzis@theo.auth.gr
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		tsironis@theo.auth.gr
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.99.7478	stsompa@theo.auth.gr
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		pyfantis@theo.auth.gr
Χατζούλη Γλυκερία	(Αν. Καθ.)		glychatz@theo.auth.gr
Χουβαρδά Θωμαή	(Ε.ΔΙ.Π)		tchouvarda@theo.auth.gr
Χρησιτίδου-Κιοσέογλου	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		schris@lance.auth.gr
Σμαράγδα			www.lance.auth.gr